

Potrošnja lijekova u Hrvatskoj

2007. — 2012.

Statistički prikaz potrošnje lijekova u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2007. do 2012. godine. Podaci za obradu temelje se na podacima godišnjih izvješća o prometu lijekova dostavljenih HALMED-u iz javnih i bolničkih ljekarni te specijaliziranih prodavaonica za promet na malo lijekovima temeljem Zakona o lijekovima (Narodne novine, br. 76/13., 90/14.) te Pravilnika o vrsti podataka te načinu izrade izvješća o prometu gotovih lijekova (Narodne novine, br. 29/05.).

 HALMED

Agencija za lijekove i
medicinske proizvode

Potrošnja lijekova u Hrvatskoj od 2007. do 2012. godine
Agencija za lijekove i medicinske proizvode – HALMED

Autori:

Pero Draganić

Saša Žeželić

Viola Macolić Šarinić

Anela Kraljević

Izdavač:

Agencija za lijekove i medicinske proizvode – HALMED

Ksaverska cesta 4

HR 10 000 Zagreb

Hrvatska

Telefon: +385 1 48 84 100

E-adresa: halmed@halmed.hr

www.halmed.hr

Predgovor

S obzirom na povećanu potrošnju i primjenu novih lijekova u 60-tim i 70-tim godinama prošlog stoljeća, tijekom 80-tih godina dvadesetog stoljeća u Europi je uočena potreba za sustavnim praćenjem potrošnje lijekova.

Na sastanku u norveškom Odboru za zdravstvo u svibnju 1976. godine održana je rasprava o mogućnostima unapređenja bolje farmakoterapije temeljem podataka o potrošnji i statističkoj obradi tih podataka stoga se navedeni događaj smatra prvom javnom raspravom koja je rezultirala donošenjem smjernica o potrebi sustavnog praćenja potrošnje lijekova. Iste je godine u Norveškoj izdana prva takva publikacija s podacima o potrošnji lijekova iz norveških veleprodaja.

Slijedeći navedeni primjer, mnoge zemlje, prvenstveno one sjeverno-europske, poput Danske i Švedske, ubrzo su pristupile sustavnom praćenju potrošnje lijekova te izdavanju sličnih godišnjih publikacija s usporedbom potrošnje lijekova pritom koristeći međunarodne standarde (anatomsku terapijsku klasifikaciju (ATK) i tehničku jedinicu dnevnih definiranih doza (DDD)) kako bi se ovi podaci mogli uspoređivati na međunarodnoj razini. Danas gotovo sve zemlje Europske unije izdaju ovakve preglede kretanja nacionalne potrošnje lijekova koji pomažu u planiranju i razvoju zdravstvene zaštite pojedinih zemalja.

U Republici Hrvatskoj sustavno i cjelovito praćenje ukupne potrošnje lijekova na razini cijele zemlje provodi se od 2004. godine. Pritom se prate podaci o potrošnji lijekova koji se izdaju na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO) (lijekovi s „liste lijekova HZZO-a“), bezreceptnih lijekova (OTC) te lijekova koji se izdaju na recept, ali na financijski teret pacijenata odnosno korisnika lijekova („privatni recepti“).

Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) prati potrošnju lijekova na temelju podataka iz ljekarni, bolničkih ljekarni i veleprodaja prema Zakonu o lijekovima (Narodne novine, broj 76/13., 90/14.) i pratećem Pravilniku o vrsti podataka

te načinu izrade izvješća o prometu gotovih lijekova (Narodne novine, broj 29/05.), sve pravne osobe u Republici Hrvatskoj koje se bave prometom lijekova obvezne su dostaviti HALMED-u godišnja izvješća o prometu lijekova za proteklu kalendarsku godinu. HALMED dobivene podatke o prometu lijekova obrađuje i na temelju njih objavljuje izvješće o godišnjoj potrošnji lijekova u Republici Hrvatskoj. Godišnja izvješća o potrošnji u prethodnoj godini objavljuju se u Republici Hrvatskoj počevši od 2005. godine za potrošnju u 2004. godini.

Godišnja Izvješća o potrošnji lijekova dostupna su na internetskoj stranici HALMED-a, u dijelu Lijekovi/Potrošnja lijekova/Izvješća o prometu lijekova, odnosno [ovdje](#).

Ovo je prva publikacija u Republici Hrvatskoj koja sadrži komparativno izvješće o potrošnji lijekova tijekom višegodišnjeg razdoblja. Prikazani su podaci o potrošnji lijekova u razdoblju od 2007. do 2012. godine te su izraženi financijski i prema definiranim dnevnim dozama (DDD). Za razliku od većine ostalih publikacija europskih zemalja koje svoje podatke temelje na podacima dobivenima iz veleprodaja, ovaj prikaz se **temelji na podacima o prometu lijekova** iz svih javnih ljekarni, bolničkih ljekarni kao i specijaliziranih prodavaonica za **promet na malo lijekovima** u Republici Hrvatskoj (maloprodaja). Time se dobiva najbliža stvarna potrošnja lijekova jer se podaci temelje na stvarnom broju izdanih, odnosno podignutih pakiranja lijekova od strane pacijenata/korisnika lijekova, a ne na broju propisanih recepata, koji mogu, ali ne moraju biti realizirani, kao ni na prometu veleprodaja prema ljekarnama.

Planirano je da se svake godine izdaje novo komparativno izvješće koje bi uključivalo prikaz potrošnje lijekova u posljednjih šest godina, a koje može služiti kao osnova za planiranje potrošnje lijekova i racionalne farmakoterapije na svim razinama zdravstvene zaštite u našoj zemlji te za usporedbu s potrošnjom u drugim zemljama Europe i svijeta.

Autori

U Zagrebu, listopad 2014. godine

Kazalo

Predgovor	2
Kazalo	4
Uvod	7
Anatomsko-terapijsko-kemijska (ATK) klasifikacija lijekova	8
ATK oznaka (šifra)	8
Suradni Centar Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za metodologiju obrade podataka o potrošnji lijekova	10
Mjerne jedinice	11
Definirana dnevna doza (DDD)	11
Troškovi u hrvatskoj valuti (hrvatske kune)	13
Evaluacija i usporedba godišnjih izvješća o prometu lijekova na malo – način izračuna i prikaz potrošnje	13
Obrada podataka	13
Usporedba godišnjih izvješća o potrošnji lijekova i cilj publikacije	14
Opći trendovi u potrošnji lijekova	15
Ukupan promet lijekovima	15
Lijekovi na recept	20
Bezreceptni lijekovi (OTC lijekovi) koji se izdaju u ljekarnama i izvan ljekarni (specijalizirane prodavaonice)	21
Potrošnja lijekova po glavnim skupinama ATK klasifikacije	24
Trendovi u potrošnji po terapijskim skupinama u razdoblju od 2007. do 2012. godine	26
Potrošnja lijekova po županijama	29
ATK SKUPINA A - Lijekovi s učinkom na probavni sustav i mijenu tvari	30
Stomatološki lijekovi (A01)	31
Lijekovi za poremećaje kiselosti (A02)	31
Lijekovi za funkcionalne gastrointestinalne (GIT) poremećaje (A03), Antiemetici i lijekovi za suzbijanje mučnine (A04), Lijekovi za žuč i jetru (A05), Laksativi (A06), Antidiaroiici i lijekovi s antiinflamatornim i antiinfektivnim djelovanjem (A07), Lijekovi za liječenje pretilosti - anoreksici (A08), Digestivi, uključujući probavne enzime (A09)	33
Lijekovi za liječenje šećerne bolesti – antidijabetici (A10)	34
Vitamini (A11), Minerali (A12), Ostali lijekovi za probavni trakt i metabolizam (A16)	35
ATK SKUPINA B - Lijekovi koji djeluju na krv i krvotvorne organe	51
Antitrombotici (B01)	51

Antihemoragici (B02).....	52
Antianemici (B03).....	52
Zamjene za krv i perfuzijske otopine (B05) i Ostale hematološke tvari (B06)	53
ATK SKUPINA C – Lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sustav	59
Lijekovi koji djeluju na srce (C01).....	60
Antihipertenzivi (C02)	61
Diuretici (C03).....	61
Periferni vazodilatatori (C04) i Vazoprotektivi (C05)	62
Blokatori beta-adrenergičkih receptora (C07)	62
Blokatori kalcijevih kanala (C08)	63
Lijekovi koji djeluju na reninsko-angiotenzinski sustav (C09).....	64
Hipolipemici (C10).....	65
ATK SKUPINA D – Lijekovi koji djeluju na kožu – Dermatici.....	82
ATK SKUPINA G – Lijekovi koji djeluju na urogenitalni sustav i spolni hormoni.....	87
ATK SKUPINA H – Sustavni hormonski lijekovi, izuzev spolnih hormona	98
ATK SKUPINA J – Lijekovi za liječenje sustavnih infekcija.....	103
Lijekovi za liječenje sustavnih bakterijskih infekcija (J01).....	104
Antimikotici za sustavnu primjenu (J02), Lijekovi za liječenje mikobakterijskih infekcija (J04)	105
Lijekovi za liječenje sustavnih virusnih infekcija (J05), Imunoglobulini (J06), Cjepiva (J07) .	105
ATK SKUPINA L – Lijekovi za liječenje zloćudnih bolesti i imunomodulatori	115
Antineoplastici (Citostatici) (L01)	115
Lijekovi za endokrinu terapiju (L02), Imunostimulatori (L03), Imunosupresivi (L04).....	116
ATK SKUPINA M – Lijekovi koji djeluju na koštano-mišićni sustav.....	121
Lijekovi s protuupalnim i antireumatskim djelovanjem (M01), Lokalni pripravci protiv boli u zglobovima i mišićima (M02).....	121
Mišićni relaksansi (M03), Lijekovi za liječenje uloga (gihta) (M04)	123
Lijekovi za liječenje bolesti kostiju (M05), Ostali lijekovi za liječenje bolesti mišićno-koštanog sustava (M09)	124
ATK SKUPINA N – Lijekovi koji djeluju na živčani sustav.....	132
Anestetici (N01), Analgetici (N02).....	133
Antiepileptici (N03), Antiparkinsonici (N04).....	134
Psiholeptici(N05)	135
Psihoanaleptici (N06), Ostali lijekovi koji djeluju na SŽS, uključujući parasimpatomimetike (N07)	136
ATK SKUPINA P – Lijekovi za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima.....	153

ATK SKUPINA R – Lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav	156
Lijekovi za liječenje bolesti nosa (R01), Lijekovi za liječenje bolesti grla (R02)	157
Lijekovi za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova (R03), Lijekovi za liječenje kašlja i prehlade (R05)	157
Antihistaminici za sustavnu primjenu (R06), Ostali lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav	158
ATK SKUPINA S – Lijekovi koji djeluju na osjetila.....	169
ATK SKUPINA V – Različito	173
Popis slika.....	176
Popis tablica.....	178

Uvod

U ovoj publikaciji statistički je prikazana potrošnja lijekova u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2007. do 2012. godine na temelju podataka o prometu lijekova u ljekarnama, bolničkim ljekarnama te specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima.

Statističkom obradom obuhvaćeni su podaci o ukupnom prometu lijekova koji su bili odobreni za stavljanje u promet u Republici Hrvatskoj u promatranim godinama, a dobiveni su iz javnih i bolničkih ljekarni te specijaliziranih prodavaonica za promet na malo lijekovima.

Ovako praćen promet lijekovima trebao bi predstavljati najvjerodostojniji način praćenja potrošnje lijekova - najbliži onomu što pacijenti zapravo koriste. Također, budući da u analizu nisu uključeni podaci o potrošnji iz veleprodaja, na ovaj način izbjegava se eventualno dupliranje podataka, što je za statističku obradu iznimno važno.

Izvorni podaci o prometu lijekova namijenjeni statističkoj obradi i prikazu razvrstani su prema ATK klasifikacijskom sustavu, a definirane dnevne doze (DDD) služe kao mjerne jedinice. U ovom izdanju koriste se ATK/DDD inačice iz 2007., 2008., 2009., 2010., 2011. i 2012. godine.

Podaci o potrošnji prikazani su kao i u većini europskih publikacija te je na taj način pojednostavljena eventualna usporedba tih podataka za pojedine skupine lijekova.

Anatomsko-terapijsko-kemijska (ATK) klasifikacija lijekova

Prema ATK sustavu, koji je izrađen u Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (SZO), lijekovi su razvrstani u 14 skupina prema anatomskim cjelinama na kojima se očituje glavni učinak lijeka (1. razina) te nadalje u četiri niže razine, što čini skupine pet različitih razina.

Na taj način lijekovi su podijeljeni u četrnaest **glavnih skupina** (1. razina), nakon čega slijede **farmakološko/terapijske podskupine** (2. razina). Treća i četvrta (3. i 4.) razina su **kemijsko/farmakološko/terapijske podskupine**, a 5. razinu čine **kemijske tvari**.

ATK oznaka (šifra)

U nastavku je naveden primjer potpune klasifikacije *atenolola* s ATK oznakom **C07AB03** koji ilustrira strukturu ATK sustava:

C	Kardiovaskularni sustav (I razina, atomska glavna skupina)
C07	Blokatori beta-adrenergičkih receptora (II razina, terapijska podskupina)
C07A	Blokatori beta receptora (III razina, farmakološka podskupina)

C07AB Blokatori beta receptora, selektivni
(IV razina, farmakološka podskupina)

C07AB03 atenolol
(V razina, kemijska tvar)

Svim lijekovima koji sadrže djelatnu tvar atenolol pridružuje se na taj način ista oznaka C07AB03.

Sustav ATK klasifikacije omogućava statističku obradu potrošnje lijekova na pet različitih razina, sve do razine koja pokazuje potrošnju svake djelatne tvari ili lijeka.

ATK šifre pojedinih lijekova koji imaju odobrenje za stavljanje u promet na hrvatskom tržištu navedene su u [bazi lijekova](#) na internetskim stranicama HALMED-a (www.halmed.hr) i u Nacionalnom registru lijekova koji jednom godišnje izdaje Udruga poslodavaca u zdravstvu. Žute stranice potonjeg, pod nazivom Anatomsko-Terapijsko-Kemijska klasifikacija lijekova, sadrže popis svih lijekova koji pripadaju svakoj od pet razina ATK klasifikacije. Uz navedeno, ATK šifra nalazi se i u svakom sažetku opisa svojstva lijeka (SPC) koji se za svaki lijek koji ima odobrenje za stavljanje u promet u Republici Hrvatskoj objavljuje u [bazi lijekova](#) na internetskoj stranici HALMED-a.

Popis kratica u ovoj publikaciji

ATK	Anatomsko-terapijsko-kemijska klasifikacija lijekova
D	Doza
DDD	Definirana dnevna doza
DDD/1000/dan	Definirana dnevna doza/1000 stanovnika/dan
INN	Internacionalni nezaštićeni naziv
J	Jedinica
MJ	Milijun jedinica
MPC	Maloprodajna cijena
N (način primjene)	Nazalno
O (način primjene)	Oralno
OTC (Over the counter)	Lijekovi bez recepta; BR, BRX

P (način primjene)	Parenteralno
PD	Pojedinačna doza
PDD	Propisana dnevna doza
R (način primjene)	Rektalno
Rp	Lijekovi na recept
SL (način primjene)	Sublingvalno
TD (način primjene)	Transdermalno
TJ	Tisuću jedinica
V (način primjene)	Vaginalno
VPC	Veleprodajna cijena

Suradni Centar Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za metodologiju obrade podataka o potrošnji lijekova

Godine 1982. regionalni ured Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) za Europu (WHO Euro) osnovao je koordinacijski centar pod nazivom Suradni Centar Svjetske zdravstvene organizacije za metodologiju obrade podataka o potrošnji lijekova (The WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology) u Norwegian Medicinal Depot (NMD) u Oslu.

Budući da je ATK sustav bivao sve više međunarodno prihvaćen, u svibnju 1996. godine je, kako bi se posvetila pozornost sve većem globalnom korištenju ovog sustava, Centar pridružen SZO-u sa sjedištem u Ženevi. Osnovni zadaci SZO Centra su klasificirati lijekove prema ATK sustavu, odrediti definirane dnevne doze za lijekove kojima je dodijeljena ATK oznaka te daljnje razvijanje ATK/DDD sustava. Ove zadatke SZO Centar je izvodio u bliskoj suradnji sa članovima globalne stručne skupine iz 12 različitih zemalja. Od siječnja 2002. godine SZO Centar je smješten u Norveškom zavodu za javno zdravstvo. Dodatne informacije o ATK sustavu dostupne su na [internetskim stranicama Centra](#).

Mjerne jedinice

Definirana dnevna doza (DDD)

S obzirom na to da se cijene lijekova s vremenom mijenjaju te da se razlikuju i između različitih gotovih lijekova u pojedinoj zemlji, ali i između pojedinih zemalja, statistička obrada podataka temeljena na tečaju valuta je od male važnosti. Ostale veličine, neovisno o promjeni cijena i promjeni tečaja, mogu ponuditi bolji temelj za stručne procjene. Međutim, kada se koriste veličine kao što je primjerice broj tableta, broj pakiranja itd., često nisu moguće usporedbe između različitih lijekova koji imaju različita pakiranja ili su različitog oblika. Korištenje **definirane dnevne doze** - DDD-a - kao definirane jedinice mjerenja nudi bolju mogućnost za usporedbu između alternativnih lijekova, neovisno o razlici u cijeni. Procjena potrošnje lijekova tijekom vremena, na nacionalnoj i međunarodnoj razini, pojednostavljena je i poboljšana korištenjem ove tehničke jedinice.

Definirana dnevna doza (DDD) je definirana kao prosječna dnevna doza održavanja za lijekove korištene za njihovu glavnu indikaciju kod odraslih osoba. DDD se određuje temeljem procjene međunarodne primjene lijeka o kojem je riječ, imajući u vidu da se nacionalne terapijske tradicije te odobrene doze i indikacije često uvelike razlikuju. Stoga se DDD treba smatrati tehničkom mjernom jedinicom. Lijekovi koji se koriste u više indikacija mogu izazvati dodatne poteškoće. Kao primjer mogu poslužiti lijekovi iz skupine antipsihotika čije su doze koje se koriste u psihozama izabrane kao osnova za dodjelu DDD-a, a ne niže doze koje se koriste, primjerice, u liječenju neuroza. U svim slučajevima, osim kod posebno formuliranih pedijatrijskih pripravaka, koriste se doze za odrasle. Brojevi DDD-ova za lijekove često su isti bez obzira na način primjene. Lijekovi s različitom biorasploživosti za različite putove primjene će, međutim, imati više od jednog DDD-a te će svaki od njih biti povezan s određenim putem primjene (oralno, intravenski, sublingvalno i sl.). Za pripravke kod čije primjene nakon udarne doze slijedi nekoliko manjih doza održavanja, kao osnova za utvrđivanje DDD-a uzima se doza održavanja. Kad god je to moguće, DDD označava količinu djelatne tvari. Kada je to nemoguće, kao što je to slučaj s kombinacijama lijekova i nekih tekućih pripravaka, DDD

označava broj pojedinačnih doza (broj tableta, kapsula mililitara i sl.). Stoga se prilikom obrade podataka o potrošnji lijekova mora uzeti u obzir da DDD nije nužno najčešće propisana ili korištena doza te je iz ovog podatka često teško procijeniti broj pacijenata koji koristi ove lijekove.. Podaci o prometu lijekova u ovoj brošuri prikazani su kao broj DDD/1000/dan, koja se izračunavaju na sljedeći način:

Ukupna potrošnja mjerena u DDD-ima x 1000

365 x broj stanovnika

U ovoj formuli, kao broj stanovnika uzima se broj stanovnika u Republici Hrvatskoj za godinu na koju se rezultati odnose, a koja se referira na izvješća o broju stanovnika Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske.

Ovako izračunata potrošnja nudi procjenu dijela stanovništva koje je dobilo određeni lijek za liječenje. Na primjer, procjenjuje se da potrošnja lijeka od 10 DDD/1000/dan odgovara dnevnom korištenju tog lijeka u jedan posto stanovništva. Ta procjena, međutim, vrijedi samo ako postoji dobra korelacija između DDD-a i stvarno konzumiranih doza (tj. terapijskih doza).

Načela ATK sustava i raspored DDD-a detaljnije su opisani u publikaciji „Smjernice za ATK klasifikaciju DDD i njihova dodjela 2007.“, Oslo 2007. i „Smjernice za ATK klasifikaciju DDD i njihova dodjela 2011.“, Oslo 2011. (*Guidelines for ATC classification and DDD assignment 2007, Oslo 2007* i *Guidelines for ATC classification and DDD assignment 2011, Oslo 2011.*; www.whocc.no).

Važno je istaknuti da lijekovi koji nemaju dodijeljeni DDD u ovoj brošuri nisu prikazivani u tablicama u kojima je iskazivana vrijednost u DDD/1000/dan. Ovo se posebno odnosi na lijekove iz terapijske skupine L (onkološki lijekovi) koji u većini slučajeva nemaju DDD jer se individualno doziraju (po tjelesnoj težini ili tjelesnoj površini) stoga se u prikazu potrošnje čini da se ti lijekovi troše malo ili se uopće ne troše (0 DDD/1000/dan). Ovu skupinu lijekova stoga je potrebno pratiti po financijskoj potrošnji kako bi se dobio određeni uvid u njihovo propisivanje i uzimanje. U slučaju

kada je izračun dobivene vrijednosti DDD/1000/dan iznosio manje od dvije decimale, prikazane vrijednosti označene su s *0,00 DDD/1000/dan, što znači da je lijek bio u prometu u navedenom razdoblju, ali vrijednosti nisu prikazane u tablicama jer je njihova potrošnja vrlo mala.

Troškovi u hrvatskoj valuti (hrvatske kune)

Procjene prometa lijekova u financijskom smislu rađene su u hrvatskim kunama (HRK) za razdoblje od 2007. do 2012. godine, a navedene su u posebnim tablicama za svaku ATK skupinu na 3. razini. Financijski prikazani podaci o prometu lijekova u razdoblju od 2007. do 2012. godine izraženi su u hrvatskim kunama te su podaci navedeni u posebnim tablicama za svaku ATK skupinu na 3. razini. Troškovi su izraženi prema veleprodajnim cijenama (VPC). U izračunu se ne navode maloprodajne cijene kako bi se iz prikaza isključile ljekarničke marže i PDV.

Podaci o potrošnji lijekova izraženi financijski prikazuju se prema veleprodajnim cijenama i za lijekove na recept (R) i za lijekove bez recepta (OTC).

Evaluacija i usporedba godišnjih izvješća o prometu lijekova na malo – način izračuna i prikaz potrošnje

Obrada podataka

HALMED u skladu sa Zakonom o lijekovima (Narodne novine, br. [76/13.](#), [90/14.](#)), prikuplja podatke o potrošnji lijekova u Republici Hrvatskoj. Podatke o prometu lijekova dužne su dostaviti sve javne ljekarne, bolničke ljekarne, specijalizirane prodavaonice za

promet na malo lijekovima i veleprodaje u Republici Hrvatskoj. Prikupljene podatke iz javnih i bolničkih ljekarni te specijaliziranih prodavaonica HALMED obrađuje u svrhu izdavanja godišnjeg izvješća o potrošnji lijekova u Republici Hrvatskoj.

Statističke obrade podataka o prometu lijekova kroz godine relativno su precizne jer su njima obuhvaćena izvješća koja su HALMED-u dostavljena iz 82 % do čak 97 % svih pravnih subjekata koji se bave prometom lijekova na malo na području Republike Hrvatske. Ovi podaci pružaju važne podatke za medicinske i zdravstvene ekonomske procjene kao i za prijedloge o odgovarajućim regulatornim promjenama, promidžbama itd. Statistički obrađeni podaci mogu se koristiti za istraživanje o potrošnji lijekova, a time i o odgovarajućoj terapiji na različitim razinama i tijekom određenog vremenskog razdoblja. Jednako tako, mogu mjeriti učinak promjena u zakonodavstvu i definirati potrebe za daljnjim istraživanjima u području tradicije terapije lijekovima. Međutim, prilikom primjene statističke obrade podataka o prometu lijekova treba imati u vidu određena ograničenja. Naime, svi lijekovi koji se izdaju u ljekarni ne moraju nužno biti i konzumirani, a promjene u strukturi stanovništva (dob, spol) u ovim se izvješćima ne prate.

Usporedba godišnjih izvješća o potrošnji lijekova i cilj publikacije

Sustavno praćenje potrošnje lijekova u Republici Hrvatskoj započelo je 2004. godine. Do tada su postojali različiti načini praćenja potrošnje lijekova; primjerice po pojedinim terapijskim skupinama, pojedinim lijekovima i u pojedinim entitetima u pojedinim skupinama stanovništva (npr. Gradske ljekarne grada Zagreba i sl.), ali se ranije nije promatrala cjelokupna potrošnja lijekova u RH. Najbliže cjelokupnom praćenju potrošnje lijekova do tada bilo je praćenje koje je provodio Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO). Međutim, navedenim načinom pratila se samo potrošnja lijekova na recept koje plaća HZZO („plavi recept“), no ne i cjelokupna potrošnja svih lijekova. Dakle, premda je ovim načinom obuhvaćen najveći dio potrošnje lijekova, izostali su lijekovi koji se izdaju bez recepta (OTC lijekovi) kao i lijekovi na recept koji su pacijenti sami plaćali („privatni recept“).

Cilj izdavanja ove publikacije je prikaz usporedne cjelokupne potrošnje lijekova u Republici Hrvatskoj po godinama, i to na razini krajnjih davatelja (javne i bolničke

ljekarne) i primatelja (pacijenata, tj. korisnika lijekova). Ovo izvješće obuhvaća razdoblje od šest godina te se tako mogu uočiti trendovi kretanja potrošnje, kako u financijskom smislu tako i u ukupnoj potrošnji izraženoj u definiranim dnevnim dozama (DDD) na 1000 stanovnika na dan.

Opći trendovi u potrošnji lijekova

Ukupan promet lijekovima

U 2012. godini ukupan promet lijekova u Republici Hrvatskoj prema podacima iz javnih i bolničkih ljekarni te specijaliziranih prodavaonica za promet na malo lijekovima iznosio je 5,075 milijardi HRK, odnosno 0,13 % više u odnosu na 2011. godinu. Procjena je da navedeni troškovi u 2012. godini odgovaraju iznosu od oko 1.184,00 HRK po stanovniku. Povećanje troškova u 2012. godini bilo je manje nego u 2011. godini kada je povećanje potrošnje u odnosu na 2010. godinu iznosilo 4,8 %. Tablica 1. i Slika 1. prikazuju da su ukupni financijski troškovi porasli za 30 % tijekom posljednjih šest godina, odnosno od 2007. godine do 2012. godine.

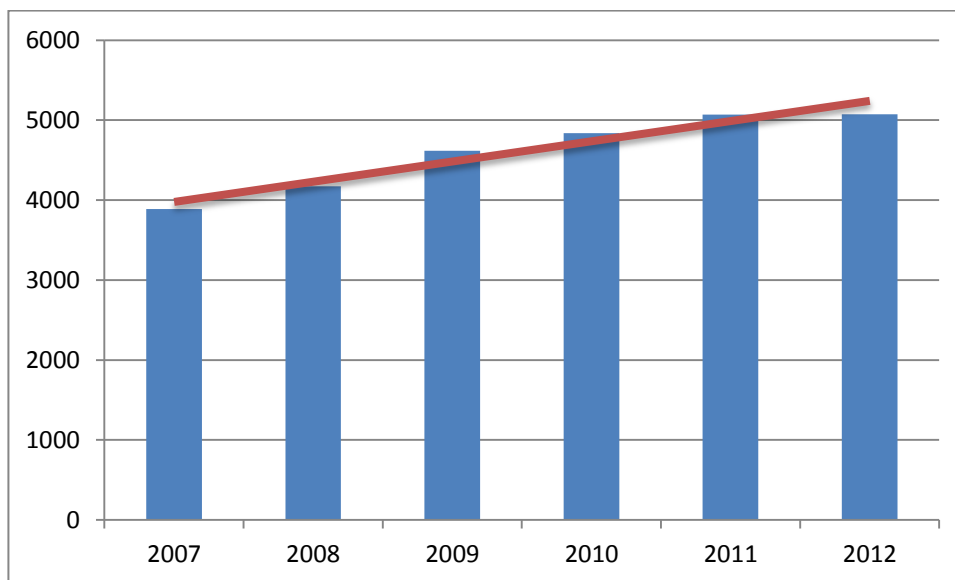
Financijska potrošnja citostatika i imunomodulatornih lijekova (ATK grupa L) izrazito se povećala u razdoblju od 2007. do 2012. godine, pri čemu je potrošnja u 2007. godini iznosila 346 milijuna kuna, a u 2012. godini 767 milijuna kuna te je u promatranom razdoblju potrošnja povećana 2,2 puta. Izračuni se odnose na promet izražen u veleprodajnim cijenama.

Tablica 1. Ukupna potrošnja lijekova u milijunima kuna od 2007. do 2012. godine

Godina	Ukupni iznos (mil. kn)
2007	3.888
2008	4.171
2009	4.615
2010	4.837

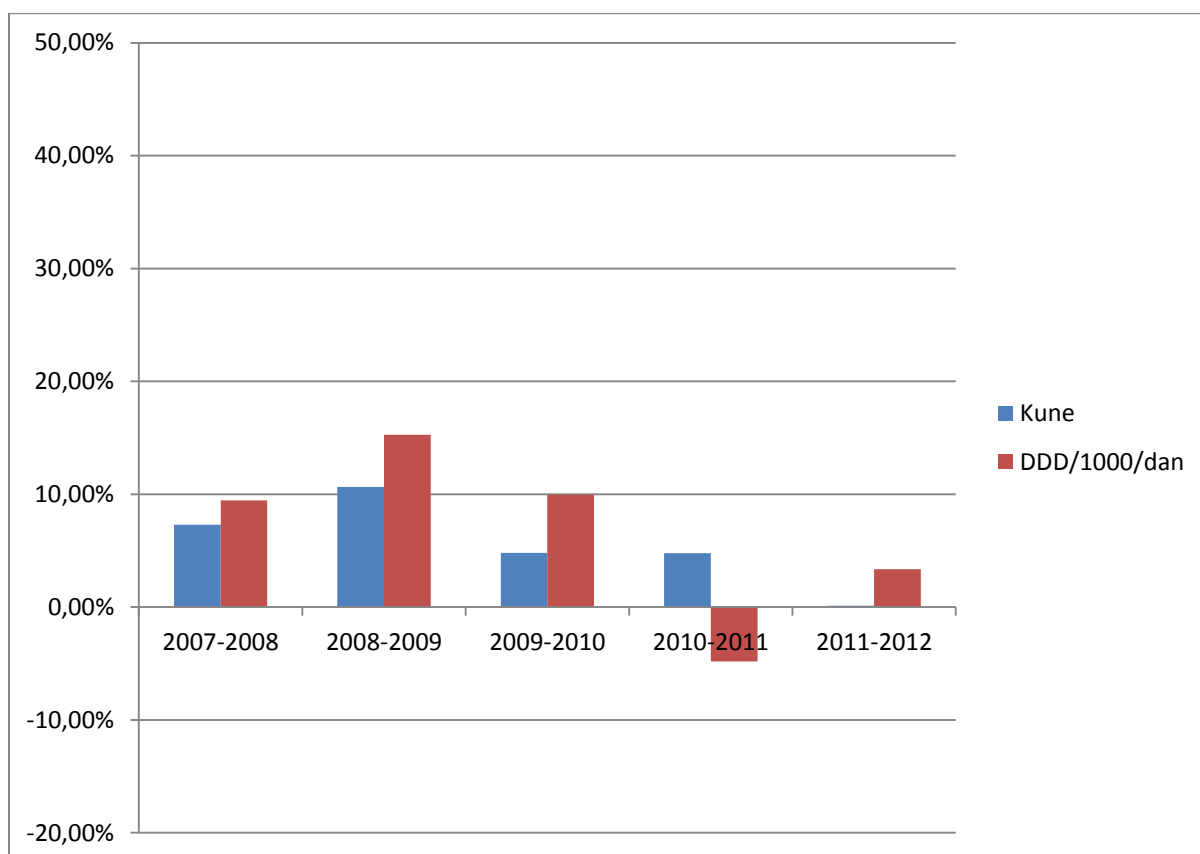
2011	5.068
2012	5.075

Slika 1. Ukupna potrošnja lijekova u milijunima kuna od 2007. do 2012. godine

U svrhu smanjenja troškova u 2012. godini uveden je novi sustav cijena za lijekove kojim se osigurava da, uz prisutnost više generika na tržištu, cijena za iste lijekove bude niža. Osim što ovaj sustav cijena lijekova znači smanjenje cijena lijekova, znači i posljedično manje opterećenje za proračun. Primjena ovih propisa rezultirala je povećanjem prometa u određenim skupinama lijekova, dok je rast ukupnih troškova bio raspoređen tako da nije prisutan podjednaki trend rasta u svim ATK skupinama u 2012. godini (Tablica 1.). Potrošnja mjerena u broju DDD/1000/dan se u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu povećala 3,36 % u, dok je potrošnja u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu smanjena za 4,8 %. Razlog tom smanjenju je promjena mjernih jedinica DDD za pojedine lijekove (npr. DDD-ovi za skupinu lijekova C10 su skoro dvostruko povećani te su, shodno tomu, izračuni prepolovljeni; vidjeti poglavlja o prometu u skupinama C i B). Međutim, primjenjujući stare vrijednosti DDD-a, može se uočiti porast prometa u DDD/1000/dan za 4 % u 2011. u odnosu na 2010. godinu. Promet lijekovima u DDD/1000/dan i u kunama u promatranom razdoblju prikazan je na Slici 2. U Tablicama 2. i 3. prikazana je potrošnja lijekova po ATK skupinama za razdoblje od 2009. do 2012. godine.

Slika 2. Postotak ukupne godišnje promjene u potrošnji u kunama i DDD/1000 stanovnika/dan u odnosu na prethodnu godinu u periodu od 2007. do 2012. godine

Tablica 2. Potrošnja lijekova u DDD/1000/dan u glavnim skupinama ATK klasifikacije u 2009., 2010., 2011. i 2012. godini i promjene u razdoblju od 2009. do 2012. godine

DDD/1000/dan							
	2009	2010-2009	2010	2011-2010	2011	2012-2011	2012
C	324,25	42,38	366,63	-35,88	330,75	15,89	346,64
N	138,00	10,05	148,05	0,16	148,21	0,19	148,4
A	102,03	11,66	113,69	21,45	135,14	-7,96	127,18
B	103,54	9,21	112,75	-34,67	78,08	20,35	98,43

M	50,77	1,37	52,14	-1,40	50,74	0,61	51,35
R	45,66	5,39	51,05	0,07	51,12	0,47	51,59
G	33,19	3,41	36,6	1,71	38,31	-0,79	37,52
J	22,99	1,06	24,05	0,45	24,50	-0,66	23,84
H	18,70	2,70	21,4	1,97	23,37	1,53	24,9
S	11,69	-2,44	9,25	-0,28	8,97	-0,43	8,54
L	4,49	0,40	4,89	1,07	5,96	0,92	6,88
P	0,48	0,08	0,56	0,00	0,56	0,03	0,59
D	0,30	0,03	0,33	-0,01	0,32	-0,03	0,29
V	0,16	-0,01	0,15	0,01	0,16	-0,01	0,15

Tablica 3. Potrošnja lijekova u milijunima kuna u glavnim skupinama ATK klasifikacije u 2009., 2010., 2011. i 2012. godini i promjene u razdoblju od 2009. do 2012. godine

Ukupni iznos (mil. kn)							
	2009	2010- 2009	2010	2011- 2010	2011	2012- 2011	2012
C	940,21	34,85	975,06	8,72	983,78	21,46	1.005,25
N	740,29	43,23	783,52	27,01	810,53	5,09	815,62
A	607,05	33,36	640,41	49,30	689,71	17,83	707,55
L	604,62	14,89	619,51	161,11	780,61	-13,23	767,38
J	465,03	10,86	475,90	-13,03	462,87	-34,75	428,12
R	288,75	48,71	337,46	-4,61	332,85	-10,35	322,51
B	288,98	-21,97	267,01	-8,44	258,57	23,81	282,38
M	198,79	11,96	210,76	-2,86	207,89	-3,06	204,84
G	143,68	19,38	163,06	2,85	165,91	-2,53	163,38
V	98,69	8,54	107,23	2,71	109,94	-3,89	106,05
D	95,44	4,12	99,55	-0,98	98,58	4,01	102,59
S	87,20	4,23	91,43	0,27	91,70	-3,45	88,25
H	51,63	8,78	60,41	9,48	69,89	5,51	75,40
P	4,90	0,35	5,25	-0,29	4,95	0,30	5,25

Potrošnja lijekova u 2012. godini za deset najkorištenijih lijekova po potrošnji u kunama i u DDD/1000/dan prikazana je u Tablicama 4. i 5.

Većina lijekova se tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine nalazi na sličnim mjestima po redoslijedu, uz određene pomake uzlazno ili silazno.

Ukupno oko 180 novih lijekova (djelatnih tvari) stavljeno je u promet u Republici Hrvatskoj od 2007. do 2012. godine. Ovi lijekovi vode se kao novi ATK lijekovi 5. razine, odnosno nove djelatne tvari ili nove fiksne kombinacije. Godišnji rast broja novih djelatnih tvari bio je stabilan kroz godine u promatranom razdoblju.

Tablica 4. Prvih 10 lijekova po potrošnji u milijunima kuna u 2012. godini

RBR	ATK	INN	IZNOS (mil. kn.)
1	C10AA05	atorvastatin	114,06
2	A02BC02	pantoprazol	102,61
3	C09BA03	lizinopril i diuretici	80,54
4	A10AD05	inzulin aspart	74,55
5	J01CR02	amoksicilin i inhibitor enzima	69,16
6	N05AH03	olanzapin	68,12
7	R03AK06	salmeterol i ost.lijek.za.liječ.opstruktiv.bolesti	67,74
8	C09AA05	ramipril	63,23
9	C08CA01	amlodipin	62,17
10	L01XE01	imatinib	59,76

Tablica 5. Prvih 10 lijekova po potrošnji u DDD/1000/dan u 2012. godini

RBR	ATK	INN	DDD/1000/Dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	53,50
2	C09AA05	ramipril	52,20
3	C08CA01	amlodipin	51,30

4	N05BA01	diazepam	31,57
5	C03CA01	furosemid	29,19
6	C10AA05	atorvastatin	26,93
7	C09AA03	lizinopril	24,49
8	N05BA12	alprazolam	23,72
9	A10BA02	metformin	17,54
10	A02BC02	pantoprazol	17,44

Lijekovi na recept

Skupini lijekova „na recept“ pripadaju svi lijekovi koji se izdaju temeljem liječničkog recepta. Način i mjesto izdavanja lijekova određuje HALMED u procesu davanja odobrenja za stavljanje lijeka u promet i taj je podatak dio Rješenja o stavljanju lijeka u promet. Način i mjesto izdavanja lijeka mogu se provjeriti u bazi lijekova na internetskoj stranici HALMED-a (www.halmed.hr). Ovoj skupini, dakle, pripadaju svi lijekovi koji se izdaju na recept, bez obzira na to je li lijek plaćen iz fonda državnog osiguravatelja HZZO-a ili je plaćen od strane bolesnika. U 2007. godini promet lijekova na recept iznosio je 89 % ukupne potrošnje izražene u DDD-ima te 92 % ukupnog prometa izraženog financijski. Tijekom promatranog razdoblja, od 2007. do 2012. godine, podaci u DDD-ima slični su za svaku godinu te između 89 % i 94 % prometa čine lijekovi propisani na recept, dok u financijski izraženoj potrošnji lijekovima koji se izdaju na recept pripada između 93 % i 94 % potrošnje. Podaci za 2012. godinu ukazuju na to da je promet lijekova na recept iznosio 91,6 % od ukupnog broja DDD-a te 92,5 % prometa promatrano financijski. Ovakva raspodjela ukazuje na relativnu nepromijenjenost tijekom vremena i iskazana razlika iznosi nekoliko postotaka. U Tablicama 6. i 7. prikazano je deset najprodavanijih lijekova na recept prema prometu u kunama te prema potrošnji u DDD.

Tablica 6. Prvih 10 lijekova na recept po potrošnji u milijunima kuna u 2012. godini

RBR	ATK	INN	Ukupni iznos
-----	-----	-----	--------------

			(mil. Kn)
1	C10AA05	atorvastatin	114,06
2	A02BC02	pantoprazol	102,61
3	C09BA03	lizinopril i diuretici	80,54
4	A10AD05	inzulin aspart	74,55
5	R03AK06	salmeterol i ost.lijek.za.liječ.opstruktiv.bolesti	69,16
6	J01CR02	amoksicilin i inhibitor enzima	68,12
7	N05AH03	olanzapin	67,74
8	C09AA05	ramipril	63,23
9	C08CA01	amlodipin	62,17
10	L01XE01	imatinib	59,76

Tablica 7. Prvih 10 lijekova na recept po potrošnji u DDD/1000/dan u 2012. godini

RBR	ATK	INN	DDD/1000/Dan
1	C09AA05	ramipril	52,20
2	C08CA01	amlodipin	51,30
3	N05BA01	diazepam	31,57
4	C03CA01	furosemid	29,19
5	C10AA05	atorvastatin	26,93
6	C09AA03	lizinopril	24,49
7	N05BA12	alprazolam	23,72
8	A10BA02	metformin	17,54
9	A02BC02	pantoprazol	17,44
10	C08CA09	lacidipin	16,11

Bezreceptni lijekovi (OTC lijekovi) koji se izdaju u ljekarnama i izvan ljekarni (specijalizirane prodavaonice)

Obradom podataka u skupinu lijekovi „bez recepta“ svrstani su svi lijekovi kojima je HALMED prilikom odobravanja odredio način izdavanja bez recepta, što je navedeno i

u Rješenju o stavljanju lijeka u promet. U međunarodnoj nomenklaturi ovi lijekovi se označavaju kao OTC (*Over The Counter*) lijekovi. Navedenoj skupini lijekova pripadaju lijekovi koje pacijent – korisnik može kupiti bez recepta, a prodaju se u ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima. Promet OTC lijekova izražen u DDD-ima tijekom razdoblja od 2007. do 2012. godine iznosio je između 6 % i 11 % ukupne potrošnje lijekova, dok je ukupni promet OTC lijekova izražen u kunama prema VPC iznosio između 7 % i 8 % ukupne potrošnje lijekova. Ovakva raspodjela ostaje gotovo nepromijenjena tijekom vremena te je odnos potrošnje receptnih i OTC lijekova stabilan.

U 2007. godini ukupna prodaja OTC lijekova iznosila je oko 264 milijuna kuna, a u 2012. oko 352 milijuna kuna. S obzirom na to da ne postoji jedinstvena VPC cijena za OTC lijekove jer veleprodaje mogu jedna drugoj prodavati lijekove, izračunavanje stvarnog troška u ljekarnama može se razlikovati. U Tablicama 8. i 9. prikazani su podaci o prometu prvih 10 OTC lijekova prema veleprodajnim cijenama i prema DDD-ima dobiveni temeljem izvješća iz ljekarni i specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima.

Tablica 8. Prvih 10 OTC lijekova po potrošnji u milijunima kuna u 2012. godini

RBR	ATK	INN	Ukupni iznos (mil. Kn)
1	N02BE71	paracetamol i psiholeptici, komb.	36,74
2	N02BE01	paracetamol	36,18
3	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	27,49
4	M01AE01	ibuprofen	20,47
5	N02BA51	acetilsalicilna kiselina, komb. bez psiholeptika	12,73
6	A06AB02	bisakodil	8,05
7	R01AA05	oksimetazolin	7,57
8	A02AD01	solii Al, Ca, Mg, obične, komb.	7,00
9	N02BE51	paracetamol bez psiholeptika, komb.	9,43
10	N06DX02	ginkgo biloba	6,51

Tablica 9. Prvih 10 OTC lijekova po potrošnji u DDD/1000/dan u 2012. godini

RBR	ATK	INN	DDD/1000/Dan
1	B01AC06	acetilsalicilna kiselina	38,94
2	A11GA01	askorbinska kiselina (vit C)	12,51
3	M01AE01	ibuprofen	5,06
4	N02BE01	paracetamol	4,65
5	A06AB02	bisakodil	2,89
6	R01AA08	nafazolin	2,50
7	R01AA05	oksimetazolin	2,26
8	R05CB02	bromheksin	1,46
9	R05CB01	acetilcistein	1,08
10	N06DX02	ginkgo biloba	1,01

Za neke OTC lijekove dozvoljena je prodaja i u specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima. Prodaja lijekova u navedenim prodavaonicama može se odvijati samo u posebnim dijelovima, i to na način da je samoposlužna prodaja lijekova onemogućena). U ovim prodavaonicama mogu se izdavati bezreceptni lijekovi kojima je HALMED odobrio izdavanje u ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama. Prodaja bezreceptnih lijekova izvan ljekarni i specijaliziranih prodavaonica (npr. u supermarketima, na benzinskim postajama i sl.) u Republici Hrvatskoj nije dozvoljena. U Tablici 10. prikazan je promet prvih 10 lijekova po potrošnji u kunama koji se prodaju i u specijaliziranim prodavaonicama. U navedenoj tablici navode se lijekovi poput diklofenaka i heparina koji se obvezno propisuju na recept, ali u ovom slučaju radi se o sastavnim dijelovima različitih krema ili gelova koji su namijenjeni za lokalnu primjenu i pripadaju skupini OTC lijekova.

Tablica 10. Prvih 10 lijekova po prometu u specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima u milijunima kuna u 2012. godini

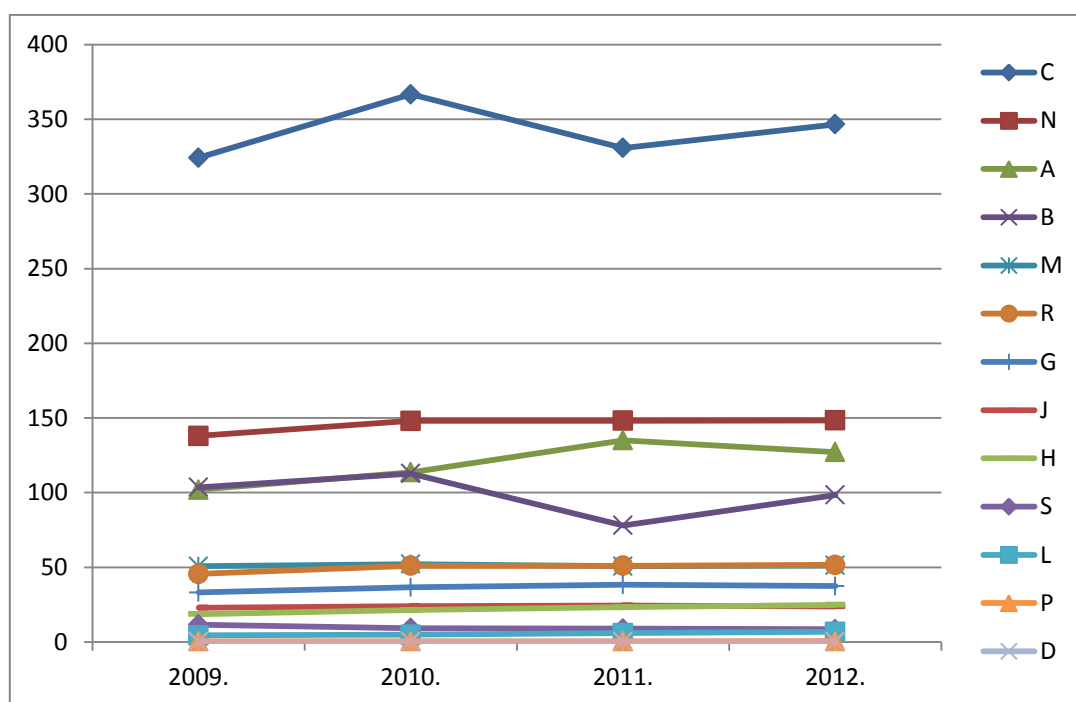
RBR	ATK	INN	Ukupni iznos (mil. Kn)
1	M01AE01	ibuprofen	8,06
2	M02AA15	diklofenak	7,85
3	A11EA01	vitamini B kompleksa	7,56

4	M02AA13	ibuprofen	7,52
5	R05CA12	ekspektoransi, komb.	7,23
6	N02BE01	paracetamol	5,68
7	R02AA20	antiseptici oralni, različiti	5,50
8	A05BA03	silimarin/sikavica	3,27
9	C05BA03	heparin	3,10
10	N02BE51	paracetamol bez psiholeptika, komb.	2,86

Potrošnja lijekova po glavnim skupinama ATK klasifikacije

Na slikama 3. i 4. prikazana je potrošnja po glavnim skupinama ATK mjerena u DDD/1000/dan i financijski, izražena u milijunima kuna, prema veleprodajnim cijenama. U prikazanom razdoblju od 2009. do 2012. godine većina ATK skupina ima relativno isti, stabilan udio u ukupnom godišnjem prometu i troškovima.

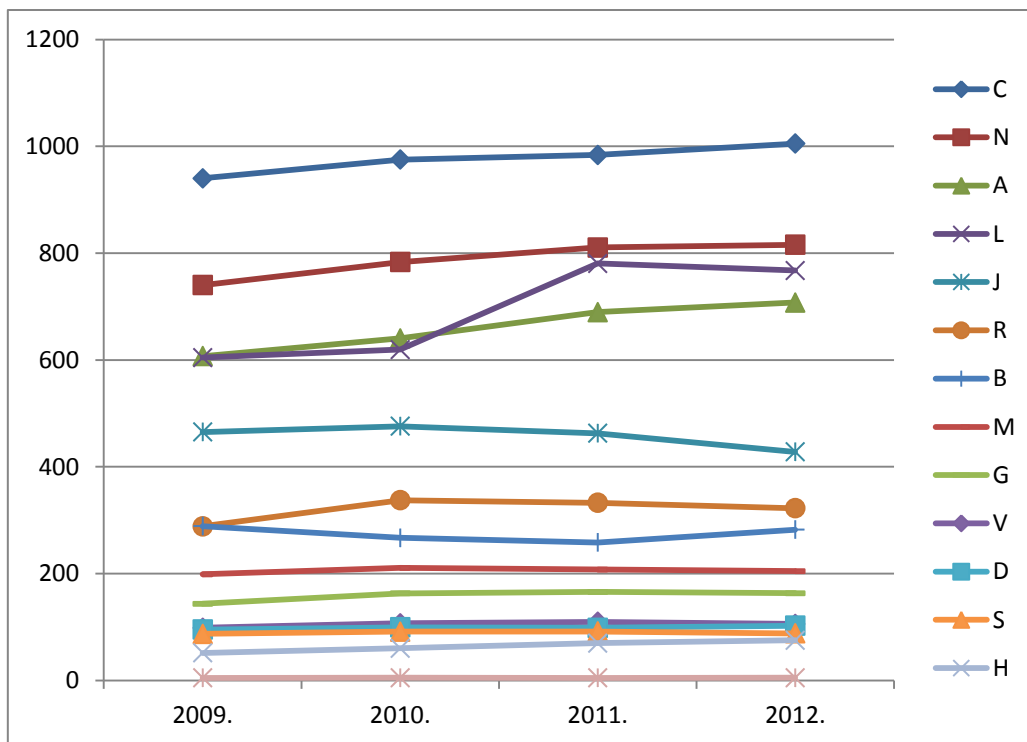
Slika 3. Potrošnja lijekova u DDD/1000/dan u glavnim skupinama ATK klasifikacije u 2009., 2010., 2011. i 2012. godini

Od početka promatranog razdoblja od 2007. godine postupno se povećava udio potrošnje lijekova **ATK skupine C – Lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sustavu** ukupnoj potrošnji u DDD-ima s 36,5 % na 37,5 %, što se može objasniti približno istom potrebom za propisivanjem ovih lijekova temeljem epidemioloških pokazatelja te istom potrebom pojedinca za prikladnijim liječenjem. U promatranom razdoblju došlo je do povećanja broja odobrenih generičkih lijekova u ovoj terapijskoj skupini, što je rezultiralo smanjenjem financijskog udjela skupine C u potrošnji lijekova s 22 % u 2007. godini na 20 % u 2012. godini, iako je promet izražen u DDD-ima rastao. Mjereno u DDD-ima, potrošnja lijekova skupine C povećana je za 13 % u 2010. godini u odnosu na 2009. godinu, dok je 2011. godine zabilježeno smanjenje za 10 % u odnosu na 2010. godinu, zbog ranije spomenutih promjena obračunskih jedinica za neke lijekove (primjerice, statine) u ovoj skupini.

Najveće povećanje udjela u ukupnoj potrošnji u kunama imala je **ATK skupina L – Pripravci za liječenje zloćudnih bolesti i imunomodulatori**, što se može objasniti povećanom uporabom novih bioloških lijekova za liječenje neoplazmi i autoimunih bolesti (npr. reumatoidnog artritisa) te drugih bolesti koje se sada učinkovitije liječe novim biološkim lijekovima. Lijekovi iz **ATK skupine L** činili su udio od 9 % u ukupnoj financijskoj potrošnji u 2007. godini, u usporedbi s 15 % u 2012. godini. Dakle, potrošnja navedenih lijekova narasla je s 380 milijuna kuna u 2007. godine na 767 milijuna kuna u 2012. godini.

**Slika 4. Potrošnja lijekova u milijunima kuna u glavnim skupinama ATK
klasifikacije u 2009., 2010., 2011. i 2012. godini**

Trendovi u potrošnji po terapijskim skupinama u razdoblju od 2007. do 2012. godine

Promatrajući potrošnju lijekova po DDD/1000/dan i u kunama po glavnim skupinama ATK klasifikacije, možemo uočiti da je redoslijed potrošnje uglavnom isti za navedene skupine tijekom promatranog razdoblja (vidi Tablice 2. i 3.).

Trendovi u potrošnji lijekova po terapijskim skupinama u razdoblju od 2007. do 2012. godine (Tablice 11. i 12.) ukazuju na to da su lijekovi iz skupine **Lijekova koji djeluju na renin-angiotenzinski sustav (C09)** terapijska skupina lijekova koja se u Hrvatskoj najviše troši, mjereno u definiranim dnevnim dozama (DDD). Navedeni lijekovi u razdoblju od 2007. do 2009. godine bili su na drugom mjestu, dok su u 2010., 2011. i 2012. godini bili na vodećem mjestu. S druge strane, lijekovi iz skupine **Psiholeptici (N05)** su u razdoblju 2007. do 2009. godine bili na prvom mjestu po potrošnji izraženoj u DDD-ima, dok su u razdoblju 2010. do 2012. godine bili na drugom mjestu. **Hipolipemici (C10)** su lijekovi koji su stalno u vrhu po potrošnji - u promatranom su razdoblju između prvih šest skupina lijekova, s tendencijom rasta potrošnje do 2010. godine kad zauzimaju već treće mjesto. Međutim, navedena skupina

lijekova u 2011. i 2012. godini ima prividno smanjenje potrošnje zbog promjene u vrijednostima obračunskih jedinica, iako je, kad se obračunske jedinice stave pod isti nazivnik, prisutno povećanje potrošnje u mjeri cjelokupne potrošnje lijekova. **Blokatori kalcijevih kanala (C08), Antidijabetici (A10), i Antitrombotici (B01)** zauzimaju između 4. i 6. mjesta po potrošnji te se unutar promatranog razdoblja izmjenjuju na ovim pozicijama. Terapijska skupina **Lijekovi za poremećaje kiselosti (A02)** u promatranom razdoblju stabilno drži 7. mjesto po potrošnji, a skupina **Pripravaka s protuupalnim i antireumatskim djelovanjem (M01)** zauzima 8. mjesto. U promatranom razdoblju važno je istaknuti da potrošnja prvih dvadesetak terapijskih skupina, premda zamjenjuju mjesta na listi za nekoliko pozicija bilo uzlazno ili silazno, ostaje stabilna u potrošnji i porast potrošnje ovih skupina kroz godine uglavnom prati ukupni postotak porasta potrošnje lijekova. Gledajući potrošnju prema financijskim pokazateljima kroz promatrano razdoblje od 2007. do 2012. godine između prije navedenih, najvećih skupina po potrošnji u DDD ubacuju se i skupine **Antineoplastici/Citostatici (L01), Lijekovi za liječenje sustavnih bakterijskih infekcija (J01)** te **Lijekovi za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova (R03)**. Terapijska skupina Antineoplastici/Citostatici sa 438 milijuna kuna imala je najveću potrošnju u 2012. godini, a isto tako u promatranom razdoblju je imala najveći skok u potrošnji, i to za 2,3 puta.

Tablica 11. Prvih 10 terapijskih skupina u DDD/1000/dan prema redoslijedu iz 2012. godine

2012			2011			2010			2009			2008			2007		
1	C09	106,6	1	C09	100,4	1	C09	94,2	2	C09	81,4	2	C09	63,8	2	C09	59,7
2	N05	90,3	2	N05	89,4	2	N05	90,6	1	N05	84,0	1	N05	71,9	1	N05	69,3
3	C08	79,2	3	C08	77,4	4	C08	75,7	4	C08	70,1	3	C08	61,1	3	C08	58,9
4	B01	68,8	5	B01	56,1	5	B01	58,5	5	B01	52,0	6	B01	46,7	5	B01	43,4
5	A10	59,4	4	A10	58,7	7	A10	49,9	7	A10	44,0	7	A10	37,2	7	A10	35,2
6	C10	52,2	6	C10	48,6	3	C10	83,5	3	C10	76,1	4	C10	57,7	4	C10	46,7
7	C03	42,0	9	C03	40,2	10	C03	39,9	9	C03	36,6	9	C03	31,2	8	C03	30,3
8	M01	41,6	8	M01	40,8	8	M01	42,4	8	M01	41,0	8	M01	35,8	6	M01	36,0
9	A02	35,1	7	A02	43,8	11	A02	32,8	10	A02	26,7	12	A02	22,6	12	A02	19,6
10	C07	32,1	10	C07	29,6	9	C07	39,9	12	C07	25,9	10	C07	28,3	11	C07	20,8

Puni nazivi terapijskih skupina navedenih u Tablici 11.:

C09	PRIPRAVCI KOJI DJELUJU NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SUSTAV
N05	PSIHOLEPTICI
C08	BLOKATORI KALCIJEVIH KANALA
B01	ANTITROMBOTICI
A10	PRIPRAVCI ZA LIJEČENJE ŠEĆERNE BOLESTI (ANTIDIJABETICI)
C10	PRIPRAVCI KOJI MODIFICIRAJU LIPIDE (HIPOLIPEMICI)
C03	DIURETICI
M01	PRIPRAVCI S PROTUUPALNIM I ANTIREUMATSKIM DJELOVANJEM
A02	LIJEKOVI ZA POREMEĆAJE KISELOSTI
C07	BLOKATORI BETA-ADRENERGIČKIH RECEPTORA

Tablica 12. Prvih 10 terapijskih skupina u milijunima kuna prema redoslijedu iz 2012. godine

2012			2011			2010			2009			2008			2007		
1	L01	437,9	1	L01	455,7	3	L01	336,1	1	L01	356	1	L01	360,4	4	L01	191
2	C09	358,1	2	C09	346,6	2	C09	344,3	3	C09	329	3	C09	304,9	1	C09	301
3	N05	324,6	4	N05	308,9	4	N05	296,2	4	N05	279	4	N05	248,8	3	N05	245
4	J01	293,8	3	J01	317,8	1	J01	347,2	2	J01	356	2	J01	336,3	2	J01	300
5	A10	275,2	5	A10	256,8	5	A10	248,8	6	A10	228	6	A10	192,1	5	A10	178
6	C10	247,4	6	C10	247,7	6	C10	242,8	5	C10	229	7	C10	185,1	8	C10	167
7	A02	209,8	7	A02	208,4	7	A02	206,2	8	A02	189	5	A02	193,7	6	A02	175
8	R03	189	8	R03	194,5	8	R03	196,1	9	R03	160	10	R03	136,8	11	R03	130
9	N02	188,8	9	N02	192,6	9	N02	186,5	7	N02	190	8	N02	157,4	10	N02	151
10	L04	158,3	11	L04	133,4	13	L04	111,7	17	L04	79	23	L04	57,04	27	L04	41

Puni nazivi terapijskih skupina navedenih u Tablici 12.:

L01	ANTINEOPLASTICI (CITOSTATICI)
C09	PRIPRAVCI KOJI DJELUJU NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SUSTAV
N05	PSIHOLEPTICI
J01	PRIPRAVCI ZA LIJEČENJE SUSTAVNIH INFEKCIJA
A10	PRIPRAVCI ZA LIJEČENJE ŠEĆERNE BOLESTI (ANTIDIJABETICI)
C10	PRIPRAVCI KOJI MODIFICIRAJU LIPIDE (HIPOLIPEMICI)
A02	LIJEKOVI ZA POREMEĆAJE KISELOSTI
R03	PRIPRAVCI ZA LIJEČENJE OPSTRUKTIVNIH BOLESTI DIŠNIH PUTOVA
N02	ANALGETICI
L04	IMUNOSUPRESIVI

Potrošnja lijekova po županijama

U nekim poglavljima posvećenima potrošnji po ATK skupinama lijekova tablično je prikazana potrošnja pojedinih lijekova po županijama. Prikaz potrošnje lijekova po županijama temelji se na prometu lijekova u ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima te ne uključuje podatke iz bolničkih ljekarni. Ovaj prikaz ne uključuje podatke prema prebivalištu korisnika zbog čega može doći do neravnomjerne raspodjele u prikazu podataka o potrošnji lijekova. U Hrvatskoj, međutim, izdavanje lijekova na recept u ljekarnama za sada nije u mogućnosti pratiti prema prebivalištu odnosno boravištu pacijenata tako da HALMED obrađuje podatke bez navedenih stavki. Podaci o potrošnji lijekova po županijama mogu stoga biti nešto različiti, ovisno o tome iz kojih su izvora prikupljeni, primjerice, u usporedbi s bazom podataka HZZO-a. Prikazom potrošnje lijekova po županijama obuhvaćena je samo izvanbolnička potrošnja radi objektivnijeg prikazivanja i usporedbe rezultata. Na taj način izbjegnuta je mogućnost da, primjerice, potrošnja u gradu Zagrebu bude veća nego što doista jest zbog činjenice da se u Zagrebu nalazi najveći broj bolnica.

Ukupni podaci po godinama i županijama o potrošnji dostupni su na internetskim stranicama HALMED-a (www.halmed.hr). Razlike u potrošnji između županija relativno su stabilne tijekom vremena. Županije s visokom potrošnjom u jednoj godini pokazuje sličnu visoku potrošnju i u drugim promatranim godinama.

U potrošnji lijekova koji spadaju u skupinu lijekova za smirenje: **Anksiolitici (N05B)** i **Hipnotici i sedativi (N05C)** uočene su veće i stalne međužupanijske razlike (Tablice N8 i N9). Isto tako, moramo uzeti u obzir i činjenicu da se u skupinama psiholeptika i antidepresiva visoka potrošnja ovih lijekova može pripisati intenzitetu stradanja u Domovinskom ratu. Za točnija promatranja u razlici potrošnje po županijama moramo uzeti u obzir različitu strukturu građana županija kao što su, primjerice, uzrast, broj ljekarni, broj stanovnika na jednog liječnika, bolnička dostupnost i općenito dostupnost zdravstvene usluge. Promjene također proi iz različitih terapijskih tradicija i različitih stavova prema lijekovima i liječenju.

ATK SKUPINA A - Lijekovi s učinkom na probavni sustav i mijenu tvari

Glavne terapijske skupine u ATK skupini A – Lijekovi s učinkom na probavni sustav i mijenu tvari

- A01 Stomatološki lijekovi**
- A02 Lijekovi za poremećaje kiselosti**
- A03 Lijekovi za funkcionalne GIT poremećaje**
- A04 Antiemetici i lijekovi za suzbijanje mučnine**
- A05 Lijekovi za žuč i jetra**
- A06 Laksativi**
- A07 Antidijsarici i lijekovi s antiinflamatornim i antiinfektivnim djelovanjem**
- A08 Lijekovi za liječenje pretilosti (anoreksici)**
- A09 Digestivi, uključujući probavne enzime**
- A10 Lijekovi za liječenje šećerne bolesti (antidijsabetici)**
- A11 Vitamini**
- A12 Minerali**
- A14 Anabolici**
- A16 Ostali lijekovi za probavni trakt i metabolizam**

Lijekovi za profilaksu karijesa, antacidi, lijekovi za ulkusnu bolest i gastroezofagealni refluks, laksativi i lijekovi protiv prekomjerne težine te lijekovi koji se koriste u dijabetesu samo su neke od podskupina koje pripadaju ATK skupini A. U ukupnoj potrošnji lijekova skupine A određeni manji udio ima i potrošnja lijekova koji se izdaju bez recepta (*Over the Counter*, OTC lijekovi). Prema potrošnji u DDD/1000/dan lijekovi koji se izdaju bez recepta čine 28 % potrošnje, a prema potrošnji u kunama čine 16 % ukupne potrošnje lijekova u skupini A. U Tablici A1. prikazana je potrošnja u

milijunima kuna za ATK skupinu A – Lijekovi koji djeluju na probavni sustav i metabolizam.

U ovoj skupini po potrošnji vode lijekovi za liječenje peptičkog ulkusa i GERB-a (A02B), čija je godišnja potrošnja veća od 170 milijuna kuna i u stalnom je porastu. Na drugom mjestu su inzulini (A10A) koje odmah slijede oralni antidijabetici (A10B) s prosječnim godišnjim troškovima od 100 do 120 milijuna kuna (Slika A1.).

Stomatološki lijekovi (A01)

U skupini Stomatološki lijekovi (A01) glavninu potrošnje čine Antiinfektivi i antiseptici za lokalnu oralnu terapiju (Tablica A2).

U skupini pripravaka za profilaksu karijesa (A01AA), nakon postupnog povećanja potrošnje do 2007. godine, u sljedećim godinama potrošnja fluorida se smanjuje te je 2012. godini došlo do smanjenja potrošnje za 23 % u odnosu na 2011. godinu. Svakodnevna uporabu fluora u obliku tableta među djecom i mladeži je u opadanju, a kao razlog može se navesti korištenje fluoriranih pasti za zube što je u terapijskom smislu ekvivalentno. Snažna medijska usmjerenost na zdravlje zuba i sugestije o povećanoj stopi karijesa mogu biti objašnjenje za povećanje potrošnje do 2007. godine. Smanjene prodaje u 2008., 2009., 2010. i 2011. godini mogu se objasniti činjenicom da se tablete fluorida prodaju izvan ljekarni kao mineralni dodaci u kombiniranim pripravcima u kategoriji dodataka prehrani.

Na Slici A2. prikazana je potrošnja preparata fluorida A01AA01 od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan, a u Tablici A3. i na Slici A3. potrošnja preparata fluorida po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan. Potrošnja se kreće od 0,11 DDD/1000/dan u Šibenskoj-kninskoj županiji do 1,74 u Požeško-slavonskoj županiji, što čini razliku od više od 1,5 DDD/1000/dan.

Lijekovi za poremećaje kiselosti (A02)

U skupni Lijekovi za poremećaje kiselosti (A02) 96 % ukupne potrošnje izražene financijski u 2012. godini odnosi se na lijekove za liječenje peptičkog ulkusa i

gastroezofagealne refluksne bolesti, dok antacidi čine preostalih 4 % ukupne potrošnje. U 2012. godini bili su sa 35,09 DDD/1000/dan na devetom mjestu po potrošnji među svim terapijskim skupinama, dok su sa 210 milijuna kuna bili na sedmom mjestu po potrošnji u kunama. Lijekovi za liječenje peptičkog ulkusa i gastroezofagealne refluksne bolesti iskazuju smanjenje potrošnje za 20 % u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu izraženo u DDD/1000/dan. Za razdoblje od 2007. do 2012. godine prosječno povećanje potrošnje ovih lijekova iznosilo je 14 % godišnje. Inhibitori protonske crpke (ATC grupa A02BC) imali su rast potrošnje od 17 % godišnje izraženo u DDD/1000/dan u razdoblju od 2007. do 2012. godine. To su izračuni za ukupno povećanje potrošnje lijekova u ATK skupini A02B.

U ovoj skupini lijekova najveću potrošnju u 2012. godini imali su blokator protonske crpke pantoprazol (17,44 DDD/1000/dan) te blokator H2 receptora ranitidin (8,75 DDD/1000/dan), čija se potrošnja prepolovila u odnosu na prethodnu godinu. Pantoprazol i ranitidin u 2012. godini zauzimaju 10. i 22. mjesto u sveukupnoj potrošnji lijekova izraženo u DDD/1000/dan. Isto tako, pantoprazol je s prometom od 102,6 milijuna kuna u 2012. godini bio drugi lijek u ukupnoj potrošnji lijekova. Dok je u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine prisutan stalan trend povećanja potrošnje skupine inhibitora protonske crpke, kod antagonista H2 receptora zabilježen je porast potrošnje do 2011. godine, a zatim je došlo do značajnog pada koji je najvjerojatnije posljedica prebacivanja nekih doza i veličina pakiranja pantoprazola u bezreceptni status. Ovaj značajan pad potrošnje antagonista H2 receptora ne prati toliko značajan rast lijekova iz skupine inhibitora protonske crpke. Iako je potrošnja antacida u navedenom razdoblju od 2007. do 2012. godine povećana za 25 % (izraženo financijski, antacidi nemaju dodijeljeni DDD) te ovi lijekovi čine svega 4 % potrošnje u skupini A02, navedeni pokazatelji ne mogu pojasniti pad potrošnje antagonista H2 receptora u 2012. u odnosu na 2011. godinu.

Skupini inhibitora protonske crpke pripadaju još i lijekovi ezomeprazol, omeprazol te lanzoprazol (od 4,1 do 2,1 DDD/1000/dan). Na slici A3 prikazana je potrošnja lijekova za peptički ulkus i GERB (A02B) u razdoblju od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan.

Lijekovi za funkcionalne gastrointestinalne (GIT) poremećaje (A03), Antiemetici i lijekovi za suzbijanje mučnine (A04), Lijekovi za žuč i jetru (A05), Laksativi (A06), Antidijaroici i lijekovi s antiinflamatornim i antiinfektivnim djelovanjem (A07), Lijekovi za liječenje pretilosti - anoreksici (A08), Digestivi, uključujući probavne enzime (A09)

Mebeverin, lijek za funkcionalne crijevne poremećaje i propulziv metoklopramid čine gotovo cjelokupnu potrošnju (3,5 DDD/1000/dan) lijekova u A03 skupini. Lijekovi iz skupine Beladona i derivati čine vrlo mali ostatak potrošnje u ovoj skupini lijekova (Tablica A5).

U skupini Antiemetika i pripravaka za suzbijanje mučnine (A04), u 2012. prema DDD/1000/dan lijekovi koji se najviše koriste su granisetron i ondansetron (0,02 DDD/1000/dan). Prema potrošnji u kunama redoslijed je slijedeći: palonosetron, granisetron i ondansetron (Tablica A6).

U skupini Lijekovi za žuč i jetra (A05), ursodeoksikolna kiselina, jedini je lijek koji se propisuje na recept te čini cjelokupnu potrošnju u 2012. godini (0,31 DDD/1000/dan). Ostali lijekovi iz ove skupine su uglavnom OTC preparati (Tablica A7).

U skupini Laksativa (A06), od lijekova koji se izdaju na recept cjelokupna potrošnja u 2012. godini odnosi se na laktulozu s 3,1 DDD/1000/dan. Od ostalih lijekova ove skupine koji pripadaju OTC pripravcima, bisakodil ima najveću potrošnju (2,89 DDD/1000/dan) (Tablica A8).

U skupini Antidijaroika (A07), većinu potrošnje u 2012. godini čine intestinalni antiinflamatorni lijekovi kojima pripadaju sulfasalazin i mesalazin (0,65 i 1,32 DDD/1000/dan). Ostali lijekovi u ovoj skupini imaju vrlo malu potrošnju, kako u DDD/1000/dan tako i u kunama (Tablica A9).

Potrošnja Anoreksika (A08) u Hrvatskoj odnosi se na potrošnju sibutramina i orlistata i u 2012. godini iznosi 0,04 DDD/1000/dan. U razdoblju od 2007. do 2009.

godine došlo je do laganog porasta potrošnje ovih lijekova, dok se u 2010., 2011. i 2012. godini navedeni iznos potrošnje značajno smanjio. Navedeno smanjenje potrošnje je izravna posljedica povlačenja odobrenja za stavljanje u promet lijeka sibutramin u siječnju 2010. godine iz sigurnosnih razloga odnosno zbog povećanog rizika za nastanak kardiovaskularnih bolesti. Za očekivati je bilo da će potrošnja sibutramina od 2011. godine biti jednaka nuli, ali do nje ipak nije došlo, što bi indirektno govorilo o prodaji eventualnih zaliha lijeka, a što podliježe farmaceutskoj inspekciji. (Tablica A10).

Skupina Digestiva (A09) ima izrazito malu potrošnju koja prikazana financijski iznosi 0,18 % cjelokupne potrošnje lijekova u 2012. godini.

Lijekovi za liječenje šećerne bolesti – antidijabetici (A10)

Lijekovi koji se koriste u terapiji dijabetesa (A10) su najpropisivaniji lijekovi u skupini pripravaka za probavni sustav i mijenu tvari. Prevalencija dijabetesa u svijetu iznosi oko 3,1 %, a slična je i u Hrvatskoj te stoga možemo pojasniti da se antidijabetici nalaze na 5. mjestu najpropisivanijih lijekova prema potrošnji u DDD/1000/dan kao i po potrošnji u kunama u 2012. godini. Oko $\frac{3}{4}$ bolesnika u terapiji koristi oralne antidijabetike, a $\frac{1}{4}$ inzuline.

Oralni antidijabetici koriste se u terapiji bolesnika s dijabetesom Tipa 2, dok se inzulin može koristiti i u dijabetesu Tipa 1 i Tipa 2. U 2012. godini potrošnja antidijabetika povećana je za 1 % izraženo u DDD/1000/dan u odnosu na 2011. godinu, a godišnji porast je bio stabilan tijekom proteklih šest godina i iznosi prosječno 11 % godišnje. U 2012. godini bili su sa 59,36 DDD/1000/dan na petom mjestu po potrošnji među svim terapijskim skupinama, dok su sa 275 milijuna kuna bili također na petom mjestu po potrošnji u kunama. Tijekom promatranih pet godina, izdvajanja za antidijabetike u kunama povećala su se sa 180 milijuna kuna u 2007. godini na 275 milijuna kuna 2012. godini. Razlog ovog povećanja vidimo u činjenici da je povećana prevalencija Tipa 2 dijabetesa te da je intenzivirana terapijska strategija prema kojoj većina bolesnika s dijabetesom Tipa 2 treba medikamentoznu terapiju. Do porasta prevalencije dolazi i zbog činjenice da je kod pacijenata koji žive dulje povećana učestalost dijabetesa Tipa 2.

Ukupna potrošnja inzulina u stalnom je porastu. Potrošnja inzulina, izražena u DDD/1000/dan veća je za 3 % u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu. Tijekom posljednjih godina došlo je do povećane potrošnje inzulina srednje dugog djelovanja s brzim nastankom učinka (A10AD) i oni sada čine oko 60 % potrošnje. Inzulin aspart, lijek iz ove skupine, s prometom od 74,5 milijuna kuna na četvrtom je mjestu po potrošnji svih lijekova u 2012. godini.

Promet oralnih antidijabetika u 2012. godini mjeren u DDD/1000/dan povećan je za 1 % u odnosu na 2011. godinu. Najznačajniji po potrošnji u ovoj skupini lijekova su bigvanid metformin, koji je na devetom mjestu sveukupne potrošnje, te sulfonamidi kao glimepirid, gliklazid i glibenklamid, koji čine preko 88 % potrošnje ovih lijekova.

Nekoliko fiksnih kombinacija oralnih antidijabetika uvedeno je na tržište zadnjih godina. To je rezultat povećanog zanimanja za veću i optimalnu kontrolu šećera u krvi i agresivniji tretman liječenja. Potrošnja navedenih kombinacija lijekova za sada je niska. Lijekovi iz skupina tiazolidindiona kao i inhibitora dipeptidil peptidaze u promatranom razdoblju su uvedeni na tržište. Ti lijekovi su predstavnici novih mehanizama djelovanja te su tako navedeni kao dopunska terapija u liječenje bolesnika s dijabetesom Tipa 2.

U tablici A12 prikazana je potrošnja lijekova u terapiji dijabetesa (oralni antidijabetici i inzulini) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan.

Vitamini (A11), Minerali (A12), Ostali lijekovi za probavni trakt i metabolizam (A16)

U skupini lijekova Vitamini (A11), prema DDD/1000/dan, najveću potrošnju ima askorbinska kiselina, zatim slijede kalcitriol, tokoferol i tiamin. Većina ovih lijekova na tržište dolazi u kombinacijama vitamina ili u preparatima koji kombiniraju vitamine i minerale te pripadaju lijekovima koji se izdaju bez recepta, a u sveukupnoj potrošnji u kunama čine manje od 1 % prometa (Tablica A13).

Oko 70 % potrošnje lijekova u skupini Minerala (A12) pripada kalciju, a ostatak pripada kaliju. Kao i kod vitamina, i u ovoj skupini lijekova postoje različite kombinacije između minerala, zatim kombinacije minerala i vitamina, a često se ovi pripravci ne kategoriziraju kao lijekovi nego kao dodaci prehrani (A14).

U skupini lijekova Ostali lijekovi za probavni trakt i metabolizam (A16) svake se godine pojavljuje neki novi lijek za liječenje rijetkih bolesti. Riječ je o lijekovima za liječenje metaboličkih bolesti, primjerice Gaucherovu bolest i Fabrijevu bolest, koje nastaju zbog nedostatka određenih enzima, poput agalidaze, imigluceraze laronidaze i ostalih. Budući da je sve više novootkrivenih slučajeva bolesti tijekom promatranog razdoblja, u posljednjih pet godina potrošnja dugotrajne zamjenske enzimske terapije je u porastu. Ovi lijekovi su skupi, troši ih mali broj ljudi tako da je potrošnja u DDD/1000/dan vrlo mala, a potrošnja u kunama se kreće između 46 milijuna u 2007. godini i 82 milijuna u 2012. godini (Tablica A 15).

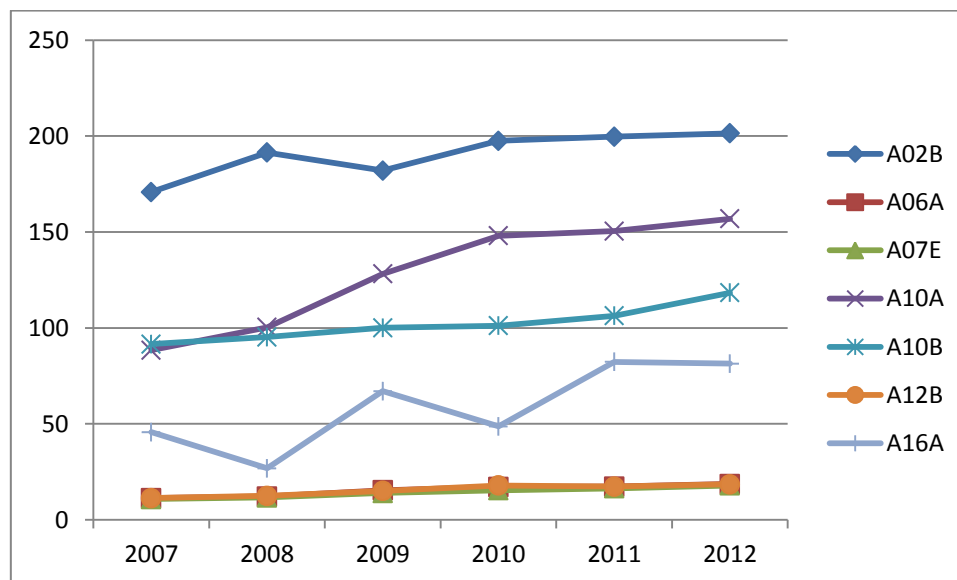
Tablični i grafički prikaz potrošnje lijekova iz ATK skupine A

Tablica A 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu A – Lijekovi koji djeluju na probavni sustav i metabolizam

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A01A	Stomatološki lijekovi	4,55	4,54	5,64	6,87	8,48	8,82
A02A	Antacidi	6,58	6,52	7,85	9,25	8,70	8,29
A02B	Lijekovi za liječenje peptičkog ulkusa i GERB-a	170,81	191,45	182,00	197,52	199,68	201,46
A03A	Lijekovi za funkcionalne crijevne poremećaje	3,63	5,19	6,05	7,48	8,32	9,61
A03B	Beladona i derivati	1,82	1,90	1,90	2,35	2,17	1,95
A03F	Propulzivi	3,07	2,95	3,41	3,62	3,57	3,67
A04A	Antiemetici i lijekovi za suzbijanje mučnine	6,40	14,92	10,50	13,56	13,57	10,73
A05A	Lijekovi za žuč	2,12	2,56	2,92	3,31	3,35	3,50

A05B	Lijekovi za jetra, lipotropici	2,65	2,69	3,29	3,22	3,16	3,29
A06A	Laksativi	11,37	12,15	15,41	17,17	17,38	18,66
A07A	Intestinalni antiinfektivi	0,27	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
A07B	Intestinalni adsorbensi	0,89	0,95	0,93	1,11	1,21	1,24
A07D	Antipropulzivi	1,30	1,33	1,38	1,33	1,30	1,31
A07E	Intestinalni antiinflamatorni agensi	10,82	11,71	14,03	15,40	16,46	17,96
A08A	Lijekovi za liječenje pretilosti (anoreksici)	4,53	5,47	6,33	2,56	1,43	0,69
A09A	Digestivi, uključujući probavne enzime	3,98	4,40	5,05	5,86	9,47	6,66
A10A	Inzulini	88,42	100,30	128,16	148,02	150,43	156,91
A10B	Oralni lijekovi za snižavanje glukoze u krvi (or. Anitdijabetici)	91,59	95,24	100,10	101,13	106,38	118,31
A11A	Multivitamini, kombinacije	0,17	0,12	0,47	0,93	1,38	2,31
A11B	Multivitamini, obični	0,14	0,03	0,02	0,05	0,03	0,01
A11C	Vitamini A i D, pojedinačni i u kombinaciji	7,08	8,52	9,09	11,64	11,48	11,77
A11D	Vitamin B1, obični i u kombinaciji s vitamin. B6 i B12	4,55	1,38	1,37	1,66	1,69	1,83
A11E	Vitamin B-Kompleks, uključujući kombinacije	6,49	6,04	7,12	7,96	8,01	7,56
A11G	Askorbinska kiselina (vitamin c), uključujući kombinacije	6,19	6,72	8,11	7,54	7,26	6,70
A11H	Ostali vitamini	2,74	0,93	0,75	0,75	0,73	0,61
A11J	Ostali vitamini, kombinacije	0,80	0,79	0,96	1,04	0,91	0,78
A12A	Kalcij	3,66	3,81	3,79	3,77	3,51	2,98
A12B	Kalij	11,38	12,52	15,11	17,95	17,38	18,48
A16A	Ostali lijekovi za probavni trakt i metabolizam	45,67	26,89	67,02	48,70	82,28	81,42

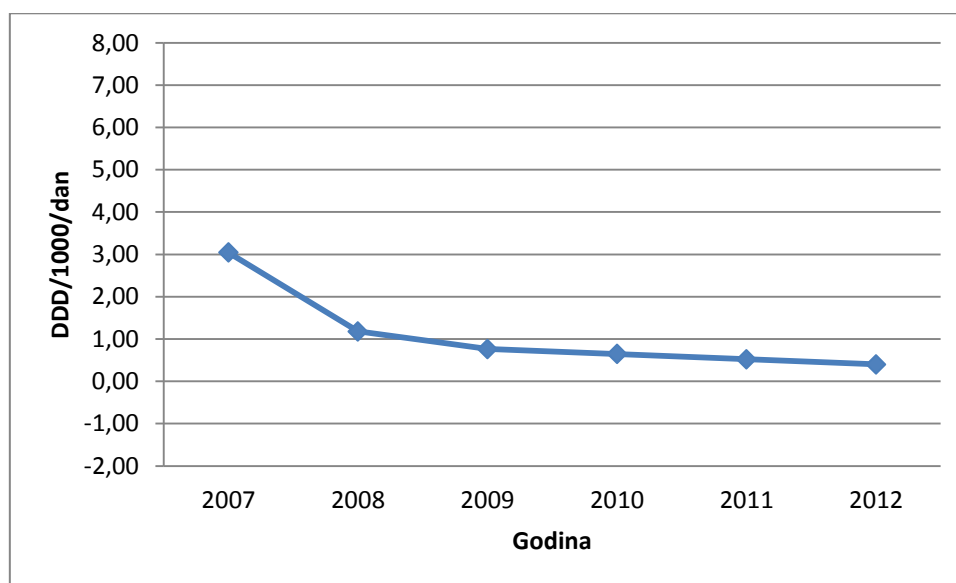
Slika A 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za skupinu A – Lijekovi koji djeluju na probavni sustav i metabolizam (prikazane skupine čija godišnja potrošnja iznosi više od 10 milijuna kuna)

Tablica A 2. Ukupna potrošnja stomatoloških lijekova u razdoblju od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A01	STOMATOLOŠKI LIJEKOVI	5,77	4,15	3,93	4,89	5,90	6,66
A01A	STOMATOLOŠKI LIJEKOVI	5,77	1,18	3,93	4,89	5,90	6,66
A01AA	Lijekovi za profilaksu karijesa	3,05	1,18	0,76	0,64	0,52	0,40
A01AA01	natrijev fluorid	3,05	1,18	0,76	0,64	0,52	0,40
A01AB	Antiinfektivi i antiseptici za lokalnu oralnu terapiju	2,73	2,97	3,17	4,25	5,38	6,26
A01AB09	mikonazol	2,73	2,97	3,17	4,25	5,38	6,26

**Slika A 2. Potrošnja preparata fluorida A01AA01 od 2007. do 2012. godine u
DDD/1000/dan**

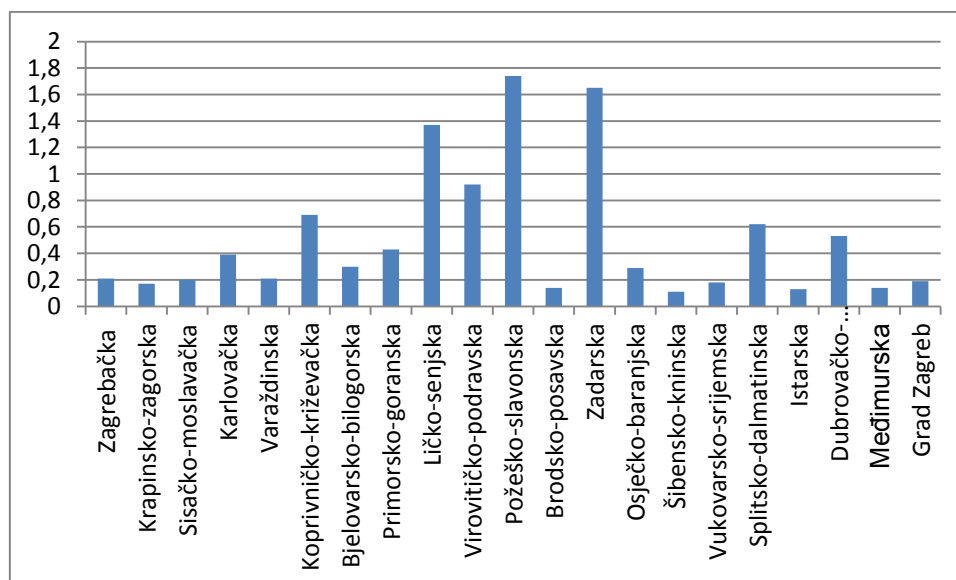

**Tablica A 3. Potrošnja preparata fluorida po županijama u 2012. godini u
DDD/1000/dan**

Županija	A01AA01
Zagrebačka	0,21
Krapinsko-zagorska	0,17
Sisačko-moslavačka	0,20
Karlovačka	0,39
Varaždinska	0,21
Koprivničko-križevačka	0,69
Bjelovarsko-bilogorska	0,30
Primorsko-goranska	0,43
Ličko-senjska	1,37
Virovitičko-podravska	0,92
Požeško-slavonska	1,74
Brodsko-posavska	0,14
Zadarska	1,65
Osječko-baranjska	0,29
Šibensko-kninska	0,11

Vukovarsko-srijemska	0,18
Splitsko-dalmatinska	0,62
Istarska	0,13
Dubrovačko-neretvanska	0,53
Međimurska	0,14
Grad Zagreb	0,19

Slika A 3. Potrošnja preparata fluorida (A01AA01) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

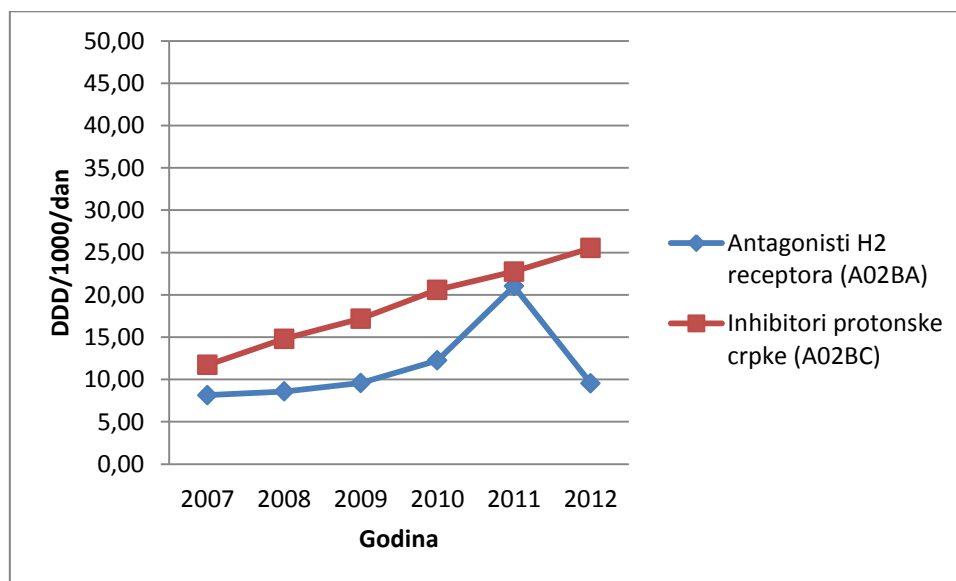

Tablica A 4. Potrošnja lijekova za poremećaj kiselosti (A02) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A02	LIJEKOVI ZA POREMEĆAJE KISELOSTI	19,87	23,38	26,75	32,83	43,77	35,09
A02B	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE PEPTIČKOG ULKUSA I GERB	19,87	23,38	26,75	32,83	43,77	35,09
A02BA	Antagonisti H2-receptora	8,14	8,58	9,57	12,25	21,03	9,55
A02BA01	cimetidin	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00

A02BA02	ranitidin	7,38	7,65	8,56	11,30	20,19	8,75
A02BA03	famotidin	0,68	0,79	0,97	0,95	0,84	0,80
A02BC	Inhibitori protonske crpke	11,72	14,79	17,18	20,58	22,74	25,53
A02BC01	omeprazol	2,38	2,61	2,73	2,80	2,29	2,01
A02BC02	pantoprazol	5,88	7,85	9,61	11,99	14,48	17,44
A02BC03	lanzoprazol	2,01	2,17	2,31	2,52	2,37	2,01
A02BC05	esomeprazol	1,45	2,16	2,53	3,26	3,60	4,08
A02BX	Ostali lijekovi za liječenje peptičkog ulkusa i GERB	0,01	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A02BX02	sukralfat	0,01	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Slika A 4. Potrošnja lijekova za peptički ulkus i GERB (A02B) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

Tablica A 5. Potrošnja lijekova za funkcionalne GIT poremećaje (A03) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A03	LIJEKOVI ZA FUNKCIONALNE GIT POREMEĆAJE	2,32	2,48	2,68	3,05	3,27	3,50

A03A	LIJEKOVI ZA FUNKCIONALNE CRIJEVNE POREMEĆAJE	0,79	0,93	0,94	1,20	1,43	1,66
A03AA	Sintetski antikolinergici, esteri s tercijarnom amino skupinom	0,79	0,92	0,94	1,17	1,33	1,54
A03AA04	mebeverin	0,79	0,92	0,92	1,17	1,33	1,54
A03AB	Sintetski antikolinergici, esteri s kvartarnom amino skupinom	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A03AB07	metantelin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A03AD	Papaverin i derivati	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,04
A03AD02	drotaverin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,04
A03AX	Ostali lijekovi za funkcionalne crijevne poremećaje	*0,00	*0,00	0,02	0,03	0,03	0,08
A03AX13	silikoni	*0,00	0,00	0,00	0,03	0,03	0,08
A03AX20	antiflatulansi, biljni ekstrakti	*0,00	*0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
A03B	BELADONA I DERIVATI	0,32	0,33	0,34	0,33	0,29	0,24
A03BA	Alkaloidi beladone, tercijarni amini	0,05	0,07	0,07	0,07	0,05	0,01
A03BA01	atropin	0,05	0,07	0,07	0,07	0,05	0,01
A03BB	Alkaloidi beladone polusintetski, kvart. amonijevi spojevi	0,26	0,26	0,26	0,26	0,24	0,23
A03BB01	butilskopolamin	0,26	0,26	0,26	0,26	0,24	0,23
A03F	PROPULZIVI	1,22	1,23	1,40	1,52	1,55	1,59
A03FA	Propulzivi	1,22	1,23	1,40	1,52	1,55	1,59
A03FA01	metoklopramid	1,22	1,23	1,40	1,52	1,55	1,59
A03FA02	cisaprid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A03FA03	domperidon	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica A 6. Potrošnja Antiemetika i lijekova za suzbijanje mučnine (A04) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A04	ANTIEMETICI I LIJEKOVI ZA SUZBIJANJE MUČNINA	0,04	0,06	0,04	0,05	0,05	0,05
A04A	ANTIEMETICI I LIJEKOVI ZA SUZBIJANJE MUČNINA	0,04	0,06	0,04	0,05	0,05	0,05
A04AA	Antagonisti serotonina	0,04	0,06	0,04	0,05	0,05	0,05
A04AA01	ondansetron	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02
A04AA02	granisetron	0,01	0,04	0,02	0,03	0,03	0,02
A04AA03	tropisetron	0,01	*0,00	*0,00	0,01	0,00	*0,00
A04AA05	palonosetron	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,01	0,01
A04AD	Ostali antiemetici	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A04AD12	aprepitant	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A04AD20	antiemetici, biljni ekstrakti	*0,00	*0,00	*0,00	0,00	0,00	0,00

Tablica A 7. Potrošnja skupine lijekova za žuč i jetra (A05) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A05	LIJEKOVI ZA ŽUČ I JETRU	0,17	0,22	0,25	0,29	0,31	0,31
A05A	LIJEKOVI ZA ŽUČ	0,17	0,22	0,25	0,29	0,31	0,31
A05AA	Lijekovi za liječenje žučne kiseline	0,17	0,22	0,25	0,29	0,31	0,31
A05AA02	ursodeoksikolna kiselina	0,17	0,22	0,25	0,29	0,31	0,31

Tablica A 8. Potrošnja Laksativa (A06) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A06	LAKSATIVI	4,54	4,70	5,21	5,65	5,90	6,01
A06A	LAKSATIVI	4,54	4,70	5,21	5,65	5,90	6,01
A06AB	Kontaktne laksativi	2,51	2,63	2,73	2,75	3,05	2,97
A06AB02	bisakodil	2,51	2,63	2,73	2,75	2,98	2,89
A06AB08	natrijev pikosulfat	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00	0,07
A06AC	Lijekovi za povećanje volumena stolice	0,08	0,07	0,01	*0,00	*0,00	*0,00
A06AC01	plantago ovata	0,08	0,07	0,01	*0,00	*0,00	*0,00
A06AD	Osmotski aktivni laksativi	1,95	1,99	2,46	2,89	2,84	3,04
A06AD11	laktuloza	1,95	1,99	2,46	2,89	2,84	3,04

Tablica A 9. Potrošnja Antidijaroika i lijekova s antiinflamatornim i antiinfektivnim djelovanjem (A07) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A07	ANTIDIJAROICI I LIJEKOVI ANTIINFLAMATORNIM I ANTIINFEKTIVNIM DJELOVANJEM	1,40	1,51	1,75	1,94	2,10	2,25
A07A	INTESTINALNI ANTIINFEKTIVI	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00
A07AA	Antimikrobici	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00
A07AA02	nistatin	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00
A07B	INTESTINALNI ADSORBENSI	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06
A07BA	Pripravci ugljena	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06
A07BA01	medicinski ugljen	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06
A07D	ANTIPROPULZIVI	0,19	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20

A07DA	Antipropulzivi	0,19	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
A07DA03	loperamid	0,19	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
A07E	INTESTINALNI ANTIINFLAMATORNI AGENSI	1,14	1,26	1,50	1,68	1,84	1,99
A07EA	Kortikosteroidi s lokalnim djelovanjem	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
A07EA06	budesonid	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02
A07EC	Aminosalicilna kiselina i slični agensi	1,13	1,25	1,49	1,67	1,83	1,97
A07EC01	sulfasalazin	0,49	0,50	0,55	0,62	0,64	0,65
A07EC02	mesalazin	0,64	0,75	0,94	1,06	1,19	1,32

**Tablica A 10. Potrošnja Lijekova za liječenje pretilosti (A08) od 2007. do 2012.
godine u DDD/1000/dan**

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A08	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE PRETILOSTI (ANOREKSICI)	0,26	0,40	0,58	0,13	0,07	0,04
A08A	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE PRETILOSTI (ANOREKSICI)	0,26	0,40	0,58	0,13	0,07	0,04
A08AA	Anoreksici koji djeluju centralno	0,18	0,33	0,47	0,03	0,01	0,00
A08AA10	sibutramin	0,18	0,33	0,47	0,03	0,01	0,00
A08AB	Anoreksici koji djeluju periferno	0,07	0,07	0,11	0,10	0,06	0,03
A08AB01	orlistat	0,07	0,07	0,11	0,10	0,06	0,03

Tablica A 11. Potrošnja Lijekova za šećerne bolesti – antidijetici (A10) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A10	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ŠEĆERNE BOLESTI (ANTIDIJABETICI)	35,62	38,27	44,14	49,95	58,68	59,36
A10A	INZULINI	8,74	9,36	11,55	13,18	13,80	14,19
A20AB	Inzulini i analozi za inj. brzog djelovanja	1,65	1,86	2,25	2,62	2,88	3,24
A10AB01	inzulin (ljudski)	0,51	0,45	0,44	0,39	0,36	0,32
A10AB04	inzulin lispro	0,24	0,26	0,29	0,32	0,31	0,32
A10AB05	inzulin aspart	0,89	1,14	1,47	1,75	1,96	2,34
A10AB06	inzulin glulizin	0,00	0,00	0,06	0,16	0,24	0,26
A10AC	Inzulini i analozi za inj. srednjedugog djelovanja	0,68	0,48	0,44	0,40	0,36	0,34
A10AC01	inzulin (ljudski)	0,68	0,48	0,44	0,40	0,36	0,34
A10AD	Inzulini i analozi za inj. srednjedugog djelovanja s brzim nastankom učinka	5,63	5,91	7,38	8,25	8,39	8,12
A10AD01	inzulin (ljudski)	2,85	2,06	1,07	0,44	0,43	0,39
A10AD04	inzulin lispro	0,47	0,83	1,18	1,39	1,09	0,71
A10AD05	inzulin aspart	2,31	3,03	5,12	6,42	6,87	7,02
A10AE	Inzulini i analozi za inj. dugog djelovanja	0,79	1,11	1,47	1,91	2,17	2,48
A10AE04	inzulin glargin	0,42	0,59	0,82	0,95	1,06	1,22
A10AE05	inzulin detemir	0,36	0,52	0,65	0,95	1,10	1,26
A10B	ORALNI LIJEKOVI ZA SNIŽAVANJE GLUKOZE U KRVI (ORALNI ANTIDIJABETICI)	26,88	28,91	32,59	36,77	44,89	45,18
A10BA	Bigvanidi	8,38	9,44	10,96	13,74	16,44	17,54
A10BA02	metformin	8,38	9,44	10,96	13,74	16,44	17,54
A10BB	Sulfonamidi, derivati	13,88	14,73	16,48	17,89	19,75	22,61

	ureje						
A10BB01	glibenklamid	3,21	2,19	2,04	1,81	1,49	1,17
A10BB02	klorpropamid	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00
A10BB08	glikvidon	0,96	1,06	1,06	1,08	1,18	1,15
A10BB09	gliklazid	2,96	2,99	3,12	3,03	3,61	6,70
A10BB12	glimepirid	6,76	8,49	10,26	11,96	13,46	13,59
A10BF	Inhibitori alfa-glukozidaze	0,78	0,79	0,80	0,79	0,74	0,65
A10BF01	akarboza	0,78	0,79	0,80	0,79	0,74	0,65
A10BG	Tiazolidinidioni	0,63	0,63	0,63	0,24	0,02	0,16
A10BG02	rozigitazon	0,63	0,63	0,63	0,24	0,00	*0,00
A10BG03	pioglitazon	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,15
A10BH	Dipeptidil peptidaza 4 (DPP-4) inhibitori	0,00	0,00	0,02	0,45	1,16	1,18
A10BH01	sitagliptin	0,00	0,00	0,02	0,45	1,16	1,17
A10BX	Ostali oralni antidijabetici	3,21	3,32	3,70	3,65	3,30	3,05
A10BX02	repaglinid	3,21	3,32	3,70	3,65	3,30	3,04
A10BX04	eksenatid	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00

Tablica A 12. Potrošnja lijekova u terapiji dijabetesa (A10) (Inzulini – A10A i Oralni antidijabetici A10B) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	A10A	A10B	Ukupno A10
Zagrebačka	13,96	46,67	60,63
Krapinsko-zagorska	13,78	63,48	77,26
Sisačko-moslavačka	13,77	58,77	72,53
Karlovačka	15,61	56,33	71,94
Varaždinska	14,04	53,29	67,34
Koprivničko-križevačka	13,11	39,60	52,71
Bjelovarsko-bilogorska	19,21	48,89	68,09
Primorsko-goranska	13,28	35,99	49,27
Ličko-senjska	18,34	53,91	72,25

Virovitičko-podravsko	14,02	45,20	59,22
Požeško-slavonska	24,95	71,58	96,53
Brodsko-posavska	16,91	23,37	40,28
Zadarska	15,89	43,39	59,29
Osječko-baranjska	12,79	46,51	59,29
Šibensko-kninska	13,17	57,55	70,73
Vukovarsko-srijemska	14,23	45,11	59,35
Splitsko-dalmatinska	11,00	47,91	58,91
Istarska	12,17	35,29	47,46
Dubrovačko-neretvanska	14,69	46,22	60,91
Međimurska	21,57	35,08	56,65
Grad Zagreb	15,64	40,31	55,95

**Tablica A 13. Potrošnja Vitamina (A11) od 2007. do 2012. godine u
DDD/1000/dan**

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A11	VITAMINI	18,99	13,95	14,84	13,04	12,85	11,49
A11C	VITAMINI A I D, POJEDINAČNI I U KOMBINACIJI	0,48	0,48	0,52	0,52	0,55	0,54
A11CA	Vitamin A, obični	0,01	0,02	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A11CA01	retinol (vit A)	0,01	0,02	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A11CC	Vitamin D i analozi	0,47	0,47	0,51	0,52	0,55	0,54
A11CC02	dihidrotahisterol	0,05	0,05	0,05	0,04	0,00	*0,00
A11CC04	kalcitriol	0,41	0,40	0,44	0,45	0,50	0,51
A11CC07	parikalcitriol	0,01	0,02	0,02	0,03	0,05	0,03
A11D	VITAMIN B1, OBIČNI I U KOMBINACIJI S VITAMINIMA B6 I B1	3,37	0,78	0,51	0,34	0,28	0,17
A11DA	Vitamin B1, obični	3,37	0,78	0,51	0,34	0,28	0,17
A11DA01	tiamin (vit B1)	3,37	0,78	0,51	0,34	0,28	0,17

A11G	ASKORBINSKA KISELINA (VITAMIN C), UKLJUČUJUĆI KOMBINACIJE	13,65	11,97	13,17	11,57	11,46	10,33
A11GA	Askorbinska kiselina (vitamin C), obična	13,65	11,97	13,17	11,57	11,46	10,33
A11GA01	askorbinska kiselina (vit C)	13,65	11,97	13,17	11,57	11,46	10,33
A11H	OSTALI VITAMIN	1,48	0,72	0,64	0,62	0,56	0,45
A11HA	Ostali vitamini	1,48	0,72	0,64	0,62	0,56	0,45
A11HA02	piridoksin (vit B6)	0,79	0,13	0,05	0,03	0,03	0,01
A11HA03	tokoferol (vit E)	0,70	0,60	0,59	0,58	0,53	0,43

**Tablica A 14. Potrošnja Minerala (A12) od 2007. do 2012. godine u
DDD/1000/dan**

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A12	MINERALI	1,48	1,59	1,65	1,62	1,54	1,45
A12A	KALCIJ	1,05	1,12	1,16	1,16	1,13	1,02
A12AA	Kalcij	1,05	1,12	1,16	1,16	1,13	1,02
A12AA02	kalcijev glukon	0,05	0,04	0,03	0,03	0,03	0,01
A12AA04	kalcijev karbonat	1,00	1,07	1,08	1,05	1,04	0,96
A12AA20	kalcij (kombinacija različitih soli)	0,00	0,01	0,05	0,08	0,06	0,05
A12B	KALIJ	0,43	0,47	0,49	0,46	0,42	0,44
A12BA	Kalij	0,43	0,47	0,49	0,46	0,42	0,44
A12BA01	kalijev klorid	0,43	0,47	0,49	0,46	0,42	0,44

Tablica A 15. Potrošnja Ostalih lijekova za probavni trakt i metabolizam (A16) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
A16	OSTALI LIJEKOVI ZA PROBAVNI TRAKT I METABOLIZAM	1,52	0,27	0,51	0,44	0,70	0,96
A16A	OSTALI LIJEKOVI ZA PROBAVNI TRAKT I METABOLIZAM	1,52	0,27	0,51	0,44	0,70	0,96
A16AA	Amino kiseline i derivati	0,06	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
A16AA01	levokarnitin	0,06	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
A16AB	Enzimi	1,45	0,26	0,49	0,42	0,37	0,39
A16AB02	imigluceraza	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A16AB03	agalzidaza alfa	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A16AB04	agalzidaza beta	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A16AB05	laronidaza	1,45	0,26	0,49	0,42	0,37	0,39
A16AB07	alglukozidaza alfa	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
A16AX	Razni pripravci za probavni trakt i metabolizam	*0,00	0,00	*0,00	0,01	0,32	0,55
A16AX01	tioktična kiselina	*0,00	0,00	*0,00	0,01	0,32	0,55
A16AX04	nitizinon	*0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

ATK SKUPINA B - Lijekovi koji djeluju na krv i krvotvorne organe

Glavne terapijske skupine u ATK skupini B - Lijekovi koji djeluju na krv i krvotvorne organe

B01	Antitrombotici
B02	Antihemoragici
B03	Antianemici
B05	Zamjene za krv i perfuzijske otopine
B06	Ostale hematološke tvari

ATK skupini lijekova B pripadaju lijekovi u terapiji trombotskih bolesti, lijekovi protiv krvarenja, lijekovi za liječenje anemija i sl., a u 2012. godini ukupna potrošnja u ATK skupini B bila je 282,4 milijuna kuna i 98,4 DDD/1000/dan. Tijekom promatranog razdoblja, od 2007. do 2012. prosječna godišnja potrošnja iznosila je 93,8 DDD/1000/dan te 266 milijuna kuna. U Tablici B1. prikazana je potrošnja u milijunima kuna za ATK skupinu B – Lijekovi koji djeluju na krv i krvotvorne organe.

Antitrombotici (B01)

Najveću potrošnju u 2012. godini u ATK skupini B imali su antitrombotici sa 70 % DDD/1000/dan odnosno 46 % potrošnje u kunama u odnosu na ostale podskupine iz te grupe.

U podskupini Antitrombotika, najveću potrošnju imali su Inhibitori agregacija trombocita (izuzev heparina) (Tablica B2). U navedenoj skupini Inhibitora agregacija trombocita, najviša je bila potrošnja acetilsalicilne kiseline, koja je iznosila 53,5 DDD/1000/dan, što je svrstava i na prvo mjesto u ukupnoj potrošnji lijekova u 2012. godini. Prati se trend rasta od 36,47 u 2007. godini na navedenih 53,50 DDD/1000/dan

u 2012. godini. Za ovo razdoblje prosječna potrošnja je iznosila 43,6 DDD/1000/dan, a porast potrošnje iznosio je 8,5 % godišnje, što je više od prosjeka povećanja ukupne potrošnje svih lijekova koja godišnje iznosi u prosjeku oko 4 %. U Tablici B3 izdvojena je potrošnja acetilsalicilne kiseline (B01AC06) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan. Najmanja potrošnja zabilježena je u Istarskoj županiji, dok je potrošnja gotovo tri puta veća u Požeško-slavonskoj županiji.

U skupini Inhibitora agregacije trombocita potrebno je istaknuti klopido­grel s potrošnjom od 3,5 DDD/1000/dan u 2012. godini kod kojeg je također uočen trend povećanja potrošnje od početnih 1,52 DDD/1000/dan u 2007. godini. U 2012. godini bio je na četvrtom mjestu po potrošnji u podskupini antitrombotika (iza acetilsalicilne kiseline, varfarina i heparina kao klasičnih lijekova ove podskupine). Heparin ima stalnu potrošnju od oko 0,25 DDD/1000/dan – bez promjena kroz godine, dok varfarin bilježi porast od dva puta u 2012. godini u odnosu na 2007. godinu. Iako se radi o starom lijeku sa značajnim profilom nuspojava (krvarenja), porast potrošnje navedenog lijeka je značajan premda se istovremeno pojavljuju novi lijekovi u skupini Ostalih inhibitora agregacije trombocita (rivaroksan je u RH odobren u ožujku 2012. godine), što je najvjerojatnije posljedica i revidiranih smjernica u terapiji vaskularnih oboljenja (infarkt srca, cerebrovaskularni inzult).

Antihemoragici (B02)

Skupini antihemoragika (B02) pripadaju dvije podskupine lijekova: antifibrinolitici (B02A) i vitamin K te ostali hemostatici (B02B). Potrošnju nije moguće u potpunosti točno mjeriti u DDD/1000/dan s obzirom na to da većina lijekova iz ove skupine nema pripadajući DDD jer se doziraju individualno (Tablica B04). Stoga se potrošnja u ovoj skupini može pratiti samo u financijskom smislu. Većina potrošnje od 26 milijuna kuna u 2012. godini otpada na lijekove iz skupine Faktori zgrušavanja krvi (B02BD) s udjelom od 82 % u cjelokupnoj potrošnji antihemoragika.

Antianemici (B03)

U terapijskoj skupini Antianemika (B03) zabilježena je veća potrošnja u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu u DDD/1000/dan, i to za 32 %. Za razdoblje od 2007. do 2010. godine DDD-ovi za Vitamin B12 i za folnu kiselinu bili su niži, što je rezultiralo zabilježenom prividno višom potrošnjom ovih lijekova u navedenom razdoblju. Praćenjem financijske potrošnje može se zaključiti da je potrošnja ovih lijekova zapravo stabilna kroz cijeli period praćenja od 2007. do 2012. godine te iznosi prosječno oko 4,1 milijuna kuna godišnje.

U skupinama Oralni pripravci dvovalentnog željeza, Oralni pripravci trovalentnog željeza i Parenteralni pripravci trovalentnog željeza nisu zabilježena bitna odstupanja u potrošnji tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine. Tijekom cijelog vremena praćenja, DDD je bio nepromijenjen za pojedine INN-e.

U skupini Vitamin B12 i Folna kiselina prisutno je povećanje od 7,12 DDD/1000/dan u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu. Potrošnja u kunama u skupini Vitamin B12 i Folna kiselina tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. je stabilna. Smanjenje potrošnje u DDD/1000/dan u 2011. i 2012. godini u odnosu na 2010. godinu odnosi se na promjenu vrijednosti DDD za folnu kiselinu. Naime, DDD za folnu kiselinu je povećan pa je iznos DDD/1000/dan nužno i umanjen.

Po potrošnji u kunama u skupini B03 potrebno je izdvojiti Ostale pripravke za liječenje anemije, na čelu s eritropoetinom, koji su činili 57,6 % potrošnje u 2012. godini.

Zamjene za krv i perfuzijske otopine (B05) i Ostale hematološke tvari (B06)

U skupini lijekova Zamjene za krv i perfuzijske otopine (B05) potrošnja se izražava poglavito u kunama jer većina lijekova iz ove skupine nema dodijeljeni DDD te iznosi 30 % potrošnje svih lijekova u B skupini. Skupinu lijekova B05 čine uglavnom različite otopine i infuzije koje se koriste poglavito u bolnicama. Ostale hematološke tvari (B06) su vrlo malo zastupljena skupina lijekova, s udjelom od 0,05 % u potrošnji u skupini B u kunama u 2012. godini.

Tablični i grafički prikaz potrošnje lijekova iz ATK skupine B

Tablica B 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu B – Lijekovi koji djeluju na krv i krvotvorne organe

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
B01A	Antitrombotici	75,66	92,51	107,67	123,22	116,32	131,29
B02A	Antifibrinolitici	0,93	0,19	0,44	0,49	0,39	0,75
B02B	Vitamin k i ostali hemostatici	40,29	48,78	48,70	21,00	22,13	25,42
B03A	Pripravci željeza	11,14	12,62	13,30	14,04	13,05	12,82
B03B	Vitamin b12 i folna kiselina	2,13	4,41	4,28	4,93	3,94	4,90
B03X	Ostali lijekovi za liječenje anemije	24,53	25,72	32,58	31,99	27,04	24,09
B05A	Krv i srodni derivati	9,17	17,66	14,98	12,98	16,25	17,80
B05B	Intravenske otopine	57,06	46,50	53,74	62,47	61,99	57,25
B05C	Irigacijske otopine	0,24	0,89	0,75	0,85	0,74	0,68
B05D	Otopine za peritonejsku dijalizu	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B05X	Dodaci intravenskim otopinama	6,96	5,06	7,09	7,19	6,50	6,70
B05Z	Hemodijaliza i hemofiltracija	0,00	0,00	0,04	0,03	0,04	0,53
B06A	Ostale hematološke tvari	0,00	0,00	0,00	0,12	0,18	0,15

Tablica B 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu B01A – antitrombotici za razdoblje od 2007. do 2012. godine

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
B01A	ANTITROMBOTICI	44,12	47,85	52,08	58,58	56,10	68,81
B01AA	Antagonisti vitamina K	3,44	2,93	2,90	4,47	5,21	6,12

B01AA03	varfarin	3,41	2,90	2,87	4,43	5,16	6,07
B01AA04	fenprokumon	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01
B01AA07	acenokumarol	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	0,04
B01AA08	etil biskumacetat	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
B01AB	Heparinska grupa	1,98	3,46	2,49	2,54	3,58	5,17
B01AB01	heparin	0,22	0,23	0,25	0,23	0,36	0,27
B01AB02	antitrombin III	0,63	0,87	0,58	0,40	0,45	0,66
B01AB04	dalteparin	0,28	1,02	0,21	0,32	1,13	2,93
B01AB05	enoksaparin	0,45	0,72	0,78	0,76	0,90	0,68
B01AB06	nadroparin	0,15	0,26	0,30	0,47	0,49	0,61
B01AB08	reviparin	0,25	0,35	0,36	0,36	0,26	0,02
B01AC	Inhibitori agregacije trombocita (izuzev heparina)	38,26	39,07	46,28	51,25	47,03	57,31
B01AC04	klopidogrel	1,52	1,96	2,67	3,08	3,23	3,50
B01AC05	tiklopidin	0,25	0,25	0,22	0,21	0,18	0,17
B01AC06	acetilsalicilna kiselina	36,47	36,83	43,31	47,81	43,46	53,50
B01AC07	dipiridamol	0,03	0,03	0,08	0,14	0,17	0,02
B01AC11	iloprost	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
B01AC16	eptifibatid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
B01AD	Enzimi	0,44	0,39	0,40	0,30	0,24	0,18
B01AD01	streptokinaza	0,44	0,39	0,40	0,30	0,23	0,18
B01AD02	alteplaza	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
B01AX	Ostali inhibitori agregacije trombocita	*0,00	*0,00	0,02	0,02	0,05	0,03
B01AX05	fondaparinuks	*0,00	*0,00	0,02	0,02	0,04	0,02
B01AX06	rivaroksaban	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01

Tablica B 3. Potrošnja acetilsalicilne kiseline (B01AC06) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	B01AC06
Zagrebačka	40,80
Krapinsko-zagorska	40,65

Sisačko-moslavačka	44,40
Karlovačka	46,40
Varaždinska	44,72
Koprivničko-križevačka	46,61
Bjelovarsko-bilogorska	55,32
Primorsko-goranska	40,90
Ličko-senjska	50,91
Virovitičko-podravska	63,05
Požeško-slavonska	83,47
Brodsko-posavska	31,77
Zadarska	51,27
Osječko-baranjska	39,60
Šibensko-kninska	38,02
Vukovarsko-srijemska	33,89
Splitsko-dalmatinska	41,47
Istarska	35,21
Dubrovačko-neretvanska	42,00
Međimurska	36,77
Grad Zagreb	45,71

Tablica B 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu B02 – antihemoragici za razdoblje od 2007. do 2012. godine

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
B02	ANTIHEMORAGICI	2,13	0,33	0,29	0,05	0,05	0,65
B02A	ANTIFIBRINOLITICI	1,95	0,09	0,01	*0,00	*0,00	0,57
B02AA	Amino kiseline	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
B02AA02	traneksamična kiselina	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
B02AB	Inhibitori proteinaze	1,95	0,09	0,01	*0,00	*0,00	0,57
B02AB01	aprotinin	1,95	0,09	0,01	*0,00	*0,00	0,57
B02B	VITAMIN K I OSTALI HEMOSTATICI	0,18	0,25	0,28	0,04	0,05	0,08
B02BA	Vitamin K	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02

B02BA01	fitomenadion	0,05	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
B02BD	Faktori zgrušavanja krvi	0,13	0,22	0,25	0,01	0,02	0,06
B02BD02	koagulacijski faktor VIII	*0,00	0,01	0,01	*0,00	*0,00	*0,00
B02BD03	faktor koagulacije VIII iba	0,13	0,20	0,24	0,01	0,01	0,05
B02BD04	faktor koagulacije IX	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
B02BD06	faktor koagulacije VIII von Willebrand	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
B02BD08	eptakog alfa (aktivirani)	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica B 5. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu B03 – antianemici za razdoblje od 2007. do 2012. godine

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
B03	ANTIANEMICI	29,97	61,16	51,52	54,30	21,93	28,97
B03A	PRIPRAVCI ŽELJEZA	7,28	9,19	9,03	9,61	9,37	9,47
B03AA	Oralni pripravci divalentnog željeza	4,19	5,77	5,67	6,16	6,06	6,27
B03AA02	željezo(II)-fumarat	3,88	5,48	5,40	5,86	5,78	5,99
B03AA07	željezo(II)-sulfat	0,32	0,29	0,27	0,30	0,28	0,28
B03AB	Oralni pripravci trovalentnog željeza	3,07	3,41	3,35	3,42	3,28	3,18
B03AB05	dekstriferon	3,07	3,41	3,35	3,42	3,28	3,18
B03AC	Parenteralni pripravci trovalentnog željeza	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02
B03AC02	željezo(III)-hidroksid- saharat	0,02	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02
B03B	VITAMIN B12 I FOLNA KISELINA	22,39	51,69	42,49	44,32	12,03	19,16
B03BA	Vitamin B12 (cijanokobalamin i analozi)	1,77	17,13	4,14	6,83	10,54	14,51
B03BA01	cijanokobalamin	1,77	17,13	4,14	6,83	10,54	14,51

B03BB	Folna kiselina i derivati	20,63	34,57	38,04	37,49	1,49	4,65
B03BB01	folna kiselina	20,63	34,57	38,04	37,49	1,49	4,65
B03X	OSTALI LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ANEMIJE	0,29	0,27	0,31	0,37	0,52	0,34
B03XA	Ostali lijekovi za liječenje anemije	0,29	0,27	0,31	0,37	0,52	0,34
B03XA01	eritropoetin	0,29	0,27	0,30	0,32	0,40	0,17
B03XA02	darbepoetin alfa	*0,00	*0,00	*0,00	0,04	0,05	0,07
B03XA03	metoksi polietilenglikol epoetin beta	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,08	0,10

ATK SKUPINA C – Lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sustav

Glavne terapijske skupine u ATK skupini C - Lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sustav

- C01 Lijekovi koji djeluju na srce**
- C02 Antihipertenzivi**
- C03 Diuretici**
- C04 Periferni vazodilatatori**
- C05 Vazoprotektivi**
- C07 Blokatori beta-adrenergičkih receptora**
- C08 Blokatori kalcijevih kanala**
- C09 Lijekovi koji djeluju na renin-angiotenzinski sustav**
- C10 Lijekovi koji modificiraju lipide (hipolipemici)**

Podaci o potrošnji lijekova u 2012. godini koji potječu iz baze prikupljenih podataka HALMED-a ukazuju na to da oko 37 % potrošnje lijekova u DDD/1000/dan otpada na ATK skupinu C, dok prema financijskoj potrošnji ova skupina čini 20 % ukupne potrošnje lijekova u 2012. godini. Prema oba parametra, potrošnja lijekova iz ATK skupine C nalazi se na prvom mjestu, što se odnosi i na cijelo promatrano razdoblje od 2007. do 2012. godine.

U zadnjoj promatranoj godini - 2012. godini - povećanje potrošnje u DDD/1000/dan za ATK skupinu C iznosi 4,8 % u odnosu na godinu prije. Ovo povećanje je u skladu s činjenicom da je u skupini C prisutan stalni rast potrošnje kao posljedica sve većeg pobola od kardiovaskularnih bolesti u našoj populaciji. Što se tiče financijske potrošnje, u 2012. godini prisutno je nešto manje povećanje za ATK skupinu C, koje iznosi 2,2 % u odnosu na 2011. godinu. U ATK skupini C prisutan je veliki broj generičkih lijekova (paralela) u većini podskupina, a i općenito je broj generičkih

lijekova najveći u ATK supini C. Potrošnja lijekova za liječenje kardiovaskularnih bolesti kao što su hipertenzija, zatajenje srca, angina pectoris i hiperkolesterinemija iznosila je više od milijardu kuna prema veleprodajnim cijenama u 2012. godini. S obzirom na mali porast potrošnje u financijskom pogledu te umjereno povećanje potrošnje lijekova iz ove skupine, može se zaključiti da se u ovom području ostvaruje racionalna farmakoterapija na temelju načela farmakoeconomike. Mjereno u DDD/1000/dan, potrošnja kardiovaskularnih lijekova je u porastu tijekom vremena, a povećanje u razdoblju od 2007. do 2012. godine iznosi prosječno 7,3 % godišnje, dok je povećanje financijske potrošnje u kunama prosječno veće za 3,3 % godišnje. Tablica C1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu C – Lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sustav. Kao što je ranije naglašeno, postupno povećanje potrošnje kardiovaskularnih lijekova može se tumačiti većem brojem bolesnika s kardiovaskularnim bolestima odnosno činjenicom da se više bolesnika liječi u skladu s postojećim kliničkim smjernicama u terapiji kardiovaskularnih bolesti.

Lijekovi koji djeluju na srce (C01)

Tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine potrošnja lijekova u skupini C01 je stabilna i kreće se između 24 i 25,48 DDD/1000/dan.

Trendovi u ukupnoj potrošnji lijekova u promatranom razdoblju pokazuju da je jedina podskupina koja iskazuje postupno smanjenje potrošnje podskupina srčanih glikozida (C01A) (Tablice C1 i C2).

Oko polovice potrošnje u skupini C01 čine vazodilatatori s prosjekom potrošnje od 11 DDD/1000/dan u promatranom razdoblju s tendencijom pada potrošnje od početnih 12,5 do 9,3 DDD/1000/dan. Od lijekova u ovoj podskupini najveći dio potrošnje pripada izosorbidmononitratu s prosječnom potrošnjom od oko 9 DDD/1000/dan.

Antiaritmici (C01B) s potrošnjom od 7,60 DDD/1000/dan u 2012. godini te s propafenonom i amiodaronom kao glavnim predstavnicima nalaze se na drugom mjestu po potrošnji u ovoj podskupini, a potrošnja je u ovom periodu praćenja stabilna.

Dronedaron kao novi antiaritmik od 2009. godine u Hrvatsku se uvezio samo postupkom interventnog uvoza i nije imao značajniji udio u potrošnji.

Antihipertenzivi (C02)

Potrošnja u skupini Antihipertenziva (C02) iznosi 2,9 % sveukupne potrošnje lijekova u ATK skupini C. Doksazosin je na početku promatranog razdoblja činio većinu potrošnje ove podskupine lijekova, a krajem promatranog razdoblja najveću potrošnju imao je selektivni agonist imidazolskih receptora moksonidin sa 6,26 DDD/1000/dan.

Potrošnja doksazosina (alfa-blokatora, C02CA) postupno se smanjuje tijekom promatranog razdoblja zbog primjene novih smjernica u terapiji hipertenzije. Pored novih lijekova u terapiji hipertenzije, primjena ovih lijekova se više ne preporučuje u osnovnoj terapiji hipertenzije zbog povećane kardiovaskularne smrtnosti u pacijenata koji su lijek uzimali. No, istovremeno, doksazosin je indiciran za liječenje benigne hiperplazije prostate (BPH). Međutim, potrošnja doksazosina u razdoblju od 2007. do 2012. godine ipak ukupno pada za više od jednog DDD/1000/dan, odnosno od 4,63 do 3,09 DDD/1000/dan (Tablica C3).

Iako je u podskupini antagonista alfa-adrenoreceptora (C02CA) zabilježen pad, ukupna potrošnja lijekova u podskupini Antihipertenzivi (C02) u promatranom razdoblju ima tendenciju rasta tako da cijela podskupina ima prosječnu stopu rasta od 10 % godišnje u DDD/1000/dan.

Diuretici (C03)

Potrošnja tijazidskih diuretika (C03A) zadržava se na relativno stabilnoj razini kao rezultat smjernica za uključivanjem tijazidskih diuretika u terapiju na samom početku liječenja nekomplikiranih hipertenzija u bolesnika bez prethodnog liječenja antihipertenzivnim lijekovima. Potrošnja tijazida u fiksnoj kombinaciji s drugim lijekovima iz skupina C03E, C07B, C09BA i C09DA raste proporcionalno porastu opće potrošnje.

Diuretici čine oko 12 % potrošnje svih lijekova u ATK skupini C i nalaze se na sedmom mjestu u sveukupnoj potrošnji lijekova po terapijskim skupinama. U 2012. godini su se sa 43 milijuna kuna nalazili na 32. mjestu u ukupnoj financijskoj potrošnji.

Oko 3/4 potrošnje u skupini diuretika pripada Diureticima visokog praga, među kojima gotovo cjelokupnu potrošnju čini furosemid. Njegova potrošnja je u stalnom, laganom porastu kroz godine, ali nikad nije veća od prosječnoga relativnog povećanja cjelokupne potrošnje lijekova. Povećanje potrošnje furosemida u promatranom šestogodišnjem razdoblju, od 2007. do 2012. godine, u prosjeku iznosi 6 % godišnje. Potrošnja furosemida u 2012. godini bila je 29,19 DDD/1000/dan, što ga svrstava na peto mjesto sveukupne potrošnje lijekova u Hrvatskoj.

Ukupna potrošnja u skupini C03 u promatranom razdoblju ima tendenciju rasta te cijela skupina ima prosječnu stopu rasta od 6,5 % godišnje u DDD/1000/dan.

Periferni vazodilatatori (C04) i Vazoprotektivi (C05)

Terapijske skupine Periferni vazodilatatori i Vazoprotektivi čine samo 0,11 % ukupne potrošnje u DDD/1000/dan i 2 % financijske potrošnje u cijeloj ATK skupini C u 2012. godini, a sličan trend je prisutan i u cijelom promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine.

Blokatori beta-adrenergičkih receptora (C07)

Blokatori beta-adrenergičkih receptora (Beta-blokatori) uglavnom se koriste u liječenju hipertenzije, kroničnog zatajenja srca, koronarne bolesti, aritmija, infarkta miokarda i kongestivnog zatajenja srca. Potrošnja lijekova iz skupine C07 u 2012. godini iznosila je oko 9,3 % potrošnje u ATK skupini C u DDD/1000/dan, dok je istovremeno činila 9,7 % financijske potrošnje u kunama. U 2012. godini beta-blokatori su se, s 32,10 DDD/1000/dan, nalazili na 10. mjestu u ukupnoj potrošnji svih lijekova u Republici Hrvatskoj, dok su se s 97 milijuna kuna nalazili na 15. mjestu po financijskoj potrošnji. Oko 90 % potrošnje unutar ove terapijske skupine pripada selektivnim blokatorima beta

receptora. Vodeći lijekovi po potrošnji su bisoprolol, atenolol te nebivolol. Dok se potrošnja atenolola tijekom promatranog razdoblja smanjuje (s 11,53 na 8,52 DDD/1000/dan), potrošnja bisoprolola i nebivolola raste (s 6,05 i 0,6 na 12,31 i 7,66 DDD/1000/dan). U ovoj skupini lijekova česte su i kombinacije s drugim lijekovima u svrhu postizanja optimalnoga terapijskog učinka u pojedinoj dijagnozi, ali se vrijednosti ovih lijekova ne izražavaju DDD-ima, a ni potrošnja u kunama, koja je manja od 5 % sveukupne potrošnje u ovoj skupini. Porast potrošnje u skupini Blokatora beta-adrenergičkih receptora od 2007. od 2012. godine je relativno stabilan i kreće se od 21,13 DDD/1000/dan u 2007. godini do 32,1 DDD/1000/dan u 2012. godini, dok je u 2010. godini primijećen izraziti porast vrijednosti na 40 DDD/1000/dan. Tablica C2 prikazuje potrošnju antihipertenziva (C02), diuretika (C03), beta-blokatora (C07), blokatora kalcijevih kanala (C08) i ACE inhibitora + angiotenzinskih II antagonista (C09) u 2012. godini u DDD/1000/dan po županijama. Slika C1 prikazuje potrošnju antihipertenziva (C02), diuretika (C03), beta-blokatora (C07), blokatora kalcijevih kanala (C08) i ACE inhibitora + antagonista angiotenzina II (C09) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan.

Blokatori kalcijevih kanala (C08)

Blokatori kalcijevih kanala (C08) koriste se u terapiji više bolesti i stanja, primjerice u hipertenziji, koronarnoj bolesti srca (kronična stabilna ili vazospastična angina) te u liječenju aritmija. Sa 79,23 DDD/1000/dan blokatori kalcijevih kanala nalazili su se na trećem mjestu po potrošnji među svim terapijskim skupinama u 2012. godini, dok su sa 141 milijunom kuna bili na 11. mjestu po financijskoj potrošnji.

Najveću potrošnju u DDD/1000/dan u ovoj skupini s 96 % u 2012. godini činili su derivati dihidropiridina (C08CA), koji spadaju u skupinu selektivnih blokatora kalcijevih kanala s primarno vaskularnim učinkom (C08C). Od derivata dihidropiridina **amlodipin**, s 51,3 DDD/1000/dan, čini 65 % potrošnje u skupini C08, a ujedno i treći na ljestvici ukupne potrošnje lijekova u 2012. godini, dok se lacidipin s 16,11 DDD/1000/dan nalazio na 12. mjestu ukupne potrošnje lijekova u toj godini. Isto tako, amlodipin se s 62 milijuna kuna nalazio na devetom mjestu ukupne financijske potrošnje lijekova u 2012. godini.

Od ostalih lijekova iz skupine C08 treba spomenuti i **verapamil**, derivat fenilalkilamina koji spada u skupinu selektivnih blokatora kalcijevih kanala s direktnim djelovanjem na srce (C08DA) i na koji otpada ostatak od oko 4 % potrošnje u ovoj terapijskoj skupini.

Porast potrošnje blokatora kalcijevih kanala u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine iznosi oko 6 % godišnje i kreće se od 59,6 do 79,23 DDD/1000/dan. Nasuprot tome, financijska potrošnja se smanjuje u promatranom razdoblju i kreće se od 168 milijuna kuna u 2007. godini do 141 milijuna kuna u 2012. godini. Ovo smanjenje po stopi od 4 % godišnje, odnosno 5,4 milijuna kuna godišnje, možemo pripisati i povećanom broju generičkih lijekova u ovoj skupini koji su odobreni na tržištu Republike Hrvatske.

Lijekovi koji djeluju na reninsko-angiotenzinski sustav (C09)

Lijekovi koji djeluju na reninsko-angiotenzinski sustav (C09) koriste se osobito u terapiji hipertenzije, odnosno indicirani su u terapiji zatajenja srca te u nekim drugim kardiološkim stanjima. Lijekovi iz ove terapijske skupine već su nekoliko godina u samom vrhu po potrošnji u DDD/1000/dan, kao i po financijskoj potrošnji. U 2012. godini nalazili su se na prvom mjestu po potrošnji među svim terapijskim skupinama s 106,57 DDD/1000/dan, dok su s ukupno 358 milijuna kuna bili na drugom mjestu po financijskoj potrošnji.

Ovu terapijsku skupinu lijekova čine ACE inhibitori i antagonisti angiotenzina II te isti sa svojim kombinacijama, od kojih su najčešći diuretici. ACE inhibitori u 2012. godini činili su 86 % potrošnje lijekova u skupini C09 u DDD/1000/dan, dok je preostalih 14 % pripadalo antagonistima angiotenzina II. Među ACE inhibitorima u 2012. godini najzastupljeniji je **ramipril** koji čini 49 % potrošnje svih lijekova iz skupine C09 u DDD/1000/dan (52,2 DDD/1000/dan), slijedi **lizinopril** (24,49 DDD/1000/dan) s 23 % te **trandolapril**, **cilazapril** i **enalapril** s po nekoliko posto. Kod antagonista angiotenzina II u 2012. godini većina potrošnje pripada **losartanu** (7,99 DDD/1000/dan)

i **valsartanu** (5,50 DDD/1000/dan), nakon kojih slijede **telmisartan** i **kandesartan** s po manje od jedne DDD/1000/dan.

Treba primijetiti da se financijska potrošnja za skupinu C09 razlikuje od potrošnje u DDD/1000/dan jer se u raspodjelu uključuju i kombinacije lijekova iz podskupina koje nemaju dodijeljen DDD (zbog toga što se radi o kombinacijama djelatnih tvari). Najveću financijsku potrošnju u 2012. godini imaju ACE inhibitori u kombinacijama (C09B), i to 159 milijuna kuna odnosno 44 % potrošnje svih lijekova u skupini C09, zatim čisti ACE inhibitori (C09A) sa 127 milijuna kuna odnosno 35 %, potom antagonisti angiotenzina II u kombinacijama (C09D) s 39 milijuna kuna odnosno 11 % te naposljetku čisti antagonisti angiotenzina II (C09C) s 32,5 milijuna kuna ili 9 % potrošnje svih lijekova u skupini C09.

Porast ukupne potrošnje lijekova u skupini lijekova koji djeluju na reninsko-angiotenzinski sustav u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine izrazit je i iznosi prosječno 12,2 % godišnje, a kreće se od 60,5 u 2007. godini do 106,6 DDD/1000/dan u 2012. godini. Što se tiče financijske potrošnje lijekova u ovoj skupini, porast iznosi prosječno 3,5 % godišnje, a kreće se od 304,6 milijuna kuna u 2007. godini do 358,1 milijuna kuna u 2012. godini. Ovu nerazmjernost u trendu prosječnoga godišnjeg povećanja potrošnje u DDD/1000/dan i financijske potrošnje možemo tumačiti činjenicom da je terapijska skupina C09 u vrhu po potrošnji lijekova i kao takva atraktivna proizvođačima lijekova te je shodno tomu na tržištu prisutan velik broj generičkih lijekova (paralela). U 2012. godini lijekovi iz ove skupine – **ramipril** i **lizinopril** – bili su s 52,2 i 24,5 DDD/1000/dan na drugom odnosno sedmom mjestu po potrošnji među svim lijekovima, dok su s 80,5 i 63,2 milijuna kuna **lizinopril u kombinaciji s diureticima** i **ramipril** bili na trećem, odnosno osmom mjestu po financijskoj potrošnji.

Hipolipemici (C10)

Važna skupina lijekova koja ima kontinuirani porast potrošnje posljednjih godina su hipolipemici. Potrošnja Inhibitora HMG KoA reduktaze (C10AA) – statina – u svijetu se postupno povećava od 1994. godine kad su prvi rezultati iz ključnih kliničkih ispitivanja

pokazali smanjeni kardiovaskularni morbiditet i mortalitet povezan s primjenom ove skupine lijekova. Danas postoje čvrsti dokazi o prednostima korištenja statina i za osnovnu i sekundarnu prevenciju kardiovaskularnih bolesti u visokorizičnih osoba. Ciljevi liječenja i terapijske smjernice o uporabi statina ažuriraju se prema novim spoznajama. Tako je i u razdoblju od 2007. do 2010. godine u Republici Hrvatskoj prosječan porast potrošnje na godišnjoj razini bio 21 %, odnosno s 47,14 DDD/1000/dan u 2007. godini na 83,63 DDD/1000/dan u 2010. godini. Međutim, u 2011. i 2012. godini potrošnja u skupini C10 je pala te je iznosila 48,55 odnosno 52,22 DDD/1000/dan. Ovaj pad u brojkama koje govore o potrošnji lijekova izravna je posljedica promjene DDD za skupinu lijekova hipoglikemika čiji je DDD prilagođen povećanim prosječnim terapijskim dozama, posebice za statine, te se time u tehničkom izračunu sada izražava „manja“ potrošnja ovih lijekova u odnosu na ranije godine. Primjerice, za skupinu C10AA definirane dnevne doze (DDD) hipolipemika su uglavnom udvostručene. Stoga je konačan zbroj potrošnje u DDD-u za hipolipemike u 2010. godini bio 83,48 DDD/1000/dan, dok je u 2011. godini potrošnja iznosila 48,55 DDD/1000/dan, što je smanjenje za 42 % u tehničkom, ali ne i u stvarnom smislu. Dodatni izračuni govore da smanjenje potrošnje nije izraženo u takvoj mjeri jer je, primjerice, potrošnja djelatne tvari u miligramima u 2011. godini manja za 2,5 % u odnosu na 2010. godinu, a potrošnja izražena u kutijama lijeka manja za svega jedan posto u 2011. godini u odnosu na 2010. godinu. Dakle, iskazani pad potrošnje isključivo je posljedica promjene vrijednosti definirane dnevne doze za navedene lijekove i on se u stvarnosti nije dogodio već je u ovoj skupini lijekova u razdoblju od 2007. do 2012. godine prisutan stalni rast potrošnje. Porast potrošnje lijekova po DDD/1000/dan u skupini C10 u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine izrazito je visok i iznosi prosječno 18 % godišnje, bez obzira na to što drugačijim prikazom „tehničkih jedinica“ ono izgleda manje.

Promatrajući potrošnju u kunama u skupini C10, u razdoblju od 2007. do 2012. godine porast potrošnje je kontinuiran i visok. Iznosi prosječno 9,2 % godišnje i kreće se između 169,14 milijuna kuna u 2007. godini i 247,4 milijuna kuna u 2012. godini. U 2012. godini lijekovi iz skupine C10 nalazili su se na šestom mjestu po potrošnji među svim terapijskim skupinama s 52,22 DDD/1000/dan, dok su sa 247 milijuna kuna bili također na šestom mjestu po financijskoj potrošnji.

Većina potrošnje po DDD/1000/dan u ovoj skupini lijekova pripada **atorvastatinu** i **simvastatinu**. Dok je simvastatin bio najprodavaniji hipolipemik u početnom razdoblju njihove primjene, zadnjih godina ga s prve pozicije istiskuje atorvastatin. U 2012. godini 52 % potrošnje Inhibitora HMG KoA reduktaze (C10AA) pripada **atorvastatinu** mjereno u DDD/1000/dan, što ga svrstava na šesto mjesto sveukupne potrošnje, a 24 % **simvastatinu**, dok **rozuvastatin** i **fluvastatin** čine ostatak potrošnje. **Lovastatin** i **pravastatin** su po potrošnji u Republici Hrvatskoj zanemarivi. Po financijskoj potrošnji potrebno je istaknuti da je **atorvastatin** bio najprodavaniji lijek u 2010. godini sa 120,65 milijuna kuna, u 2011. godini sa 118,1 milijuna kuna te u 2012. sa 114,1 milijuna kuna. **Simvastatin** je po financijskoj potrošnji u 2010. godini bio na devetom mjestu, dok je u 2011. godini bio na 11. mjestu s potrošnjom od 59,14 milijuna kuna, a u 2012. s 50 milijuna kuna na 14. mjestu u ukupnoj potrošnji. Manje značajnu ulogu u ovoj terapijskoj skupini (C10) čine ostali lijekovi; fibrati, omega-3-trigliceridi te ezetimib s ukupno 17 % financijske potrošnje.

Slika C1 prikazuje potrošnju antihipertenziva (C02), diuretika (C03), betablokatora (C07), blokatora kalcijских kanala (C08) i ACE inhibitora + antagonista angiotenzina II (C09) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan.

Slika C2 prikazuje potrošnju statina od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan (prikaz s prilagođenim vrijednostima prema vrijednostima DDD-a do 2010. godine). Na grafikonu se uočava trend stalnog povećanja potrošnje statina, s time da u 2011. i 2012. godini postoji stanovita stagnacija potrošnje atorvastatina i simvastatina, a propisuju se sve više statini novijih generacija, tj. statini s drugim načinom metaboliziranja.

Slika C3 prikazuje potrošnju statina od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan (prikaz prilagođen novim vrijednostima DDD-a u 2011. i 2012. godini), koja zbog promjene u izračunu DDD-a za statine virtualno prikazuje smanjenu potrošnju u 2011. i 2012. godini u odnosu na ranije godine praćenja potrošnje.

Tablica C10 prikazuje ukupnu potrošnju hipolipemika (C10) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan. Najveća potrošnja je zabilježena u Požeško-slavonskoj županiji, a najmanja u Brodsko-posavskoj županiji.

Usporedna potrošnja antihipertenziva, diuretika, beta-blokatora, blokatora kalcijских kanala, ACE inhibitora i antagonista angiotenzina II po županijama

Tablica C11 prikazuje potrošnju antihipertenziva (C02), diuretika (C03), beta-blokatora (C07), blokatora kalcijских kanala (C08) i ACE inhibitora + antagonista angiotenzina II (C09) u 2012. godini u DDD/1000/dan po županijama.

Potrošnja antihipertenziva u 2012. godini iznosila je prosječno oko 11 DDD/1000/dan, a značajnija povećanja potrošnje u odnosu na prosjek zabilježena su u Požeško-slavonskoj (18,1), Varaždinskoj (18) i Sisačko-moslavačkoj županiji (17,4 DDD/1000/dan). Značajno manja potrošnja u odnosu na prosjek bila je u Splitsko-dalmatinskoj (5,8), Šibensko-kninskoj (6,3) i Brodsko-posavskoj županiji (7,3). Diuretici, s prosjekom potrošnje od 44 DDD/1000/dan, najviše su se trošili u Karlovačkoj (71,8), a najmanje u Brodsko-posavskoj županiji (18,2 DDD/1000/dan). Značajnija povećanja potrošnje beta-blokatora u odnosu na prosjek (32,4 DDD/1000/dan) bila su u Požeško-slavonskoj (59,9) i Primorsko-goranskoj (43,2 DDD/100/dan), a smanjenja u Brodsko-posavskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. Potrošnja blokatora kalcijских kanala u 2012. godini iznosila je prosječno oko 82 DDD/1000/dan, a značajnija povećanja potrošnje u odnosu na prosjek zabilježena su u Požeško-slavonskoj (149), Varaždinskoj (110) i Karlovačkoj županiji (108 DDD/1000/dan). Značajno manja potrošnja u odnosu na prosjek bila je u Brodsko-posavskoj županiji (47), Splitsko-dalmatinskoj (54) i Virovitičko-podravskoj županiji (58 DDD/1000/dan). U skupini lijekova koji djeluju na reninsko-angiotenzinski sustav, skupini lijekova koja se najviše koristi u terapiji povišenog krvnog tlaka, prosječna potrošnja po županijama iznosila je u 2012. godini 112,3 DDD/1000/dan. Značajno veća potrošnja od prosjeka bila je u Varaždinskoj (190), Požeško-slavonskoj (177), Karlovačkoj (156) i Međimurskoj županiji (152 DDD/1000/dan). Značajno manja potrošnja u odnosu na prosjek bila je u Zadarskoj (71), Virovitičko-podravskoj (81,5), Splitsko-dalmatinskoj (81,7) i Brodsko-posavskoj županiji (87 DDD/1000/dan).

Tablični i grafički prikaz potrošnje lijekova iz ATK skupine C

Tablica C 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu C – Lijekovi koji djeluju na kardiovaskularni sustav

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C01A	Srčani glikozidi	5,58	5,30	5,11	5,23	5,09	4,66
C01B	Antiarritmici, skupine I,II,III	22,63	19,22	18,33	17,96	16,92	16,49
C01C	Srčani stimulatori (bez kardiotoničnih glikozida)	2,46	2,35	4,16	6,45	6,50	5,79
C01D	Vazodilatatori za liječenje bolesti srca	21,02	19,09	20,48	16,06	14,71	14,08
C01E	Ostali lijekovi koji djeluju na srce	1,53	1,77	2,61	2,51	4,42	6,68
C02A	Antiadrenergici koji djeluju centralno	6,28	9,33	14,40	19,12	22,82	27,89
C02C	Antiadrenergici koji djeluju periferno	30,22	25,74	23,10	20,37	18,23	17,31
C02D	Tvari koje djeluju na glatke mišiće arterijskih stijenki	0,18	0,16	0,22	0,29	0,22	0,22
C02K	Ostali hipertenzivi	0,00	0,00	0,00	0,00	6,66	5,24
C02L	Antihipertenzivi i diuretici u kombinaciji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14
C03A	Diuretici niskog praga, tiazidi	3,85	3,74	3,54	3,70	3,03	2,95
C03B	Diuretici niskog praga, izuzev tiazida	8,56	10,31	11,13	12,74	13,48	14,99
C03C	Diuretici visokog praga	13,61	13,54	16,01	17,65	17,63	19,72
C03D	Diuretici koji štede kalij	4,03	3,42	3,60	3,83	3,83	4,19
C03E	Kombinacija diuretika i tvari koje štede kalij	1,80	1,35	1,43	1,34	1,09	0,80
C04A	Periferni vazodilatatori	4,89	1,95	2,33	2,27	2,01	1,97
C05A	Antihemoroidalije za lokalnu primjenu	5,69	4,81	5,54	6,20	5,14	4,50
C05B	Antivarikozna terapija	6,00	5,13	5,73	8,94	8,40	8,48
C05C	Lijekovi koji stabiliziraju	2,63	3,59	5,07	5,90	5,63	5,06

	kapilare						
C07A	Blokatori beta receptora	87,76	81,57	92,51	83,28	86,17	93,10
C07B	Kombinacija blokatora beta-receptora i tiazida	2,14	2,98	3,30	3,88	3,91	4,00
C07C	Blokatori beta-receptora i drugi diuretici	0,00	0,01	0,01	0,06	0,03	0,12
C08C	Selektivni blokatori kalcijevih kanala s primarno vaskularnim učinkom	141,07	125,17	118,19	114,33	111,84	111,89
C08D	Selektivni blokatori kalcijevih kanala s direktnim djelovanjem na srce	26,90	23,31	26,68	32,46	31,74	29,42
C09A	ACE inhibitori, čisti	126,78	125,05	132,56	129,87	127,39	127,35
C09B	ACE inhibitori, kombinacije	130,15	128,09	135,69	145,71	147,62	158,84
C09C	Antagonisti angiotenzina II, čisti	24,52	25,43	29,93	32,36	32,80	32,53
C09D	Antagonisti angiotenzina II, kombinacije	23,17	26,32	32,18	36,32	38,73	39,36
C09X	Ostali lijekovi koji djeluju na reninsko-angiotenzinski sustav	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,03
C10A	Lijekovi koji modificiraju lipide, čisti	169,14	184,01	223,29	232,18	236,01	235,10
C10B	Lijekovi koji modificiraju lipide, kombinacije	0,00	1,09	6,32	10,64	11,71	12,33

Tablica C 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu C01 - Lijekovi koji djeluju na srce

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C01	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA SRCE	25,48	25,15	26,09	24,59	25,06	24,01

C01A	SRČANI GLIKOZIDI	4,87	4,80	4,44	4,41	4,31	4,04
C01AA	Glikozidi digitalisa	4,87	4,80	4,44	4,41	4,31	4,04
C01AA05	digoksin	0,12	0,10	0,09	0,08	0,06	0,05
C01AA08	metildigoksin	4,75	4,71	4,35	4,33	4,26	4,01
C01B	ANTIARITMICI, SKUPINE I I III	7,68	7,24	7,88	7,88	7,79	7,60
C01BA	Antiaritmici, skupina Ia	0,02	0,02	0,03	0,03	0,02	*0,00
C01BA03	dizopiramid	0,02	0,02	0,03	0,03	0,02	*0,00
C01BB	Antiaritmici, skupina Ib	0,06	0,03	*0,00	*0,00	0,01	*0,00
C01BB02	meksiletin	0,06	0,03	*0,00	*0,00	0,01	*0,00
C01BC	Antiaritmici, skupina Ic	4,32	4,01	4,44	4,35	4,29	4,17
C01BC03	propafenon	4,32	4,01	4,44	4,35	4,29	4,17
C01BD	Antiaritmici, skupina III	3,28	3,18	3,41	3,50	3,47	3,43
C01BD01	amiodaron	3,28	3,18	3,41	3,50	3,47	3,43
C01BD07	dronedaron	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01C	SRČANI STIMULATORI (BEZ KARDIOTONIČNIH GLIKOZIDA)	0,14	0,12	0,15	0,18	0,18	0,16
C01CA	Adrenergici i dopaminergici	0,14	0,12	0,15	0,18	0,18	0,16
C01CA01	etilefrin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01CA02	izoprenalin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01CA03	noradrenalin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,04
C01CA04	dopamin	0,01	0,01	0,01	0,04	0,04	0,02
C01CA06	fenilefrin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01CA07	dobutamin	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
C01CA24	adrenalin	0,11	0,08	0,11	0,10	0,10	0,09
C01CE	Inhibitori fosfodiesteraze	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01CE03	enoksimon	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01CX	Ostali srčani stimulatori	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01CX08	levosimendan	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01D	VAZODILATATORI ZA LIJEČENJE BOLESTI SRCA	12,51	12,54	12,97	11,20	10,91	9,33
C01DA	Organski nitrati	12,51	12,54	12,97	11,20	10,91	9,33
C01DA02	gliceriltrinitrat	0,90	1,00	0,99	1,01	1,07	0,53

C01DA05	pentaeritritiltetranitrat	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01DA08	izosorbiddinitrat	1,68	1,56	1,45	1,27	1,09	0,32
C01DA14	izosorbidmononitrat	9,93	9,98	10,53	8,91	8,76	8,48
C01E	OSTALI LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA SRCE	0,30	*0,00	0,64	0,93	1,86	2,86
C01EA	Prostaglandini	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01EA01	alprostadil	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01EB	Ostali lijekovi koji djeluju na srce	0,29	0,45	0,64	0,93	1,86	2,86
C01EB10	adenozin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01EB15	trimetazidin	0,29	*0,00	0,64	0,92	1,85	2,83
C01EB16	ibuprofen	*0,00	0,45	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C01EB17	ivabradin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,02	0,03

Tablica C 3. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu C02 – Antihipertenzivi

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C02	ANTIHIPERTENZIVI	6,23	6,40	7,72	8,47	9,19	10,11
C02A	ANTIADRENERGICI KOJI DJELUJU CENTRALNO	1,31	2,01	3,08	4,15	5,18	6,29
C02AB	Metildopa	0,01	0,01	0,01	0,01	0,04	0,02
C02AB01	metildopa (levo)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,04	0,02
C02AC	Selektivni agonisti imidazolinskih receptora	1,30	2,00	3,07	4,14	5,14	6,26
C02AC01	klonidin	0,02	0,03	0,01	*0,00	0,01	0,01
C02AC05	moksonidin	1,28	1,97	3,06	4,14	5,13	6,26
C02C	ANTIADRENERGICI KOJI DJELUJU PERIFERNO	4,91	4,39	4,63	4,31	4,01	3,81
C02CA	Antagonisti Alfa-adrenoreceptora	4,91	4,39	4,63	4,31	4,01	3,81
C02CA01	prazosin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00
C02CA04	doksazosin	4,63	4,06	4,21	3,79	3,39	3,09
C02CA06	urapidil	0,28	0,32	0,42	0,51	0,61	0,72

C02D	TVARI KOJE DJELUJU NA GLATKE MIŠIĆE ARTERIJSKIH STIJENKI	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
C02DA	Derivati tiazida	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C02DA01	diazoksid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C02DC	Derivati pirimidina	0,01	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
C02DC01	minoksidil	0,01	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
C02DD	Derivati nitrofericijanida	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C02DD01	nitroprusid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C02K	OSTALI ANTIHIPERTENZIVI	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C02KX	Ostali antihipertenzivi	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C02KX01	bosentan	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica C 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu C03 – Diuretici

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C03	DIURETICI	30,75	32,17	36,72	39,98	40,20	42,04
C03A	DIURETICI NISKO PRAGA, TIAZIDI	4,14	4,04	3,78	3,99	3,52	3,42
C03AA	Tiazidi, čisti	4,14	4,04	3,78	3,99	3,52	3,42
C03AA03	hidroklorotiazid	4,14	4,04	3,78	3,99	3,52	3,42
C03B	DIURETICI NISKO PRAGA, IZUZEV TIAZIDA	3,24	3,96	4,78	5,42	6,09	6,88
C03BA	Sulfonamidi, čisti	3,10	3,96	4,78	5,42	6,09	6,88
C03BA11	indapamid	3,10	3,96	4,78	5,42	6,09	6,88
C03C	DIURETICI VISOKO PRAGA	22,00	22,65	26,49	28,75	28,72	29,68
C03CA	Sulfonamidi, čisti	22,00	22,65	26,49	28,75	28,72	29,68
C03CA01	furosemid	22,00	22,65	26,49	28,74	28,50	29,19
C03CA04	torasemid	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,22	0,49
C03D	DIURETICI KOJI ŠTEDE KALIJ	1,38	1,51	1,67	1,81	1,88	2,05
C03DA	Antagonisti aldosterona	1,38	1,51	1,67	1,81	1,88	2,05

C03DA01	spironolakton	1,38	1,51	1,67	1,81	1,88	2,05
C03DA04	eplerenon	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica C 5. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu C04 – Periferni vazodilatatori

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C04	PERIFERNI VAZODILATATORI	0,56	0,41	0,44	0,42	0,40	0,37
C04A	PERIFERNI VAZODILATATORI	0,56	0,41	0,44	0,42	0,40	0,37
C04AD	Derivati purina	0,56	0,41	0,44	0,42	0,40	0,37
C04AD03	pentoksifilin	0,56	0,41	0,44	0,42	0,40	0,37
C04AX	Ostali periferni vazodilatatori	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C04AX01	ciklandelat	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C04AX02	fenoksibenzamin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica C 6. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu C07 – Blokatori beta-adrenergičkih receptora

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C07	BLOKATORI BETA- ADRENERGIČKIH RECEPTORA	21,13	22,78	26,02	40,01	29,58	32,10
C07A	BLOKATORI BETA RECEPTORA	21,13	22,78	26,02	40,01	29,58	32,10
C07AA	Blokatori beta receptora, neselektivni	1,01	0,82	0,87	0,73	0,77	0,80
C07AA02	oksprenolol	0,27	0,07	0,06	0,06	0,06	0,02
C07AA05	propranolol	0,31	0,33	0,33	0,16	0,19	0,26
C07AA07	sotalol	0,43	0,41	0,48	0,51	0,52	0,52
C07AB	Blokatori beta receptora,	17,61	19,88	23,42	25,74	26,26	28,66

	selektivni						
C07AB02	metoprolol	0,03	0,83	1,10	1,24	0,10	0,17
C07AB03	atenolol	11,53	10,78	10,92	10,08	9,17	8,52
C07AB07	bisoprolol	6,05	7,66	9,36	10,67	11,34	12,31
C07AB12	nebivolol	0,00	0,60	2,03	3,75	5,65	7,66
C07AG	Blokatori alfa i beta adrenergičkih receptora	2,52	2,08	1,73	2,28	2,55	2,64
C07AG02	karvedilol	2,52	2,08	1,73	2,28	2,55	2,64

Tablica C 7. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu C08 – Blokatori kalcijevih kanala

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C08	BLOKATORI KALCIJEVIH KANALA	59,60	62,53	70,26	75,82	77,41	79,23
C08C	SELEKTIVNI BLOKATORI KALCIJEVIH KANALA S PRIMARNO VASKULARNIM UČINKOM	54,47	58,70	66,18	71,98	73,83	75,91
C08CA	Derivati dihidropiridina	54,47	58,70	66,18	71,98	73,83	75,91
C08CA01	amlodipin	37,72	40,68	46,23	50,21	50,29	51,30
C08CA02	felodipin	*0,00	*0,00	0,05	1,00	1,70	1,91
C08CA05	nifedipin	4,22	3,64	3,80	3,60	3,33	2,98
C08CA06	nimodipin	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C08CA09	lacidipin	12,52	14,38	15,94	16,18	16,35	16,11
C08CA13	lerkanidipin	*0,00	*0,00	0,15	0,99	2,16	3,61
C08D	SELEKTIVNI BLOKATORI KALCIJEVIH KANALA S DIREKTNIM DJELOVANJEM NA SRCE	5,13	3,83	4,08	3,85	3,58	3,32
C08DA	Derivati fenilalkilamina	4,96	3,70	3,93	3,68	3,41	3,16
C08DA01	verapamil	4,96	3,70	3,93	3,68	3,41	3,16
C08DB	Derivati benzotiazepina	0,17	0,13	0,16	0,17	0,17	0,17

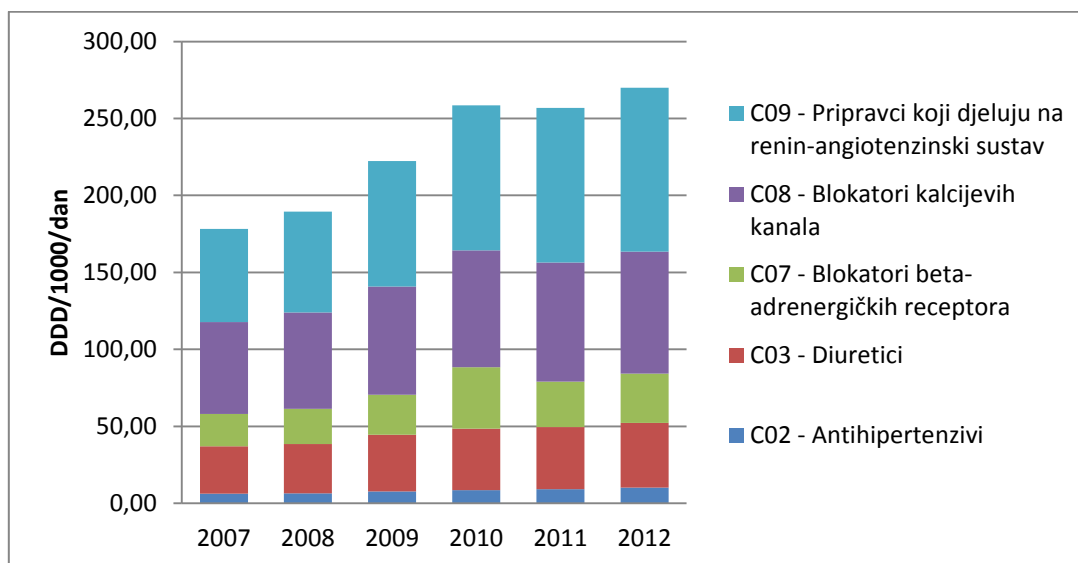
C08DB01	diltiazem	0,17	0,13	0,16	0,17	0,17	0,17
---------	------------------	------	------	------	------	------	------

Tablica C 8. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu C09 – Lijekovi koji djeluju na renin-angiotenzinski sustav

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C09	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SUSTAV	60,48	65,64	81,63	94,30	100,36	106,57
C09A	ACE INHIBITORI, ČISTI	54,17	58,39	72,36	82,46	86,94	91,63
C09AA	ACE inhibitori, čisti	54,17	58,39	72,36	82,46	86,94	91,63
C09AA01	kaptopril	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C09AA02	enalapril	3,92	3,12	3,16	2,93	3,07	2,48
C09AA03	lizinopril	20,58	20,63	25,54	26,53	25,76	24,49
C09AA04	perindopril	0,86	0,82	0,62	0,76	1,05	1,63
C09AA05	ramipril	18,73	23,42	31,74	40,57	45,70	52,20
C09AA06	kvinapril	0,38	0,34	0,33	0,31	0,27	0,25
C09AA08	cilazapril	4,77	4,31	3,92	3,68	3,36	2,73
C09AA09	fosinopril	1,29	1,27	1,30	1,26	1,28	1,39
C09AA10	trandolapril	3,65	4,47	5,76	6,43	6,46	6,46
C09C	ANTAGONISTI ANGIOTENZINA II, ČISTI	6,31	7,16	9,27	11,83	13,42	14,93
C09CA	Antagonisti angiotenzina II, čisti	6,31	7,16	9,27	11,83	13,42	14,93
C09CA01	losartan	3,86	4,68	6,08	6,95	7,46	7,99
C09CA02	eprosartan	0,12	0,12	0,10	0,08	0,07	0,06
C09CA03	valsartan	1,44	1,57	2,08	3,49	4,51	5,50
C09CA04	irbesartan	*0,00	*0,00	0,04	0,09	0,10	0,10
C09CA06	kandesartan	*0,00	*0,00	0,10	0,35	0,41	0,44
C09CA07	telmisartan	0,88	0,79	0,86	0,88	0,87	0,84
C09X	OSTALI LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA RENIN-ANGIOTENZINSKI	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,01

	SUSTAV						
C09XA	Renin-inhibitori	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,01
C09XA02	aliskiren	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,01

Slika C 1. Potrošnja u skupinama C02, C03, C07, C08, i C09 od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

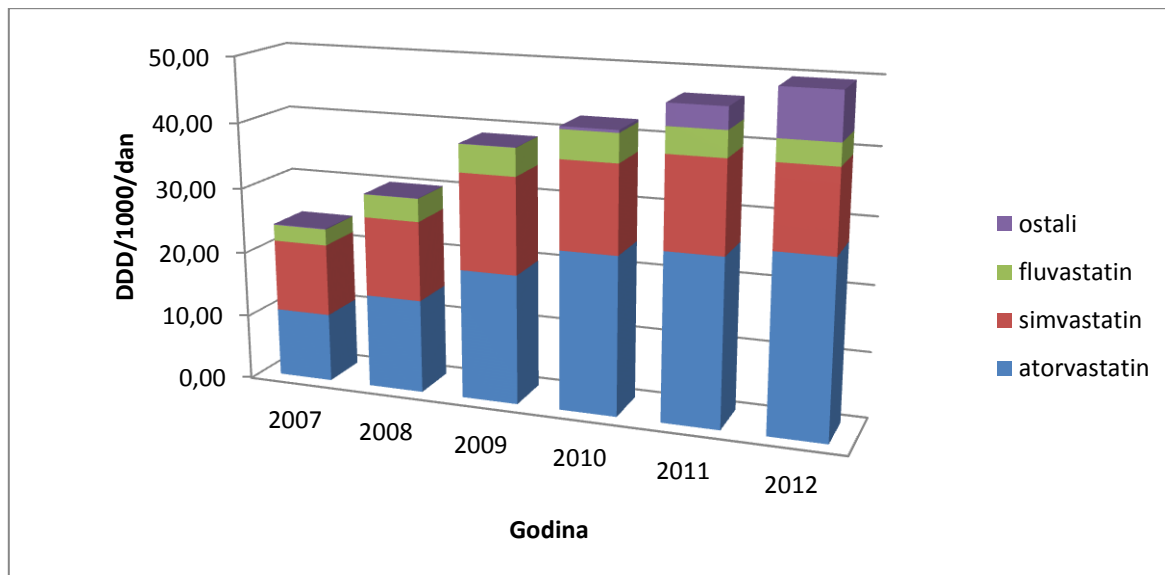

Tablica C 9. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu C1- Lijekovi koji modificiraju lipide (hipolipemici)

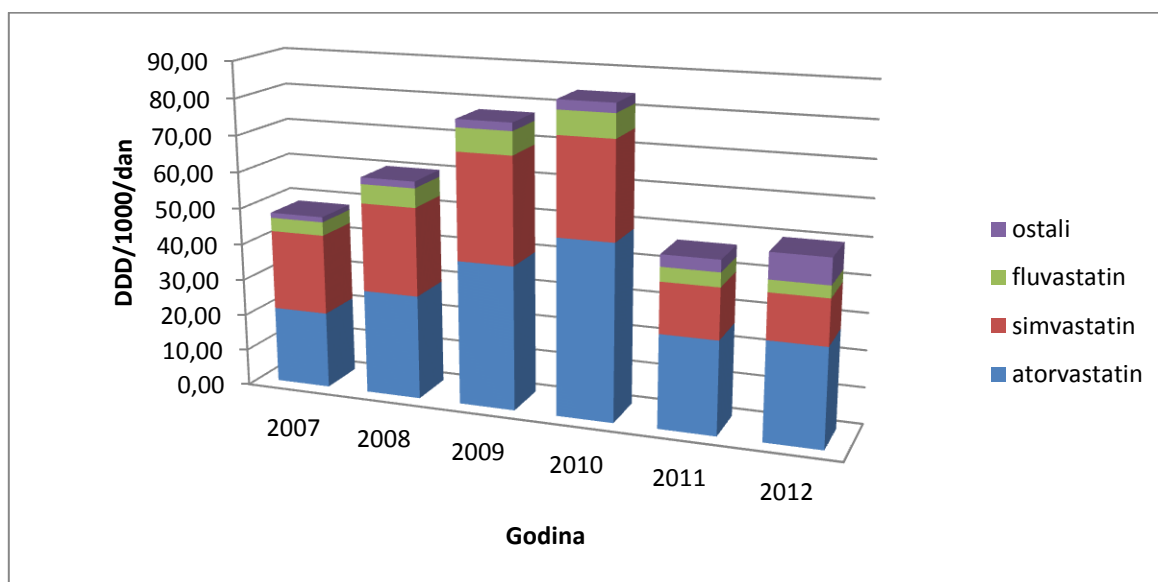
ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
C10	LIJEKOVI KOJI MODIFICIRAJU LIPIDE (HIPOLIPEMICI)	47,14	58,82	76,36	83,63	48,55	52,22
C10A	LIJEKOVI KOJI MODIFICIRAJU LIPIDE, ČISTI	47,14	58,82	76,36	83,63	48,55	52,22

C10AA	Inhibitori HMG KoA reduktaze	46,85	58,24	75,23	81,86	46,45	49,57
C10AA01	simvastatin	21,94	24,28	29,28	26,62	13,82	12,35
C10AA02	lovastatin	0,07	0,07	0,07	0,07	*0,00	*0,00
C10AA03	pravastatin	0,09	0,01	0,01	0,03	0,01	0,01
C10AA04	fluvastatin	3,75	5,27	6,34	6,47	3,88	3,27
C10AA05	atorvastatin	21,00	28,61	39,52	48,33	25,50	26,93
C10AA07	rozuvastatin	*0,00	*0,00	*0,00	0,35	3,24	7,02
C10AB	Fibrati	0,26	0,35	0,73	1,41	1,79	2,38
C10AB04	gemfibrozil	0,26	0,35	0,29	0,24	0,18	0,15
C10AB05	fenofibrat	*0,00	*0,00	0,44	1,17	1,61	2,23
C10AC	Sekvestranti žučne kisljine	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C10AC01	kolestiramin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
C10AD	Nikotinska kisljina i derivati	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00
C10AD02	nikotinska kisljina	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00
C10AX	Ostali lijekovi koji modificiraju lipide	0,03	0,23	0,40	0,35	0,30	0,26
C10AX09	ezetimib	0,03	0,23	0,40	0,35	0,30	0,00

Slika C 2. Potrošnja statina od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan
 (Grafički prikaz potrošnje s prilagođenim vrijednostima prema vrijednostima DDD-a do 2010. godine)

Slika C 3. Potrošnja statina od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan
 (Grafički prikaz potrošnje prema novim vrijednostima DDD-a u 2011. i 2012. godini)

Tablica C 10. Potrošnja hipolipemika (C10) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	C10 – DDD/1000/dan
Zagrebačka	46,99
Krapinsko-zagorska	57,03
Sisačko-moslavačka	48,14
Karlovačka	72,78
Varaždinska	44,68
Koprivničko-križevačka	48,51
Bjelovarsko-bilogorska	60,53
Primorsko-goranska	56,90
Ličko-senjska	66,29
Virovitičko-podravska	41,38
Požeško-slavonska	89,71
Brodsko-posavska	35,52
Zadarska	47,53
Osječko-baranjska	53,12
Šibensko-kninska	56,01
Vukovarsko-srijemska	56,62
Splitsko-dalmatinska	45,33
Istarska	60,31
Dubrovačko-neretvanska	47,75
Međimurska	53,97
Grad Zagreb	53,58

Tablica C 11. Potrošnja antihipertenziva (C02), diuretika (C03), beta-blokatora (C07), blokatora kalcijских kanala (C08) i ACE inhibitora + angiotenzinskih II antagonista (C09) u 2012. godini u DDD/1000/dan po županijama

Županija	C02	C03	C07	C08	C09
Zagrebačka	10,62	41,52	29,22	83,27	102,62
Krapinsko-zagorska	11,72	54,65	36,04	84,27	138,70
Sisačko-moslavačka	17,44	38,15	36,65	91,64	112,97
Karlovačka	13,41	71,87	42,36	107,67	156,03

Varaždinska	18,02	57,32	24,69	110,30	190,43
Koprivničko-križevačka	11,47	38,76	25,25	77,02	99,15
Bjelovarsko-bilogorska	13,47	44,56	30,26	68,45	127,86
Primorsko-goranska	8,72	31,74	43,24	88,10	109,69
Ličko-senjska	7,72	58,07	35,77	101,81	100,51
Virovitičko-podravska	12,26	36,36	24,99	57,64	81,54
Požeško-slavonska	18,14	57,14	59,99	149,16	176,69
Brodsko-posavska	7,34	18,19	16,84	46,82	86,91
Zadarska	8,78	39,22	36,63	70,02	70,75
Osječko-baranjska	7,63	31,56	26,36	85,03	115,25
Šibensko-kninska	6,33	48,90	32,98	72,32	89,35
Vukovarsko-srijemska	9,50	32,87	23,30	71,49	90,69
Splitsko-dalmatinska	5,79	51,90	31,77	53,74	81,69
Istarska	7,42	52,25	32,40	59,16	92,18
Dubrovačko-neretvanska	9,02	42,61	30,90	64,47	87,29
Međimurska	12,95	48,98	26,49	94,01	151,53
Grad Zagreb	10,46	35,87	33,77	84,15	96,39

ATK SKUPINA D – Lijekovi koji djeluju na kožu – Dermatici

Glavne terapijske skupine u ATK skupini D – Lijekovi koji djeluju na kožu – dermatici

D01	Antimikotici dermatici
D02	Emolijenti i protektivi
D03	Lijekovi za liječenje rana i ulkusa
D04	Antipruritici, uključujući antihistaminike, anestetike i sl.
D05	Antipsorijatici
D06	Antibiotici i kemoterapeutici – dermatici
D07	Kortikosteroidi – dermatici
D08	Antiseptici i dezinficijensi
D09	Ljekoviti oblozi
D10	Lijekovi za liječenje akni
D11	Ostali dermatološki lijekovi

Skupini Dermatika pripadaju lijekovi u terapiji kožnih promjena i bolesti. Mnogi lijekovi u terapijskim skupinama u ATK skupini D koriste se i u terapiji u drugim organskim sustavima, a ovdje ih prikazujemo kao lijekove s djelovanjem na kožu. Skupini D većinom pripadaju lijekovi koji se primjenjuju lokalno: antimikotici, emolijenti, cikatrizanti, antipruritici, antipsorijatici, antibiotici, kemoterapeutici, kortikosteroidi, antiseptici i lijekovi za liječenje akni. Neki lijekovi koji djeluju na kožu daju se sistemski te također nose ATK šifru D (npr. antimikotici, antipsorijatici, lijekovi za liječenje akni). Budući da je samo tim lijekovima dodijeljen DDD, u potrošnji se jedino oni mogu pratiti u DDD/1000/dan.

U 2012. godini ukupna potrošnja lijekova u ATK skupini D iznosila je 102,6 milijuna kuna odnosno 0,29 DDD/1000/dan. Većini ovih lijekova, naime, u terapiji kožnih bolesti nije izražen DDD stoga i ukupni udio DDD/1000/dan za ovu skupinu predstavlja svega 0,3 % sveukupne potrošnje. Financijski gledano, ATK skupina D čini 2 % sveukupne potrošnje lijekova.

Od navedenih skupina dermatika, najveću financijsku potrošnju u 2012. godini imala je skupina kortikosteroidnih dermatika (D07) s 25 % ukupne potrošnje u skupini D, slijede antimikotici dermatici (D01) te antibiotici i kemoterapeutici (D06) s 20 %. Potom slijede antiseptici sa 17 %, pripravci za liječenje rana i ulkusa s 6 % te pripravci za liječenje akni s 4 %. Tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine potrošnja u skupini D kreće se između 87,9 u 2008. godini i 102,6 milijuna kuna u 2012. godini. Tablica D1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu D – Lijekovi koji djeluju na kožu – dermatici. Od pojedinačnih lijekova u skupini D gotovo cjelokupnu potrošnju u DDD/1000/dan čine **izotretinoin** i **terbinafin** (za koje postoje definirane DDD), dok u financijskoj potrošnji prednjače **klotrimazol**, **mupirocin**, **klorheksidin** i **betametazon**.

Povećanje financijske potrošnje lijekova iz skupine D iznosi prosječno 3 % godišnje. Isto tako, važno je istaknuti da mnogi od ovih lijekova imaju status lijekova koji se izdaju bez recepta u ljekarni ili specijaliziranim prodavaonicama za promet na malo lijekovima tako da je njihov udio u ATK skupini D prema financijskoj potrošnji u 2012. godini oko 45 %.

Tablični i grafički prikaz potrošnje lijekova iz ATK skupine D

Tablica D 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu D – Lijekovi koji djeluju na kožu - dermatici

		Iznos u milijunima kuna					
ATK	Naziv skupine	2007	2008	2009	2010	2011	2012
D01A	Antimikotici za lokalnu primjenu	15,64	14,93	16,67	17,93	18,08	18,83

D01B	Antimikotici za sustavnu primjenu	2,65	2,29	2,25	2,34	2,23	1,85
D02A	Emolijenti i protektivi	0,34	0,38	0,74	0,81	0,72	0,76
D03A	Cikatrizanti	5,62	5,06	7,16	6,43	6,63	6,39
D04A	Antipruritici, uključujući antihistaminike, anestetike i sl.	1,53	1,88	0,12	3,92	3,72	4,80
D05A	Antipsorijatici za lokalnu primjenu	0,40	0,37	0,29	0,26	0,20	0,16
D05B	Antipsorijatici za sustavnu primjenu	0,44	0,42	0,52	0,62	0,65	0,59
D06A	Antibiotici za lokalnu primjenu	14,78	12,36	11,13	13,82	13,48	14,07
D06B	Kemoterapeutici za lokalnu primjenu	6,12	6,35	7,06	7,13	6,75	6,89
D07A	Kortikosteroidi, čisti	14,61	12,02	13,06	11,25	10,31	10,79
D07B	Kortikosteroidi, kombinacije s antisepticima	6,93	7,63	8,10	8,52	7,92	7,93
D07C	Kortikosteroidi, kombinacije s antibioticima	6,44	6,29	7,22	7,87	7,38	5,90
D07X	Kortikosteroidi, ostale kombinacije	0,72	0,74	0,82	0,87	0,95	1,08
D08A	Antiseptici i dezinficijensi	10,17	12,28	12,56	12,96	14,50	17,25
D09A	Ljekoviti oblozi	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D10A	Lijekovi za liječenje akni za lokalnu primjenu	1,75	1,71	1,83	2,37	2,55	2,84
D10B	Lijekovi za liječenje akni za sustavnu primjenu	2,34	2,39	1,99	1,79	1,51	1,49
D11A	Ostali dermatološki lijekovi	1,13	0,83	1,22	1,14	0,99	0,96

Tablica D 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu D01 – Antimikotici za sustavnu primjenu

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012

D01	ANTIMIKOTICI DERMATICI	0,14	0,12	0,13	0,14	0,14	0,12
D01B	ANTIMIKOTICI ZA SUSTAVNU PRIMJENU	0,14	0,12	0,13	0,14	0,14	0,12
D01BA	Antimikotici za sustavnu primjenu	0,14	0,12	0,13	0,14	0,14	0,12
D01BA02	terbinafin	0,14	0,12	0,13	0,14	0,14	0,12

Tablica D 3. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu D05 – Antipsorijatici za sustavnu primjenu

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
D05	ANTIPSORIJATICI	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
D05B	ANTIPSORIJATICI ZA SUSTAVNU PRIMJENU	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
D05BA	Psoraleni za sustavnu primjenu	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
D05BA02	metoksalen	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
D05BB	Retinoidi za terapiju psorijaze	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03
D05BB02	acitretin	0,02	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03

Tablica D 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu D10 – Lijekovi za liječenje akni za sustavnu primjenu

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
D10	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE AKNI	0,12	0,12	0,13	0,14	0,13	0,13
D10B	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE AKNI ZA SUSTAVNU PRIMJENU	0,12	0,12	0,13	0,14	0,13	0,13
D10BA	Retinoidi	0,12	0,12	0,13	0,14	0,13	0,13
D10BA01	izotretinoin	0,12	0,12	0,13	0,14	0,13	0,13

**Tablica D 5. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu D11 – Ostali dermatološki
lijekovi**

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
D11	OSTALI DERMATOLOŠKI LIJEKOVI	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01
D11A	OSTALI DERMATOLOŠKI LIJEKOVI	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01
D11AX	Ostali dermatološki lijekovi	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01
D11AX10	finasterid	0,02	0,01	0,02	0,01	0,01	0,01

ATK SKUPINA G – Lijekovi koji djeluju na urogenitalni sustav i spolni hormoni

Glavne terapijske skupine u ATK skupini G – Lijekovi koji djeluju na urogenitalni sustav i spolni hormoni

G01 Ginekološki antiinfektivi i antiseptici

G02 Ostali ginekološki lijekovi

G03 Spolni hormoni i ostali lijekovi koji djeluju na spolni sustav

G04 Lijekovi koji djeluju na mokraćni sustav

ATK skupini lijekova G – Lijekovi koji djeluju na urogenitalni sustav i spolni hormoni pripadaju Ginekološki antiinfektivi i antiseptici (G01), Ostali ginekološki pripravci (G02), Spolni hormoni i ostali pripravci koji djeluju na spolni sustav (G03) te Pripravci koji djeluju na mokraćni sustav (G04). Potrošnja lijekova iz skupine G čini 4 % ukupne potrošnje u DDD/1000/dan te 3,2 % financijske potrošnje u 2012. godini. Povećanje potrošnje u razdoblju od 2007. do 2012. godine iznosi prosječno 3,6 % godišnje u DDD/1000/dan te 7,8 % godišnje gledano financijski, u kunama. Tablica G1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu G – Lijekovi koji djeluju na urogenitalni sustav i spolni hormoni.

Lijekovi iz skupine Lokalnih kontraceptiva (G02B), bilo intrauterini bilo intravaginalni, do 2009. godine ne bilježe značajan udio u financijskoj potrošnji lijekova, koja je iznosila oko 0,02 milijuna kuna godišnje. Sredinom 2009. godine u Republici Hrvatskoj dolazi do sigurnosne krize po pitanju propisivanja kombiniranih oralnih kontraceptiva, u prvom redu kombinacije etinilestradiola i drospirenona, zbog pitanja povećane incidencije nuspojave dubokih venskih tromboembolija (VTE). Nakon spomenutog događaja promet lijekova iz skupine lokalnih kontraceptiva bitno se povećao pa je tako potrošnja u 2009. godini iznosila 1,18 milijuna kuna, a u 2012. godini 1,33 milijuna kuna.

Potrošnja kombiniranih oralnih kontraceptiva, odnosno hormonskih kontraceptiva za sustavnu uporabu (G03A), u razdoblju od 2007. do 2012. godine smanjena je za 38 % po financijskoj potrošnji, i to s 25,4 milijuna kuna u 2007. godini na 15,8 milijuna kuna u 2012. godini (Tablica G1) Jednako tako, smanjena je za 30 % po potrošnji u kutijama lijeka, i to s 503.000 kutija u 2007. godini na 349.000 kutija u 2012. godini (Tablica G5, Slika 1, Slika 2). Navedeno je rezultat sigurnosnog pitanja rizika razvoja VTE-a koji se pojavio u svezi s propisivanjem kombiniranih oralnih kontraceptiva 3. i 4. generacije u 2009. godini. U 2009. godini u dvije studije objavljeni su rezultati koji su ukazali na povećani rizik razvoja dubokih venskih tromboembolija sa smrtnim ishodom kod primjene kombiniranih oralnih kontraceptiva koji sadrže drospirenon. Potrošnja oralnih kontraceptiva se, osim praćenja financijske potrošnje, ne može voditi po DDD/1000/dan jer njima nije određen DDD s obzirom na to da je riječ o kombiniranim pripravcima. Zbog toga se, iznimno, potrošnja ovih lijekova vodi po izdanim kutijama lijeka, pri čemu se smatra da jedna kutija predstavlja jednu mjesečnu terapiju. Takvi rezultati praćenja potrošnje ukazuju na promjenu u propisivanju različitih generacija kombiniranih oralnih kontraceptiva, prvenstveno u smanjenju propisivanja kombinacija estrogena s drospirenonom kao jedne od mjera minimizacije rizika u nastanku VTE-a (vidi Sliku G1). Ipak, iako je arbitražnim postupkom (eng. *referral*) Europske agencije za lijekove (EMA) utvrđeno da je rizik druge generacije kombiniranih oralnih kontraceptiva u nastanku VTE-a manji od rizika treće i četvrte generacije, u Republici Hrvatskoj pratimo trend smanjenja propisivanja i ove generacije kombiniranih oralnih kontraceptiva. Arbitražni postupak koji se vodio o sigurnosnom profilu lijeka Diane 35 kao kombiniranom oralnom kontraceptivu i antiandrogenskoj terapiji u liječenju androgenizacije žena završen je preporukom EMA-e da se ovaj lijek smije propisati samo u indikaciji virilizacije žena i liječenju teških oblika akni. U Republici Hrvatskoj je ovaj lijek uvijek i bio propisivan samo u tim indikacijama stoga se može pratiti njegova stabilna potrošnja (Slika G2).

Do 2010. godine u prometu lijekova u Republici Hrvatskoj nije bilo lijekova za hitnu kontracepciju (G03AC03, koji od 2011. godine imaju ATK šifru G03AD01). Navedeni se lijekovi od 2010. godine u Republici Hrvatskoj mogu propisati samo na neponovljivi recept, a potrošnja ovih lijekova je u razdoblju od 2010. do 2012. godine mjerena u kutijama izdanog lijeka porasla za četiri puta, što je iznad prosjeka ukupnoga

godišnjeg povećanja prometa lijekova. Navedenu činjenicu možemo djelomično pojasniti kao kompenzaciju za smanjenje potrošnje kombiniranih oralnih kontraceptiva nakon 2009. godine.

Praćenje prometa estrogena koji se koriste u menopauzi (G03C) ukazuje na njihov postupni pad potrošnje tijekom godina (Slika G3). Nakon objave rezultata studije o korištenju estrogena u menopauzi pokrenuta je rasprava o opravdanosti razloga za široku profilaktičku primjenu estrogena u žena, u postmenopauzi (prevencija osteoporoze). Pretpostavljamo da je navedena rasprava potaknula postupno smanjenje njegove uporabe i propisivanja.

Potrošnja Lijekova za liječenje erektilne disfunkcije (impotencije) (G04BE) tijekom razdoblja od 2007. do 2012. godine ujednačena je i iznosi 0,29 DDD/1000/dan. Ova potrošnja je značajno manja i u apsolutnom i u relativnom iznosu u odnosu na, primjerice, razvijene skandinavske zemlje, što može ukazivati na to da pacijenti zapravo posežu za crnim tržištem, što je izrazito opasno i na to svakako treba usmjeriti pažnju u svrhu zaštite javnog zdravlja.

Što se tiče lijekova koji se koriste za liječenje benigne hipertrofije prostate (G04C), u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine bilježi se gotovo šesterostruko povećanje potrošnje mjereno u DDD/1000/dan, a od lijekova u ovoj skupini (G04C) najveći dio potrošnje pripada blokatoru alfa adrenergičkih receptora, **tamsulozinu**.

Tablica G 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu G – Lijekovi koji djeluju na urogenitalni sustav i spolne hormone

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
G01A	Antiinfektivni i antiseptici bez kortikosteroida	13,18	13,51	13,78	15,15	15,06	15,24
G02A	Uterotonici	1,20	1,27	1,85	1,67	1,29	1,42
G02B	Lokalni kontraceptivi	0,02	0,01	1,18	1,24	1,48	1,33
G02C	Ostali ginekološki lijekovi	1,22	1,83	2,08	1,95	1,86	1,98

G03A	Hormonski kontraceptivi za sustavnu upotrebu	25,35	21,55	16,89	15,40	14,54	15,79
G03B	Androgeni	0,61	0,59	0,91	1,04	1,05	0,81
G03C	Estrogeni	4,64	4,40	4,30	4,28	4,79	4,59
G03D	Progestageni	6,87	6,75	6,66	8,16	9,43	9,56
G03E	Androgeni i ženski spolni hormoni, kombinacije	0,01	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00
G03F	Progestageni i estrogeni, kombinacije	11,80	9,73	9,64	11,22	12,15	12,61
G03G	Gonadotropini i drugi stimulatori ovulacije	11,43	6,16	6,01	15,49	17,02	12,46
G03H	Antiandrogeni	11,22	9,89	9,71	8,99	7,16	5,33
G03X	Ostali spolni hormoni	8,72	8,42	5,51	3,90	2,73	1,99
G04B	Ostali urologici	23,60	22,28	24,50	27,73	24,87	25,53
G04C	Lijekovi za liječenje benigne hipertrofije prostate	20,74	30,91	40,33	47,13	52,48	54,74

Tablica G 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu G – Antiinfektivi i antiseptici

ATK	INN	DDD/1000/DAN						
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	
G01	GINEKOLOŠKI ANTIINFJEKTIVI ANTISEPTICI	I	4,96	5,69	10,56	11,76	10,86	10,94
G01A	ANTIINFJEKTIVI ANTISEPTICI (isklj. komb. s kortikost.)	I	4,96	5,69	10,56	11,76	10,86	10,94
G01AA	Antibiotici		3,20	4,02	8,38	9,56	8,62	8,71
G01AA10	klindamicin		3,20	4,02	8,38	9,56	8,62	8,71
G01AF	Derivati imidazola		1,51	1,41	1,90	1,94	2,01	2,02
G01AF01	metronidazol		0,23	0,21	0,26	0,29	0,29	0,31
G01AF02	klotrimazol		0,59	0,61	0,76	0,70	0,71	0,71
G01AF04	mikonazol		0,68	0,59	0,87	0,96	0,99	1,00
G01AF05	ekonazol		*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,00	*0,00

G01AX	Ostali antiinfektivni i antiseptici	0,25	0,27	0,28	0,26	0,23	0,21
G01AX03	polikrezulen	0,00	0,00	0,00	0,02	0,02	0,02
G01AX11	povidon-jod	0,02	0,02	0,02	0,24	0,22	0,19
G01AX18	interferon	0,23	0,25	0,26	0,00	0,00	0,00

Tablica G 3. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu G – Ostali ginekološki lijekovi

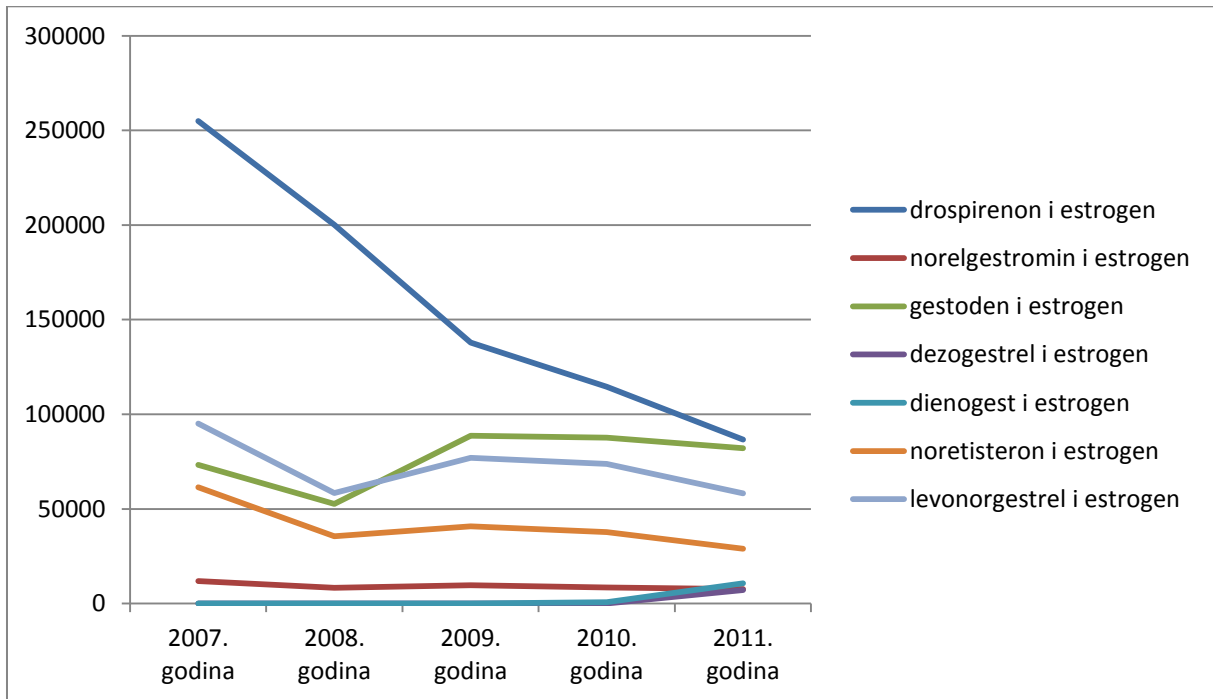
ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
G02	OSTALI GINEKOLOŠKI LIJEKOVI	0,41	0,43	0,43	2,57	2,78	1,95
G02A	UTEROTONICI	0,23	0,22	0,22	2,36	0,58	1,75
G02AB	Ergot alkaloidi	0,22	0,22	0,21	0,19	0,18	0,18
G02AB01	metilergometrin	0,04	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01
G02AB03	ergometrin	0,18	0,19	0,19	0,17	0,17	0,17
G02AD	Prostaglandini	*0,00	*0,00	0,01	2,17	0,39	1,57
G02AD02	dinoproston	*0,00	*0,00	0,01	2,17	0,39	1,57
G02AD04	karboprost	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G02C	OSTALI GINEKOLOŠKI LIJEKOVI	0,18	0,21	0,21	0,21	0,20	0,20
G02CA	Simpatomimetici, lijekovi koji sprječavaju trudove	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G02CA01	ritodrin	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G02CA08	heksoprenalin	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00
G02CB	Inhibitori prolaktina	0,17	0,21	0,21	0,21	0,20	0,20
G02CB01	bromokriptin	0,17	0,20	0,20	0,21	0,20	0,19
G02CB03	kabergolin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G02CC	Antiinflamatorici za vaginalnu primjenu	*0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G02CC03	benzidamin	*0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tablica G 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu G – Spolni hormoni i ostali lijekovi koji djeluju na spolni sustav

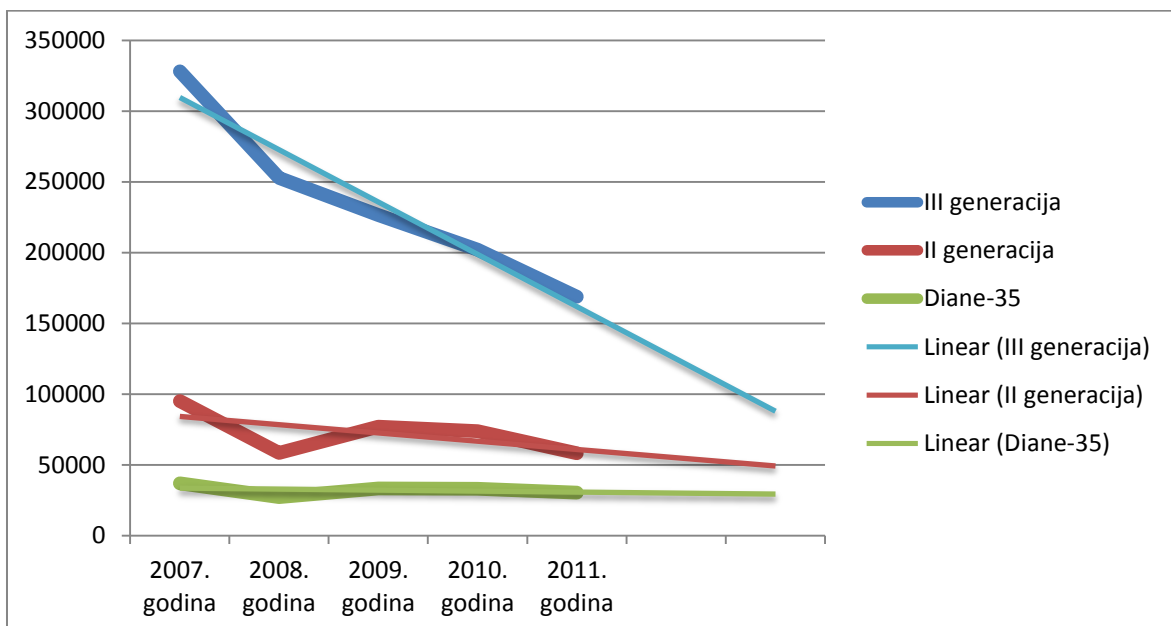
ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
G03	SPOLNI HORMONI I OSTALI LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA SPOLNI SUSTAV	16,69	14,79	10,49	10,10	10,71	8,66
G03B	ANDROGENI	0,03	0,04	0,02	0,03	0,03	0,04
G03BA	Derivati 3-okso-androstena	0,03	0,04	0,02	0,03	0,03	0,03
G03BA03	testosteron	0,03	0,04	0,02	0,03	0,03	0,03
G03BB	Derivat 5-androstanona	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G03BB01	mesterolon	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G03C	ESTROGENI	13,08	11,08	7,35	6,08	6,91	5,04
G03CA	Prirodni i polusintetski estrogeni	13,08	11,08	7,35	6,08	6,91	5,04
G03CA03	estradiol	13,02	11,07	7,35	6,06	6,89	5,02
G03CA04	estriol	0,05	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01
G03CA57	konjugirani estrogeni	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G03CX	Ostali estrogeni	*0,00	*0,00	0,00	*0,00	0,00	*0,00
G03CX01	tibolon	*0,00	*0,00	0,00	*0,00	0,00	*0,00
G03D	PROGESTAGENI	2,05	2,19	1,95	2,78	3,05	3,03
G03DA	Derivati pregnena (4)	0,84	0,90	0,69	1,03	1,26	1,21
G03DA02	medroksiprogesteron	0,52	0,57	0,44	0,67	0,81	0,79
G03DA04	progesteron	0,32	0,34	0,25	0,36	0,45	0,42
G03DB	Derivati pregnadiena	0,93	0,94	1,02	1,40	1,76	1,82
G03DB01	didrogesteron	0,93	0,94	1,02	1,40	1,76	1,81
G03DC	Derivati estrena	0,29	0,35	0,24	0,35	0,04	*0,00
G03DC02	noretisteron	0,29	0,35	0,24	0,35	0,04	*0,00
G03G	GONADOTROPINI I DRUGI STIMULATORI OVULACIJE	0,35	0,32	0,20	0,34	0,14	0,11
G03GA	Gonadotropini	0,15	0,06	0,01	0,19	0,12	0,08

G03GA01	korionski gonadotropin	*0,00	0,01	0,01	0,05	0,00	*0,00
G03GA02	gonadotropin menopauzalni, ljudski	0,08	0,04	*0,00	0,10	0,09	0,06
G03GA04	urofolitropin	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00
G03GA05	folitropin alfa	0,06	0,01	*0,00	0,04	0,03	0,02
G03GA08	koriogonadotropin alfa	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G03GB	Sintetski stimulatori ovulacije	0,20	0,26	0,19	0,16	0,01	0,02
G03GB02	klomifen	0,20	0,26	0,19	0,16	0,01	0,02
G03H	ANTIANDROGENI	0,37	0,37	0,38	0,34	0,26	0,22
G03HA	Antiandrogeni, obični	0,37	0,37	0,38	0,34	0,26	0,22
G03HA01	ciproteron	0,37	0,37	0,38	0,34	0,26	0,22
G03X	OSTALI SPOLNI HORMONI	0,81	0,78	0,59	0,43	0,32	0,23
G03XA	Antigonadotropini i slične tvari	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G03XA01	danazol	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
G03XC	Selektivni modulatori estrogenskih receptora	0,80	0,78	0,58	0,42	0,32	0,23
G03XC01	raloksifen	0,80	0,78	0,58	0,42	0,32	0,23

Slika G 1. Potrošnja kombiniranih oralnih kontraceptiva u razdoblju od 2007. do 2011. godine po broju godišnje izdanih kutija

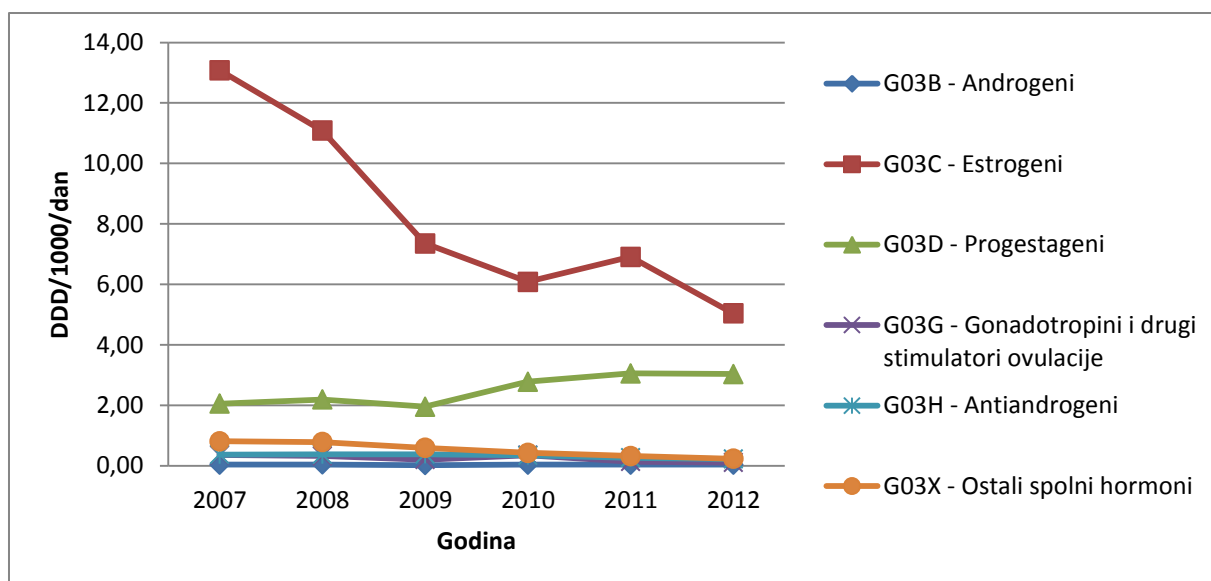
Slika G 2. Potrošnja kombiniranih oralnih kontraceptiva (grupiranih u drugu i treću generaciju) od 2007. do 2011. godine po broju godišnje izdanih kutija u usporedbi s potrošnjom lijeka Diane-35 (antiandrogen s najvećim rizikom VTE-a)

Tablica G 5. Potrošnja u kutijama za skupinu G03A – Hormonski kontraceptivi za sustavnu primjenu

ATK	INN	2007	2008	2009	2010	2011	2012
G03AA07	levonorgestrel i estrogen	33	1.294	1.435	1.667	81	19
G03AA09	dezogestrel i estrogen	19	10	1	100	7.167	14.819
G03AA10	gestoden i estrogen	73.986	52.654	88.635	87.690	81.999	112.937
G03AA11	norgestimat i estrogen	0	0	0	0	0	48.482
G03AA12	drospirenon i estrogen	256.389	200.084	137.921	114.460	86.675	69.776
G03AA13	norelgestromin i estrogen	11.919	8.349	9.656	8.516	7.683	6.196
G03AB03	levonorgestrel i estrogen	95.868	58.354	76.920	73.714	58.242	48.789
G03AB04	noretisteron i estrogen	62.571	35.483	40.836	37.797	28.885	22.876
G03AB07	klormadinon i estrogen	0	2	1	0	0	1.234
G03AB08	dienogest i estrogen	0	0	0	730	10.662	15.575
G03AC03	levonorgestrel	2.453	1.230	172	1.167	4.553	4.612
G03AC09	dezogestrel	0	0	0	46	2.337	3.876
	Ukupno kutija	503.238	357.460	355.578	325.886	288.284	349.191

Slika G 3. Potrošnja spolnih hormona i ostalih pripravaka koji djeluju na spolni sustav u DDD/1000/dan od 2007. do 2012. godine (bez kombiniranih oralnih kontraceptiva)

Tablica G 6. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu G04 – Lijekovi koji djeluju na mokraćni sustav

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
G04	LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA MOKRAĆNI SUSTAV	4,44	6,62	9,49	12,34	13,95	15,97
G04B	OSTALI UROLOGICI	0,91	0,96	0,96	1,17	1,09	1,21
G04BD	Antispazmodici koji djeluju na mokraćni sustav	0,62	0,71	0,66	0,85	0,82	0,95
G04BD04	oksibutin	0,00	0,03	0,04	0,08	0,08	0,07
G04BD06	propiverin	0,38	0,41	0,35	0,35	0,35	0,33
G04BD08	solifenacin	0,00	0,00	0,00	0,05	0,19	0,28
G04BD09	trospij	0,25	0,27	0,26	0,26	0,03	0,02
G04BD10	darifenacin	0,00	0,00	0,00	0,11	0,18	0,26
G04BE	Lijekovi koji se primjenjuju kod erektilne disfunkcije	0,29	0,25	0,31	0,32	0,27	0,26
G04BE03	sildenafil	0,25	0,21	0,26	0,27	0,22	0,22
G04BE08	tadalafil	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
G04BE09	vardeafil	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02
G04C	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BENIGNE HIPERTROFIJE	3,53	5,66	8,53	11,16	12,86	14,76

	PROSTATE						
G04CA	Blokatori alfa-adrenoreceptora	1,57	3,05	5,13	7,01	8,24	9,85
G04CA02	tamsulozin	1,57	3,05	5,13	7,01	8,24	9,85
G04CB	Inhibitori testostosterone-5-alfa reduktaze	1,96	2,61	3,40	4,16	4,62	4,91
G04CB01	finasterid	1,79	1,96	2,46	3,08	3,37	3,55
G04CB02	dutasterid	0,17	0,65	0,94	1,07	1,25	1,36

ATK SKUPINA H – Sustavni hormonski lijekovi, izuzev spolnih hormona

Glavne terapijske skupine u ATK skupini H – Sustavni hormonski pripravci, izuzev spolnih hormona

- H01 Hipofizni, hipotalamički hormoni i analozi**
- H02 Kortikosteroidi za sustavnu primjenu**
- H03 Lijekovi za liječenje bolesti štitnjače**
- H04 Hormoni gušterače**
- H05 Lijekovi s utjecajem na mijenu kalcija**

U ATK skupinu lijekova H – Sustavni hormonski lijekovi, izuzev spolnih hormona ubrajamo Hipofizne, hipotalamičke hormone i analoge (H01), Kortikosteroide za sustavnu primjenu (H02), Lijekove za liječenje bolesti štitnjače (H03), Hormone gušterače (H04) i Lijekove s utjecajem na mijenu kalcija (H05). Ukupna potrošnja u ATK skupini H u 2012. godini iznosila je 70,4 milijuna kuna odnosno 24,9 DDD/1000/dan (Tablice 2 i 3). Više od polovice potrošnje u DDD/1000/dan u ATK skupini H činili su Lijekovi za liječenje bolesti štitnjače (61 %) te Kortikosteroidi za sustavnu primjenu (37 %), dok je najveću financijsku potrošnju činila skupina Hipofizni, hipotalamički hormoni i analozi (H01) s ukupnim udjelom od 37 %. Slijede Kortikosteroidi za sustavnu primjenu (H02) s 26 % te Lijekovi za liječenje bolesti štitnjače (H03) s 13 %. Pojedinačno, u 2012. godini najveću zastupljenost u potrošnji u ATK skupini H imao je lijek iz skupine hormona štitnjače, **levotiroksin**-Na. Slika H1 prikazuje potrošnju **levotiroksin**-natrija od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan. Potrošnja od 13,87 DDD/1000/dan u 2012. godini dvostruko je veća nego u 2007. godini (6,51). Tijekom posljednjih desetljeća, kao i u promatranom razdoblju, od 2007. do 2012. godine, zabilježen je porast incidencije bolesti štitnjače širom svijeta. Pretpostavlja se da je uvođenje novih dijagnostičkih postupaka, a osobito široka primjena ultrazvuka i citološke punkcije, značajno doprinijelo povećanoj incidenciji (zabilježenih slučajeva

bolesti) štitnjače u svijetu. Potom slijede glukokortikoidi **metilprednizolon** s 3,95 DDD/1000/dan te **deksametazon** s 2,56 DDD/1000/dan. Većinu potrošnje pojedinačnih lijekova izraženih u kunama čine **somatotropin, oktreatid, metilprednizolon, levotiroksin-natrij** te **deksametazon**. Tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine prisutan je izrazit i stalan rast potrošnje lijekova u skupini H, i to po prosječnom povećanju od 9,4 % godišnje u DDD/1000/dan odnosno 14,7 % godišnje prema financijskoj potrošnji izraženoj u kunama. Tablica H1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu H – Sustavni hormonski pripravci, izuzev spolnih hormona. Lijekovi iz skupine H koji su bili u prometu u Republici Hrvatskoj u 2012. godini pripadaju kategoriji lijekova koji se izdaju na recept.

Tablica H 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu H – Sustavni hormonski pripravci, izuzev spolnih hormona

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
H01A	Hormoni prednjeg režnja hipofize i analozi	7,51	15,07	13,05	13,03	10,96	13,35
H01B	Hormoni stražnjeg režnja hipofize	2,80	2,68	2,97	3,38	3,53	3,09
H01C	Hormoni hipotalamusa	4,31	6,04	9,40	9,83	8,76	11,41
H02A	Kortikosteroidi za sustavnu primjenu, čisti	18,88	16,27	18,06	19,17	19,67	19,55
H03A	Pripravci za liječenje bolesti štitnjače	4,01	4,87	6,11	7,23	7,81	8,81
H03B	Tireostatici	1,06	1,15	1,13	1,15	1,23	1,14
H04A	Glikogenolitički hormoni	0,51	0,56	0,61	0,71	0,63	0,80
H05A	Paratireoidni hormoni i analozi	0,03	0,22	0,12	5,67	16,67	16,83
H05B	Antiparatireoidni agensi	0,29	0,25	0,25	0,39	0,26	0,42

Tablica H 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu H01 – Hipofizni, hipotalamički hormoni i analozi

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
H01	HIPOFIZNI, HIPOTALAMIČKI HORMONI I ANALOZI	0,41	0,21	0,22	0,26	0,26	0,31
H01A	HORMONI PREDNJEG REŽNJA HIPOFIZE I ANALOZI	*0,00	0,06	0,07	0,08	0,08	0,11
H01AA	ACTH	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
H01AA02	tetrakozaktid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
H01AB	Tirotropin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
H01AB01	tirotropin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
H01AC	Somatotropin i agonisti somatotropin	0,25	0,06	0,06	0,08	0,08	0,11
H01AC01	somatotropin	0,25	0,06	0,06	0,08	0,08	0,11
H01B	HORMONI STRAŽNJEG REŽNJA HIPOFIZE	0,15	0,13	0,14	0,15	0,16	0,14
H01BA	VaZopresin i analozi	0,11	0,10	0,10	0,12	0,13	0,12
H01BA02	dezmpresin	0,11	0,10	0,10	0,12	0,13	0,12
H01BA04	terlipresin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
H01BB	Oksitocin i analozi	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
H01BB02	oksitocin	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
H01C	HORMONI HIPOTALAMUSA	0,01	0,02	0,02	0,03	0,02	0,06
H01CB	Faktor koji koči oslobađanje hormona rasta	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,06
H01CB02	oktreotid	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,06
H01CC	Inhibitori oslobađanja gonadotropina	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
H01CC02	cetoreliks	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica H 3. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu H02 – Kortikosteroidi za sustavnu primjenu

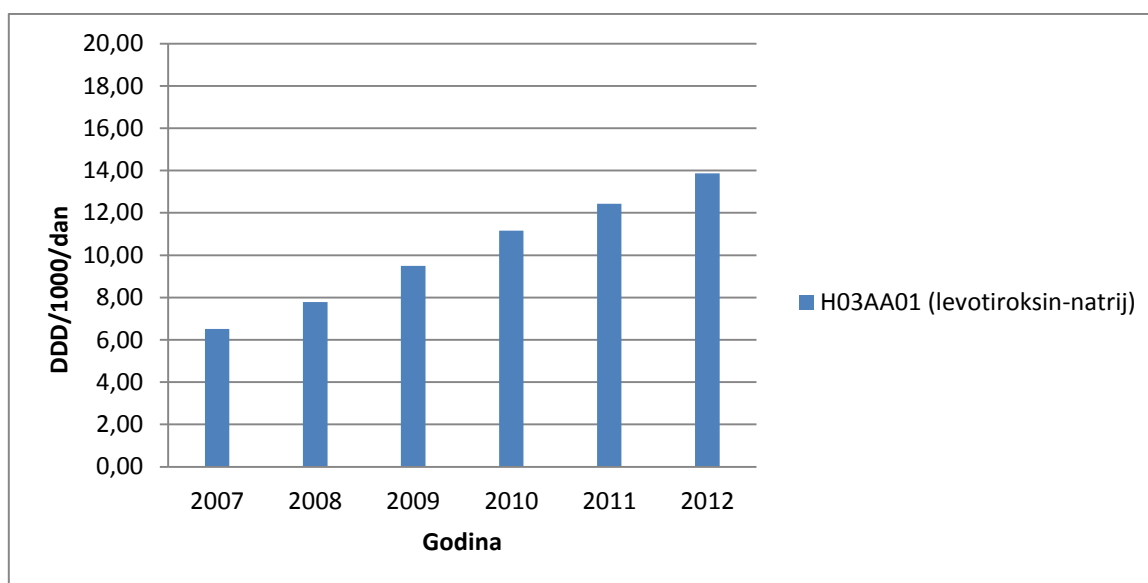
ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
H02	KORTIKOSTEROIDI ZA SUSTAVNU PRIMJENU	7,99	8,23	7,64	8,56	9,01	9,13
H02A	KORTIKOSTEROIDI ZA SUSTAVNU PRIMJENU, ČISTI	7,99	8,23	7,64	8,56	9,01	9,13
H02AA	Mineralokortikoidi	0,02	0,03	0,03	0,04	0,04	0,05
H02AA02	fludrokortizon	0,02	0,03	0,03	0,04	0,04	0,05
H02AB	Glukokortikoidi	7,97	8,20	7,61	8,52	8,97	9,08
H02AB01	betametazon	0,02	0,01	0,01	*0,00	0,04	*0,00
H02AB02	deksametazon	2,78	3,24	2,40	2,55	2,36	2,56
H02AB03	fluokortolon	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00	0,00
H02AB04	metilprednizolon	3,19	3,26	3,65	4,02	4,09	3,95
H02AB06	prednizolon	0,03	0,02	0,01	*0,00	*0,00	0,01
H02AB07	prednizon	1,77	1,43	1,27	1,72	2,12	2,22
H02AB08	triamcinolon	0,01	0,01	0,02	0,03	0,02	0,02
H02AB09	hidrokortizon	0,18	0,23	0,25	0,20	0,33	0,31

Tablica H 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu H03 – Lijekovi za liječenje bolesti štitnjače

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
H03	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI ŠTITNJAČE	7,83	9,23	10,89	12,57	13,96	15,31
H03A	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI ŠTITNJAČE	6,51	7,78	9,50	11,15	12,43	13,87
H03AA	Hormoni štitnjače	6,51	7,78	9,50	11,15	12,43	13,87
H03AA01	levotiroksin-natrij	6,51	7,78	9,50	11,15	12,43	13,87
H03AA02	liotironin-natrij	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00
H03B	TIREOSTATICI	1,32	1,45	1,39	1,41	1,53	1,44

H03BA	Tiouracili	0,10	0,11	0,12	0,14	0,21	0,16
H03BA02	propiltiouracil	0,10	0,11	0,12	0,14	0,21	0,16
H03BB	Derivati imidazola koji sadrže sumpor	1,21	1,34	1,27	1,27	1,32	1,28
H03BB02	tiamazol	1,21	1,34	1,27	1,27	1,32	1,28

Slika H 1. Potrošnja levotiroksin-natrija od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

Tablica H 5. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu H05 – Lijekovi s utjecajem na mijenu kalcija

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
H05	LIJEKOVİ S UTJECAJEM NA MIJENU KALCIJA	0,01	0,01	0,01	0,05	0,13	0,14
H05A	PARATIREOIDNI HORMONI I ANALOZI	0,00	0,00	0,00	0,04	0,13	0,13
H05AA	Paratireoidni hormoni i analozi	0,00	0,00	0,00	0,04	0,13	0,13
H05AA02	teriparatid	0,00	0,00	0,00	0,04	0,13	0,13
H05B	ANTIPARATIREOIDNI	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

	AGENSI						
H05BA	Pripravci kalcitonina	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
H05BA01	kalcitonin (losos sintetski)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01

ATK SKUPINA J – Lijekovi za liječenje sustavnih infekcija

Glavne terapijske skupine u ATK skupini J – Lijekovi za liječenje sustavnih infekcija

- J01 Lijekovi za liječenje sustavnih infekcija**
- J02 Antimikotici za sustavnu upotrebu**
- J04 Lijekovi za liječenje infekcija mikobakterijama**
- J05 Lijekovi za liječenje sustavnih virusnih infekcija**
- J06 Imunoserumi i imunoglobulini**
- J07 Cjepiva**

Ukupna potrošnja u ATK skupini J – Lijekovi za liječenje sustavnih infekcija u 2012. godini iznosila je 428 milijuna kuna odnosno 23,84 DDD/1000/dan (Tablice 2 i 3), što ovu skupinu svrstava na peto mjesto po financijskoj potrošnji i deveto mjesto po potrošnji u DDD/1000/dan u toj godini (sličan redoslijed bio je i u 2011. godini). Potrošnja u DDD/1000/dan u 2012. godini bila je manja za 2,7 % u usporedbi s 2011. godinom, dok je financijska potrošnja bila manja za 7,5 %. Ipak, tijekom razdoblja od 2007. do 2012. godine prisutna je tendencija stalnog, ali malenog porasta u ukupnoj financijskoj potrošnji skupine J, što na godišnjoj razini iznosi prosječno oko 1,7 %. S obzirom na to da je financijska potrošnja u kunama u skupini J01 u laganom padu, povećanje potrošnje u cijeloj skupini J pripisujemo povećanoj potrošnji Antivirotika i

Imunoglobulina. Tablica J1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu J – Lijekovi za liječenje sustavnih infekcija.

Lijekovi za liječenje sustavnih bakterijskih infekcija (J01)

Potrošnja antibakterijskih lijekova (skupina J01) ima umjeren rast kroz promatrani niz godina, koji iznosi prosječno 3,9 % godišnje. Tablica J2 i Slika J1 prikazuju potrošnju antibakterijskih lijekova za sustavnu upotrebu (J01) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan. Tako je iz ranijih podataka poznato da je u 2005. godini potrošnja antimikrobnih lijekova iznosila 22,97 DDD/1000/dan, da bi se u 2007. godini smanjila na 19,02 DDD/1000/dan, potom rasla na nešto više od 23 DDD/1000/dan te se u 2012. godini ponovno lagano smanjila na početnih 22,95 DDD/1000/dan iz 2005. godine. Financijski, pak, potrošnja u kunama se tijekom godina smanjila te je s 299,6 milijuna kuna u 2007. godini pala na 293,8 milijuna kuna u 2012. godini, što je smanjenje za oko 2 %.

Potrebno je istaknuti činjenicu da je, nakon relativno visoke potrošnje antibiotika u 90-tim godinama prošlog stoljeća, početkom i tijekom prvog desetljeća ovog stoljeća prisutan lagani **trend smanjenja potrošnje antibiotika**. Problemi povezani s rezistencijom antibiotika povećavaju potrebu praćenja korištenja antibakterijskih lijekova tijekom vremena. Hrvatska se ubraja u europske zemlje s visokom potrošnjom antibiotika i posljedično visokim stopama rezistencije na mnoge antibiotike. Posljednjih godina se pozornost u javnom zdravstvu, što se tiče potrošnje antibiotika, usmjerava prema njihovoj racionalnijoj potrošnji te se u tom smislu organiziraju kampanje, savjetovanja i radionice o racionalnoj primjeni antibiotika u kojima redovito sudjeluje i HALMED. U 2012. godini antibiotici su se sa 22,97 DDD/1000/dan nalazili na 14. mjestu po potrošnji među svim terapijskim skupinama, dok su sa 294 milijuna kuna bili na četvrtom mjestu po ukupnoj financijskoj potrošnji. Od pripravaka za liječenje sustavnih bakterijskih infekcija (J01) u 2012. godini više od polovice potrošnje u DDD/1000/dan činili su beta-laktamski antibakterijski lijekovi penicilini (J01C) s 12,24 DDD/1000/dan, a, između njih, najveća potrošnja pripada amoksicilinu s inhibitorom enzima, i to s 8,65 DDD/1000/dan. Po potrošnji slijede Cefalosporini (J01D) s 3,9 DDD/1000/dan te Makrolidi s 2,9 DDD/1000/dan. Amoksicilin s inhibitorom enzima, za razliku od drugih lijekova u skupini, ima konstantan rast potrošnje u DDD/1000/dan u razdoblju od 2007.

do 2012. godine, i to prosječno 9,4 % godišnje, dok s prometom od 69 milijuna kuna zauzima peto mjesto po potrošnji među svim lijekovima. Isto je tako važno napomenuti da je financijska potrošnja parenteralnih pripravaka penicilina u razdoblju od 2005. do 2012. godine smanjena za čak 46 %.

Tablica J3 prikazuje potrošnju antibakterijskih lijekova za sustavnu upotrebu (J01) u 2011. godini u DDD/1000/dan po županijama. Po ukupnoj potrošnji ističe se Požeško-slavonska županija s preko 40 DDD/1000/dan, dok je najmanja potrošnja u 2012. godini zabilježena u Brodsko-posavskoj županiji s oko 10 DDD/1000/dan, što je u usporedbi s najvećom potrošnjom impresivnih 4 puta manje!

Antimikotici za sustavnu primjenu (J02), Lijekovi za liječenje mikobakterijskih infekcija (J04)

Antimikotici za sustavnu primjenu (J02) čine svega 1,5 % potrošnje u DDD/1000/dan u J skupini, dok u financijskom smislu potrošnja iznosi 10 % od ukupne potrošnje u skupini J u 2012. godini. Po financijskoj potrošnji prednjače derivati **triazola** (vorikonazol, itrakonazol i flukonazol), zatim **kaspofungin** te **amfotericin B**. Tijekom razdoblja od 2007. do 2012. godine uočavamo stalan rast potrošnje antimikotika za sustavnu primjenu, a prosječna financijska potrošnja je oko 40 milijuna kuna godišnje.

Pripravci za liječenje infekcija mikobakterijama (J04), pa tako i oni za liječenje tuberkuloze, u 2012. godini zabilježili su malu potrošnju o odnosu prema drugim terapijskim skupinama. Potrošnja iznosi prosječno 0,31 DDD/1000/dan u ATK skupini J te čini 0,85 % potrošnje u DDD/1000/dan i 0,39 % udjela u financijskoj potrošnji u ovoj skupini lijekova. Potrošnja ovih lijekova po DDD/1000/dan i prema financijskim pokazateljima u promatranom razdoblju bilježi lagani pad.

Lijekovi za liječenje sustavnih virusnih infekcija (J05), Imunoglobulini (J06), Cjepiva (J07)

Lijekovi za liječenje sustavnih virusnih infekcija (J05), koji se uglavnom koriste u liječenju HIV infekcija, imaju malu potrošnju u DDD/1000/dan u usporedbi s drugim terapijskim skupinama u ATK skupini J te čine 1,34 % ukupne potrošnje lijekova iz ATK skupine J u 2012. godini u DDD/1000/dan, dok prema potrošnji u kunama čine 15,14 %. U promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine potrošnja Lijekova za liječenje sustavnih virusnih infekcija u DDD/1000/dan bila je 0,32 DDD/1000/dan, dok je financijska potrošnja iznosila prosječno 57 milijuna kuna.

Potrošnju lijekova u skupinama Imunoglobulini (J06) i Cjepiva (J07) ne izražavamo u DDD/1000/dan, a potrošnja imunoglobulina izražena u kunama u razdoblju od 2007. do 2012. godine iskazuje stalno povećanje i to s 8,82 milijuna kuna u 2007. godini na 22,7 milijuna kuna u 2012. godini. Za razliku od ostalih lijekova, cjepiva imaju različit put distribucije – dio se distribuira kroz ljekarne, a dio drugim putovima (npr. domovi zdravlja i sl.) – te zbog toga nisu obuhvaćeni ovim izvješćem. Prema podacima iz ljekarni, u 2012. godini bilo je distribuirano 19,9 tisuća kutija lijekova iz skupine J07, dok izvješća o prometu lijekova iz veleprodaja govore o ukupno 41,7 tisuća kutija jer distribuciju cjepiva vodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo, a ne ljekarne u maloprodaji. Indirektno možemo zaključiti da oko polovice cjepiva roditelji nabavljaju sami putem maloprodaje i nisu ona cjepiva koja pokriva HZZO.

Tablica J 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu J – Lijekovi za liječenje sustavnih infekcija

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
J01A	Tetraciklini	3,08	3,32	2,94	2,87	2,89	2,92
J01C	Beta-laktamski antimikrobici, penicilini	94,58	100,02	103,35	107,79	100,55	95,75
J01D	Drugi beta-laktamski antimikrobici	99,02	108,46	120,68	116,77	96,16	87,15
J01E	Sulfonamidi i trimetoprim	3,98	10,68	3,54	3,24	2,68	2,47
J01F	Makrolidi, linkozamidi i streptogramini	58,69	56,43	57,46	55,90	51,52	47,55

J01G	Aminoglikozidi	5,54	5,50	5,48	5,85	4,91	4,82
J01M	Kinolonski antimikrobici	34,40	40,52	39,05	33,41	33,42	29,02
J01X	Ostali antimikrobici	15,90	19,24	23,81	23,16	25,67	24,10
J02A	Antimikotici za sustavnu upotrebu	26,18	22,28	42,86	52,42	55,01	43,44
J04A	Terapija tuberkuloze	2,38	2,38	2,23	2,04	1,57	1,65
J04B	Terapija lepre	0,00	0,00	0,01	0,04	0,04	0,02
J05A	Antivirolici koji djeluju direktno	44,08	41,30	44,66	53,79	68,00	64,81
J06A	Imunoserumi	0,03	0,07	0,17	0,19	0,03	0,07
J06B	Imunoglobulini	8,82	14,69	17,04	17,95	17,57	22,69
J07A	Bakterijska cjepiva	2,18	1,17	1,75	1,85	1,12	1,11
J07B	Virusna cjepiva	0,80	0,66	0,77	0,52	0,63	0,54
J07C	Bakterijska i virusna cjepiva u kombinaciji	1,31	0,57	0,05	0,01	1,11	0,01

Tablica J 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu J01 – Lijekovi za liječenje sustavnih bakterijskih infekcija

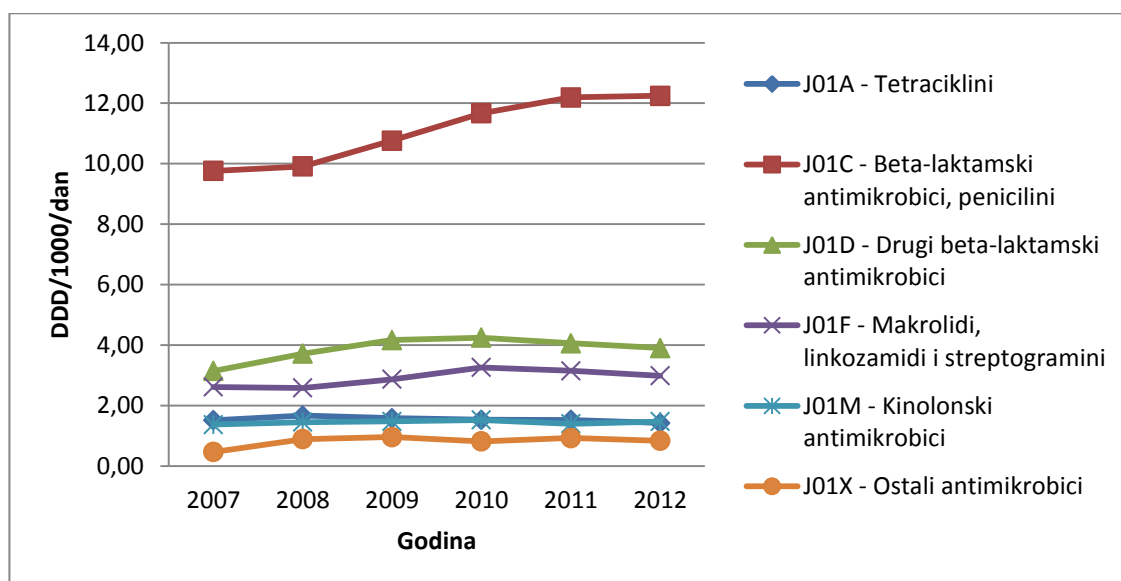
ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
J01	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE SUSTAVNIH BAKTERIJSKIH INFEKCIJA	19,02	20,37	21,97	23,16	23,50	22,95
J01A	TETRACIKLINI	1,51	1,67	1,58	1,53	1,53	1,42
J01AA	Tetraciklini	1,51	1,67	1,58	1,53	1,53	1,42
J01AA02	doksiciklin	1,46	1,61	1,56	1,51	1,50	1,40
J01AA06	oksitetraciklin	0,03	0,05	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01AA07	tetraciklin	*0,00	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01AA08	minociklin	0,03	*0,00	0,02	0,02	0,02	0,02
J01AA12	tigeciklin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01C	BETA-LAKTAMSKI ANTIMIKROBICI, PENICILINI	9,76	9,91	10,76	11,67	12,19	12,24

J01CA	Penicilini širokog spektra	3,22	3,01	2,98	2,83	2,71	2,58
J01CA01	ampicilin	0,05	0,03	0,01	0,01	0,02	0,02
J01CA04	amoksicilin	3,17	2,98	2,97	2,82	2,69	2,56
J01CE	Penicilini osjetljivi na beta-laktamaze	0,88	0,92	1,02	0,98	0,97	0,94
J01CE01	benzilpenicilin	0,03	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	0,04
J01CE08	benzatin benzilpenicilin	0,83	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01CE09	prokain benzilpenicilin	*0,00	*0,00	1,02	*0,00	*0,00	*0,00
J01CE10	benzatin fenoksimetilpenicilin	0,02	0,90	0,00	0,98	0,96	0,90
J01CF	Penicilini rezistentni na beta-laktamazu	0,09	0,05	0,01	*0,00	0,19	0,01
J01CF02	kloksacilin	0,09	0,05	0,01	*0,00	0,19	0,01
J01CF05	flukloksacilin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01CR	Kombinacije penicilina uključujući inhibitore beta-laktamaze	5,57	5,93	6,75	7,85	8,33	8,72
J01CR01	ampicilin i inhibitor enzima	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01
J01CR02	amoksicilin i inhibitor enzima	5,55	5,91	6,72	7,82	8,26	8,65
J01CR05	piperacilin i inhibitor enzima	0,02	0,02	0,02	0,03	0,06	0,06
J01D	DRUGI BETA-LAKTAMSKI ANTIMIKROBICI	3,14	3,72	4,16	4,24	4,06	3,90
J01DB	Cefalosporini I generacije	1,45	1,29	1,26	1,11	1,03	0,97
J01DB01	cefaleksin	1,38	1,24	1,17	1,04	0,96	0,91
J01DB04	cefazolin	0,05	0,04	0,09	0,07	0,07	0,06
J01DB05	cefadroksil	0,02	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01DC	Cefalosporini II generacije	1,02	1,61	1,94	2,15	2,02	1,92
J01DC02	cefuroksim	0,97	1,58	1,92	2,15	2,01	1,92
J01DC04	cefaklor	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01DC10	cefprozil	0,04	0,03	0,02	0,01	*0,00	*0,00
J01DD	Cefalosporini III generacije	0,62	0,77	0,89	0,88	0,90	0,91

J01DD01	cefotaksim	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01DD02	ceftazidim	*0,00	0,01	0,01	0,01	*0,00	*0,00
J01DD04	ceftriakson	0,09	0,13	0,14	0,12	0,12	0,12
J01DD08	cefiksim	0,34	0,48	0,65	0,70	0,73	0,75
J01DD12	cefoperazon	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01DD14	ceftibuten	0,18	0,14	0,09	0,05	0,05	0,04
J01DE	Cefalosporini generacije IV	0,01	*0,00	0,01	0,01	0,02	0,02
J01DE01	cefepim	0,01	*0,00	0,01	0,01	0,02	0,02
J01DE02	cefpirom	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01DH	Karbapenemi	0,04	0,04	0,06	0,08	0,09	0,07
J01DH02	meropenem	0,03	0,02	0,03	0,04	0,06	0,04
J01DH03	ertapenem	*0,00	*0,00	0,01	0,02	0,01	0,01
J01DH51	imipenem i inhibitor enzima	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
J01E	SULFONAMIDI TRIMETOPRIM I	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01EC	Sulfonamidi srednje dugog djelovanja	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01EC02	sulfadiazin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01F	MAKROLIDI, LINKOZAMIDI I STREPTOGRAMINI	2,61	2,58	2,87	3,26	3,15	2,98
J01FA	Makrolidi	2,37	2,33	2,58	2,95	2,81	2,63
J01FA01	eritromicin	0,06	0,06	0,05	0,04	0,03	0,03
J01FA02	spiramicin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01FA09	klaritromicin	1,04	1,07	1,12	1,32	1,16	1,06
J01FA10	azitromicin	1,27	1,21	1,41	1,59	1,61	1,54
J01FF	Linkozamidi	0,24	0,25	0,29	0,31	0,34	0,35
J01FF01	klindamicin	0,24	0,25	0,29	0,31	0,34	0,35
J01FF02	linkomicin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01G	AMINOGLIKOZIDI	0,15	0,17	0,17	0,12	0,26	0,10
J01GA	Streptomicini	0,01	0,02	*0,00	*0,00	0,16	*0,00
J01GA01	streptomicin	0,01	0,02	*0,00	*0,00	0,16	*0,00
J01GB	Ostali aminoglikozidi	0,15	0,14	0,16	0,12	0,10	0,10

J01GB01	tobramicin	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	*0,00	0,01
J01GB03	gentamicin	0,13	0,13	0,15	0,11	0,09	0,09
J01GB06	amikacin	0,01	0,01	0,01	*0,00	*0,00	*0,00
J01GB07	netilmicin	0,01	0,01	0,01	0,01	*0,00	*0,00
J01M	KINOLONSKI ANTIMIKROBICI	1,37	1,45	1,47	1,52	1,39	1,47
J01MA	Fluorokinoloni	1,37	1,45	1,47	1,52	1,39	1,47
J01MA01	ofloksacin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01MA02	ciprofloksacin	0,47	0,49	0,58	0,59	0,59	0,55
J01MA03	pefloksacin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01MA06	norfloksacin	0,81	0,84	0,77	0,80	0,70	0,77
J01MA12	levofloksacin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,05
J01MA14	moksifloksacin	0,09	0,12	0,12	0,12	0,11	0,10
J01X	OSTALI ANTIMIKROBICI	0,46	0,89	0,96	0,81	0,93	0,83
J01XA	Glikopeptidni antimikrobici	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
J01XA01	vankomicin	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03	0,02
J01XA02	teikoplanin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01XB	Polimiksini	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01XB01	kolistin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01XD	Derivati imidazola	0,06	0,25	0,23	0,12	0,20	0,09
J01XD01	metronidazol	0,06	0,25	0,23	0,12	0,20	0,09
J01XD02	tinidazol	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01XE	Derivati nitrofurana	0,38	0,61	0,69	0,66	0,68	0,70
J01XE01	nitrofurantoin	0,38	0,61	0,69	0,66	0,68	0,70
J01XX	Drugi antimikrobici	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01
J01XX01	fosfomicin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J01XX08	linezolid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01
J01XX09	daptomicin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Slika J 1. Potrošnja antimikrobnih lijekova za sustavnu upotrebu (J01) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

Tablica J 3. Potrošnja antibakterijskih lijekova za sustavnu upotrebu (J01) u 2012. godini u DDD/1000/dan po županijama

Županija	J01A	J01C	J01F	Ukupno J01
Zagrebačka	1,08	11,70	2,63	20,35
Krapinsko-zagorska	0,89	11,10	3,68	22,62
Sisačko-moslavačka	1,06	9,80	3,51	20,64
Karlovačka	1,79	10,95	3,99	22,58
Varaždinska	0,97	14,98	2,92	24,02
Koprivničko-križevačka	1,46	9,23	1,60	16,24
Bjelovarsko-bilogorska	1,71	13,59	2,57	24,18
Primorsko-goranska	1,21	9,85	2,02	18,43
Ličko-senjska	1,05	12,60	2,65	21,20
Virovitičko-podravska	1,33	9,10	2,52	17,31
Požeško-slavonska	2,86	21,96	4,71	41,02
Brodsko-posavska	1,44	5,80	1,36	10,88
Zadarska	1,48	13,48	2,98	25,76
Osječko-baranjska	1,59	13,33	3,68	26,36

Šibensko-kninska	1,17	13,84	2,79	25,05
Vukovarsko-srijemska	1,37	13,02	2,52	22,54
Splitsko-dalmatinska	1,75	13,39	2,74	25,34
Istarska	1,45	12,74	4,00	25,31
Dubrovačko-neretvanska	1,64	10,83	3,72	23,80
Međimurska	0,90	12,85	2,18	19,40
Grad Zagreb	1,71	12,83	3,33	24,70

Tablica J 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu J02 – Antimikotici za sustavnu upotrebu

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
J02	ANTIMIKOTICI ZA SUSTAVNU UPOTREBU	0,33	0,32	0,35	0,37	0,40	0,36
J02A	ANTIMIKOTICI ZA SUSTAVNU UPOTREBU	0,33	0,32	0,35	0,37	0,40	0,36
J02AA	Antibiotici	0,01	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
J02AA01	amfotericin B	0,01	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
J02AB	Derivati imidazola	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	*0,00
J02AB02	ketokonazol	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	*0,00
J02AC	Derivati triazola	0,32	0,31	0,33	0,35	0,38	0,35
J02AC01	flukonazol	0,07	0,08	0,10	0,11	0,11	0,11
J02AC02	itrakonazol	0,25	0,23	0,23	0,24	0,25	0,23
J02AC03	vorikonazol	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	*0,00
J02AC04	posakonazol	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J02AX	Drugi antimikotici za sustavnu upotrebu	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J02AX04	kaspofungin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica J 5. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu J04 – Lijekovi za liječenje infekcija mikobakterijama

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
J04	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE INFEKCIJA MIKOBAKTERIJAMA	0,32	0,45	0,37	0,27	0,26	0,20
J04A	TERAPIJA TUBERKULOZE	0,32	0,45	0,37	0,26	0,25	0,20
J04AB	Antibiotici	0,17	0,27	0,24	0,18	0,13	0,14
J04AB01	cikloserin	0,17	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J04AB02	rifampicin	*0,00	0,27	0,24	0,18	0,13	0,14
J04AB04	rifabutin	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00
J04AD	Derivati tiokarbamida	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00	*0,00
J04AD01	protionamid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00	*0,00
J04AK	Ostali antituberkulotici	0,14	0,18	0,13	0,09	0,13	0,06
J04AK01	pirazinamid	0,06	0,08	0,05	0,04	0,05	0,03
J04AK02	etambutol	0,08	0,10	0,08	0,05	0,07	0,02
J04B	TERAPIJA LEPRE	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J04BA	Lijekovi za liječenje lepre	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J04BA02	dapson	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica J 6. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu J05 – Lijekovi za liječenje sustavnih virusnih infekcija

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
J05	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE SUSTAVNIH VIRUSNIH INFEKCIJA	0,30	0,28	0,36	0,30	0,35	0,32
J05A	ANTIVIROTICI KOJI DJELUJU DIREKTNO	0,30	0,08	0,36	0,30	0,35	0,32
J05AB	Nukleozidi i nukleotidi izuzev inhibitora reverzne transkriptaze	0,05	0,06	0,08	0,09	0,10	0,12

J05AB01	aciklovir	0,04	0,05	0,06	0,06	0,07	0,08
J05AB04	ribavirin	0,00	0,00	0,01	0,01	*0,00	0,01
J05AB06	ganciklovir	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J05AB14	valganciklovir	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02
J05AE	Inhibitori proteaze	*0,00	0,00	0,06	0,07	0,08	0,06
J05AE02	indinavir	*0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00
J05AE03	ritonavir	*0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J05AE10	darunavir	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00
J05AE11	lopinavir+ritonavir komb.	0,00	0,00	0,05	0,07	0,07	0,05
J05AF	Nukleozidni i nukleotidni inhibitori transkriptaze	0,17	0,02	0,11	0,06	0,06	0,05
J05AF01	zidovudin	*0,00	*0,00	0,01	*0,00	*0,00	*0,00
J05AF02	didanozin	0,01	*0,00	*0,00	0,01	*0,00	*0,00
J05AF04	stavudin	0,01	0,01	0,06	*0,00	*0,00	0,02
J05AF05	lamivudin	0,11	0,00	0,02	0,04	0,03	*0,00
J05AF06	abakavir	0,04	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	0,01
J05AF08	adefovir dipivoksil	*0,00	0,00	0,01	0,01	*0,00	0,01
J05AF11	telbivudin	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01
J05AG	Nenukleotidni inhibitori transkriptaze	0,08	0,00	0,06	0,07	0,09	0,08
J05AG01	nevirapin	0,02	0,00	0,01	0,01	0,02	0,02
J05AG03	efavirenc	0,06	0,00	0,05	0,06	0,07	0,07
J05AH	Inhibitori neuraminidaze	*0,00	*0,00	0,07	*0,00	*0,00	*0,00
J05AH02	oseltamivir	*0,00	*0,00	0,07	*0,00	*0,00	*0,00
J05AX	Ostali antivirolici	0,00	0,00	*0,00	0,01	0,01	0,01
J05AX08	raltegravir	0,00	0,00	*0,00	0,01	0,01	0,01

ATK SKUPINA L – Lijekovi za liječenje zloćudnih bolesti i imunomodulatori

Glavne terapijske skupine u ATK skupini L – Lijekovi za liječenje zloćudnih bolesti i imunomodulatori

- L01 Antineoplastici (citostatici)**
- L02 Endokrina terapija**
- L03 Imunostimulansi**
- L04 Imunosupresivi**

ATK skupina Lijekova za liječenje zloćudnih bolesti i Imunomodulatora treća je po financijskoj potrošnji te je u 2012. godini iznosila 767,4 milijuna kuna, što je smanjenje od 1,7 % u odnosu na 2011. godinu (Tablice 3 i L1). Više od polovice potrošnje u skupini L činili su Citostatici (L01) s 57 %. Slijedili su Imunosupresivi (L04) s 20 %, Lijekovi za endokrinu terapiju (L02) s 12 % te Imunostimulansi (L03) s 10 %.

Antineoplastici (Citostatici) (L01)

U 2012. godini Antineoplastici su se s 438 milijuna kuna nalazili na prvom mjestu po potrošnji među svim terapijskim skupinama u ATK skupini L (Tablica L1). Među Antineoplasticima (L01) po potrošnji u kunama ističu se inhibitor protein-kinaze **imatinib** i monoklonsko protutijelo **trastuzumab**. Potrošnja u DDD/1000/dan nije mogla biti prikazana jer lijekovi u ovoj skupini nemaju dodijeljeni DDD. S potrošnjom od 60 milijuna kuna inhibitor protein-kinaze **imatinib**, koji se uglavnom koristi za terapiju kronične mijeloične leukemije kao i GIST-a, nalazi se na desetom mjestu u ukupnoj pojedinačnoj potrošnji u 2012. godini. **Trastuzumab**, koji se koristi u terapiji karcinoma dojke i karcinoma želuca, nalazi se na 13. mjestu ukupne pojedinačne potrošnje u 2012. godini s 56 milijuna kuna. Nakon spomenutih, u 2012. godini po financijskoj potrošnji

slijede monoklonska protutijela **rituksimab** i **bevacizumab** te inhibitor protein kinaze **nilotinib**.

Potrošnja lijekova u ovoj skupini tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine rapidno raste te se njihova potrošnja povećala s 212 milijuna kuna u 2007. godini na 438 milijuna kuna u 2012. godini, što je više nego dvostruko povećanje. U Tablici L01 zbroj u skupinama L01A, L01B, L01C, L01D i L01X predstavlja ukupnu financijsku potrošnju u skupini L01. Ovo povećanje u potrošnji govori nam da su ovi lijekovi dostupni na tržištu Republike Hrvatske te da se onkološke bolesti liječe prema najnovijim medicinskim spoznajama.

Lijekovi za endokrinu terapiju (L02), Imunostimulatori (L03), Imunosupresivi (L04)

Skupina lijekova za endokrinu terapiju (L02) čini 12 % ukupne potrošnje u skupini L u 2012. godini i iznosi 95 milijuna kuna. Premda je u 2012. godini zabilježeno smanjenje potrošnje od deset milijuna kuna u odnosu na 2011. godinu, u ovoj skupini lijekova u promatranom razdoblju evidentiran je prosječni godišnji rast potrošnje u kunama od 10 %. Od pojedinačnih lijekova s većom financijskom potrošnjom, u skupini L02 treba spomenuti i lijek iz skupine antagonista hormona, inhibitora enzima **anastrozol** koji se u 2012. godini nalazio na 33. mjestu po ukupnoj potrošnji pojedinačnih lijekova s 32 milijuna kuna.

Potrošnja Imunostimulatora (L03) u porastu je u razdoblju od 2007. do 2011. godine prema financijskim pokazateljima, dok je u 2012. godini zabilježeno smanjenje potrošnje u odnosu na 2011. godinu, pri čemu je potrošnja u 2012. godini iznosila 76 milijuna kuna. Ipak, u razdoblju od 2007. do 2012. godine prisutan je prosječni godišnji porast financijske potrošnje od 7,5 %. Potrošnju u ovoj skupini u 2012. godini čine lijekovi koji stimuliraju ili moduliraju imunološki odgovor, a ona uglavnom pripada **interferonima** (70 %).

Potrošnja Imunosupresiva (L04) više je nego utrostručena (povećanje od 3,4 puta) u odnosu na 2007. godinu prema financijskim pokazateljima. Potrošnja Imunosupresiva

u 2012. godini iznosila je 158 milijuna kuna, što ovu skupinu svrstava na deseto mjesto po potrošnji među svim terapijskim skupinama. Ova sredstva za liječenje različitih imunoloških bolesti, pa tako i reumatoidnog artritisa, najviše doprinose povećanju troškova u ovoj skupini, a lijekovi djeluju kao modifikatori imunološkog sustava, primjerice inhibirajući selektivno imunosupresiju, TNF-alfa, interleukine i kalcineurin. Najznačajniji lijekovi po potrošnji u 2012. godini u ovoj skupini jesu **adalimumab, mikofenolična kiselina, infliksimab, etanercept, takrolimus i ciklosporin.**

Podaci pokazuju da se gotovo cjelokupna potrošnja lijekova iz ATK skupine L odnosi na bolničku potrošnju. Tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine potrošnja značajno raste pa je tako potrošnja od 767 milijuna kuna u 2012. godini više nego dvostruko povećana u odnosu na potrošnju u 2007. godini. U raspodjeli na tzv. „stare i nove“ lijekove u ovoj skupini, analizom možemo ustvrditi da je potrošnja „starih“ lijekova relativno stabilna, dok se potrošnja novih lijekova u promatranom razdoblju značajno povećava. Isto tako, potrebno je napomenuti da lijekovi iz skupine L, premda imaju veliku financijsku potrošnju, većina nema dodijeljen DDD stoga je potrošnja po tom obrascu različita i bitno manja u odnosu na potrošnju u financijskom smislu. Zbog navedenog, potrošnja u DDD-ima se i ne prikazuje, osim gdje je to moguće.

**Tablica L 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za skupinu L
- Lijekovi za liječenje zloćudnih bolesti i imunomodulatori**

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
L01A	Alkilirajući pripravci	10,94	15,03	17,89	14,36	16,28	15,6
L01B	Antimetaboliti	47,97	45,04	30,35	33,88	43,71	38,48
L01C	Biljni alkaloidi	26,53	36,97	26,05	26,71	35,76	31,22
L01D	Citotoksični antibiotici	9,26	10,8	11,33	6,68	8,46	7,78
L01X	Ostali antineoplastici	116,86	253,03	270,32	254,55	351,45	344,84
L02A	Hormoni i srodne supstancije	13,95	29,81	26,39	24,87	25,87	24,46
L02B	Antagonisti hormona	48,62	65,96	71,02	71,71	79,91	70,75
L03A	Citokini i imunomodulatori	54,41	62,32	74,96	76,83	85,76	75,91
L04A	Imunosupresivi	46,47	57,56	78,78	111,8	133,42	158,34

Tablica L 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu L02 – Endokrina terapija

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
L02	ENDOKRINA TERAPIJA	0,06	3,14	3,20	3,30	3,69	4,32
L02A	HORMONI I SRODNE SUPSTANCIJE	0,03	0,87	0,90	0,89	0,97	1,57
L02AB	Progestageni	*0,00	0,60	0,61	0,65	0,69	0,67
L02AB01	megestrol	*0,00	0,60	0,61	0,65	0,69	0,67
L02AB02	medroksiprogesteron	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00
L02AE	Analozi gonadotropin- otpuštajućeg hormona	0,02	0,27	0,29	0,23	0,28	0,89
L02AE01	buserelin	*0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
L02AE02	leuprorelin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,05	0,11
L02AE03	goserelin	0,02	0,25	0,27	0,21	0,20	0,76
L02AE04	triptorelin	*0,00	0,01	0,02	0,02	0,03	0,02
L02B	ANTAGONISTI HORMONA	0,03	2,27	2,30	2,41	2,72	2,75
L02BA	Anti-estrogeni	0,01	0,56	0,57	0,51	0,50	0,47
L02BA01	tamoksifen	0,01	0,56	0,57	0,51	0,49	0,46
L02BA03	fulvestrant	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,02
L02BB	Anti-androgeni	0,01	0,36	0,36	0,42	0,56	0,65
L02BB01	flutamid	*0,00	0,22	0,22	0,22	0,19	0,15
L02BB03	bikalutamid	0,01	0,14	0,15	0,20	0,37	0,50
L02BG	Inhibitori enzima	0,01	1,36	1,36	1,47	1,66	1,63
L02BG01	aminoglutetimid	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
L02BG03	anastrozol	*0,00	0,86	0,86	0,89	1,03	1,04
L02BG04	letrozol	*0,00	0,28	0,28	0,35	0,38	0,35
L02BG06	eksemestan	*0,00	0,21	0,22	0,24	0,25	0,24
L02BX	Ostali antagonisti hormona	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00
L02BX02	degareliks	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00

Tablica L 3. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu L03 – Imunostimulansi

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
L03	IMUNOSTIMULANSI	0,22	0,29	0,35	0,33	0,79	0,42
L03A	CITOKINI IMUNOMODULATORI ^I	0,22	0,29	0,35	0,33	0,79	0,42
L03AA	Stimulirajući faktori	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02
L03AA02	filgrastim	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
L03AA13	pegfilgrastim	0,00	*0,00	0,00	*0,00	0,01	0,01
L03AB	Interferoni	0,19	0,20	0,27	0,25	0,71	0,34
L03AB04	interferon alfa-2a	0,01	0,01	0,02	0,02	0,01	0,01
L03AB05	interferon alfa-2b	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
L03AB07	interferon beta-1a	0,03	0,05	0,07	0,11	0,51	0,22
L03AB08	interferon beta-1b	0,06	0,06	0,09	0,07	0,09	0,06
L03AB10	peginterferon alfa-2b	0,04	0,02	0,03	0,00	0,03	0,01
L03AB11	peginterferon alfa-2a	0,04	0,05	0,06	0,05	0,06	0,04
L03AC	Interleukini	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	0,00
L03AC05	ustekinumab	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	0,00
L03AX	Ostali citokini imunomodulatori ⁱ	0,02	0,08	0,07	0,06	0,06	0,06
L03AX03	BCG vakcina	0,02	0,08	0,07	0,06	0,05	0,03
L03AX04	pegademaza	0,00	*0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
L03AX13	glatiramer acetat	*0,00	0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,03

Tablica L 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu L04 – Imunosupresivi

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
L04	IMUNOSUPRESIVI	0,90	0,92	0,96	1,27	1,49	2,14
L04A	IMUNOSUPRESIVI	0,90	0,92	0,96	1,27	1,49	2,14
L04AA	Selektivni imunosupresivi	0,42	0,49	0,58	0,77	0,54	1,03
L04AA01	ciklosporin	0,11	0,12	0,12	0,15	0,00	0,00
L04AA05	takrolimus	0,03	0,00	0,04	0,06	0,00	0,00
L04AA06	mikofenolična kiselina	0,15	0,04	0,20	0,26	0,30	0,77

L04AA08	daklizumab	*0,00	0,16	*0,00	*0,00	*0,00	0,00
L04AA09	baziliksimumab	*0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
L04AA10	sirolimus	*0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
L04AA11	etanercept	*0,00	0,01	0,02	0,04	0,00	0,00
L04AA12	infliksimumab	0,02	0,03	0,03	0,07	0,08	0,09
L04AA13	leflunomid	0,10	0,12	0,13	0,15	0,16	0,16
L04AA17	adalimumab	0,00	0,01	0,02	0,04	0,00	0,00
L04AA18	everolimus	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01
L04AA23	natalizimumab	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00
L04AB	L04AB	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11	0,15
L04AB01	L04AB01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,05	0,05
L04AB04	L04AB04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06	0,08
L04AB06	L04AB06	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	0,02
L04AC	L04AC	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	0,02
L04AC07	L04AC07	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00	0,01
L04AD	Inhibitori kalcineurina	*0,00	*0,00	*0,00	0,02	0,27	0,29
L04AD01	ciklosporin	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,18	0,17
L04AD02	takrolimus	0,00	0,00	0,00	0,02	0,09	0,12
L04AX	Ostali imunosupresivi	0,48	0,43	0,37	0,48	0,56	0,65
L04AX01	azatioprin	0,18	0,20	0,21	0,24	0,29	0,31
L04AX02	talidomid	0,01	0,01	0,01	0,01	*0,00	*0,00
L04AX03	metotreksat	0,29	0,22	0,16	0,24	0,27	0,34

ATK SKUPINA M – Lijekovi koji djeluju na koštano-mišićni sustav

Glavne terapijske skupine u ATK skupini M – Lijekovi koji djeluju na koštano-mišićni sustav

- M01 Lijekovi s protuupalnim i antireumatskim djelovanjem**
- M02 Lijekovi pripravci protiv boli u zglobovima i mišićima**
- M03 Mišićni relaksansi**
- M04 Lijekovi za liječenje uloga (gihta)**
- M05 Lijekovi za liječenje bolesti kostiju**
- M09 Ostali lijekovi za liječenje bolesti mišićno-koštanog sustava**

Ukupna potrošnja lijekova u ATK skupini M – Lijekovi koji djeluju na koštano-mišićni sustav, mjerena u DDD/1000/dan, bila je neznatno veća u 2012. godini nego u 2011. godini. Riječ je o povećanju od 1 %, što je manje od prosječnoga ukupnog povećanja potrošnje lijekova u 2012. godini. Financijska potrošnja iznosila je pak 205 milijuna kuna (Tablice 3 i M1), što je 1 % manje nego u 2011. godini.

Potrošnja lijekova u ATK skupini M u 2012. godini (Tablice 2 i 3) činila je 5,6 % ukupne potrošnje u DDD/1000/dan, odnosno, financijski, 4 % ukupne potrošnje. Povećanje potrošnje u razdoblju od 2007. do 2012. godine iznosi, prosječno, 4, 3 % godišnje u DDD/1000/dan te 3,8 % godišnje u financijskom smislu.

Lijekovi s protuupalnim i antireumatskim djelovanjem (M01), Lokalni pripravci protiv boli u zglobovima i mišićima (M02)

Lijekovi iz skupine M01 u 2012. godini nalazili su se na osmom mjestu po potrošnji među svim terapijskim skupinama sa 41,59 DDD/1000/dan, dok su sa 113

milijuna kuna bili na 13. mjestu po financijskoj potrošnji. Potrošnja lijekova u skupini Nesteroidni lijekovi s protuupalnim i antireumatskim djelovanjem (M01A), mjereno u DDD/1000/dan, bilježi rast potrošnje od 2 % i rast financijske potrošnje od 2,4 % u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu. Tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine povećanje potrošnje u DDD/1000/dan iznosi, prosječno 2,8 % godišnje dok povećanje financijske potrošnje iznosi, prosječno, 5 % godišnje.

U ovoj skupini lijekova najveća potrošnja pripada Derivatima propionske kiseline (54 %), nakon kojih slijede Derivati octene kiseline (35 %) te Oksikami (11 %). Razloge za stagnaciju u potrošnji Oksikama te zanemarivu potrošnju Koksiba možemo potražiti u općim smjernicama i preporukama o sigurnosti primjene lijekova iz NSAID skupine, što rezultira i povlačenjem selektivnih COX-2 inhibitora s tržišta, odnosno smanjenjem njihovih indikacija (koksiba, ATK skupina M01AH).

Pojačanim nadzorom izdavanja **diklofenaka** (zbog kardiovaskularnih i gastrointestinalnih nuspojava), lijeka koji zbog svojeg sigurnosnog profila ima način i mjesto izdavanja „na recept u ljekarni“, a često se u početku promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine izdavao bez recepta, uočavamo da je potrošnja diklofenaka s 15,1 DDD/1000/dan u 2007. godini pala na 13,2 DDD/1000/dan u 2012. godini. **Ibuprofen** i **diklofenak** dominiraju u potrošnji lijekova u 2012. godini u ATK skupini M01A i čine 71 % potrošnje mjereno u DDD/1000/dan. Izdavanje **ibuprofena** dvostruko je povećano u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine. Potrošnja OTC ibuprofena (s načinom izdavanja bez liječničkog recepta) u 2012. godini predstavlja oko 32 % ukupne potrošnje **ibuprofena** mjereno u DDD/1000/dan. S 16,48 DDD/1000/dan **ibuprofen** zauzima 11. mjesto u ukupnom poretku, a isto, 11. mjesto, zauzima i u financijskoj potrošnji s prometom od 59 milijuna kuna (Vidi potpoglavlje Bezreceptni lijekovi (OTC lijekovi) koji se izdaju u ljekarnama i izvan ljekarni (specijalizirane prodavaonice). Povećanje potrošnje ibuprofena u razdoblju od 2007. do 2012. godine iznosi prosječno 20 % godišnje u DDD/1000/dan. Prema podacima iz baze podataka HALMED-a o potrošnji lijekova, vidljivo je da je više od 16 od 1000 stanovnika svaki dan uzimalo barem jednu definiranu dnevnu dozu ibuprofena u 2012. godini. Povećanje potrošnje **ibuprofena** u promatranom razdoblju koincidira s prisutnošću većeg broja lijekova s djelatnom tvari **ibuprofen** koji se mogu dobiti u ljekarnama bez recepta te sa smanjenom potrošnjom **diklofenaka** u istom razdoblju. Potrošnja **diklofenaka** mjerena u DDD/1000/dan

smanjena je za 13 % u 2012. godini u odnosu na 2007. godinu. Prema podacima iz baze podataka HALMED-a o potrošnji lijekova, vidljivo je da je 13 od 1000 stanovnika svaki dan uzimalo barem jednu definiranu dnevnu dozu **diklofenaka** u 2012. godini. Zanimljivo je primijetiti da u promatranom razdoblju potrošnja **diklofenaka** polako pada, što možemo pripisati učestalijim raspravama u javnosti o odnosu koristi i rizika tijekom primjene ovog lijeka, kao i objavljivanju studija i meta analiza o rizicima i nuspojavama diklofenaka te revnijim nadzorom načina izdavanja ovog lijeka.

Specifične antireumatske tvari (M01C) čine vrlo mali udio u potrošnji u DDD/1000/dan kao i u financijskoj potrošnji. Tablica M2 prikazuje potrošnju Protuupalnih i antireumatskih tvari (M01) po županijama u 2011. godini u DDD/1000/dan. Slika M1 prikazuje potrošnju nesteroidnih, antiinflamatornih i antireumatskih lijekova od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan.

Potrošnja lijekova u skupini Lokalni pripravci protiv boli u zglobovima i mišićima (M02) u 2012. godini u kunama činila je 9,2 % ukupne potrošnje u ATK skupini M, što je povećanje od 2,5 puta u odnosu na 2007. godinu te u razdoblju od 2007. do 2012. godine predstavlja prosječno godišnje povećanje od 53 %. Navedeni lijekovi iz skupine M02 dolaze u obliku različitih krema, masti i dr., primjenjuju se lokalno i nemaju određen DDD.

Mišićni relaksansi (M03), Lijekovi za liječenje uloga (gihta) (M04)

Od lijekova koji se upotrebljavaju kao mišićni relaksansi, u inače maloj potrošnji ovih lijekova u Republici Hrvatskoj, gotovo cjelokupnu potrošnju u DDD/1000/dan čini lijek koji djeluje centralno – **baklofen**. Neki od lijekova koji relaksiraju mišiće centralnim mehanizmom na preporuku EMA-e povučeni su s europskog tržišta zbog negativnih sigurnosnih profila (izazivanje ovisnosti, trovanja i smanjene vozačke sposobnosti i dr.). Potrošnja mišićnih relaksansa (M03), bilo da su perifernog ili centralnog djelovanja, sada je niska i kreće se između 0,32 i 0,42 DDD/1000/dan te između 7,8 i 8,7 milijuna kuna u razdoblju od 2007. do 2012. godine. Vrijedi napomenuti da prema načinu propisivanja ovi lijekovi zbog sigurnosnog profila imaju način izdavanja na ograničeni recept.

Potrošnja lijekova u skupini Pripravci za liječenje uloga (gihta) (M04) u 2012. godini činila je 7 % u DDD/1000/dan odnosno, u financijskom smislu, 5,4 % ukupne potrošnje u ATK skupini M. Povećanje potrošnje u razdoblju od 2007. do 2012. godine kreće se od 1,81 do 3,56 DDD/1000/dan odnosno od 6,1 do 11,1 milijuna kuna godišnje, što prati trendove u svijetu koji bilježe godišnja povećanja pojave gihta.

Lijekovi za liječenje bolesti kostiju (M05), Ostali lijekovi za liječenje bolesti mišićno-koštanog sustava (M09)

Glavna uporaba lijekova koji spadaju u skupinu Lijekova za liječenje bolesti kostiju (bisfosfonati) jest liječenje osteoporoze. Potrošnja **bisfosfonata** kroz promatrano razdoblje od 2007. do 2009. godine je u porastu, mjerena u DDD/1000/dan, dok je u periodu od 2009. do 2012. godine zabilježen pad potrošnje. Promatrajući cjelokupno razdoblje, vrijednosti potrošnje kreću se od 3,7 do 7 DDD/1000/dan. Bez obzira na smanjenje potrošnje u razdoblju od 2010. do 2012. godine, tijekom cijeloga promatranog razdoblja prisutno je prosječno godišnje povećanje potrošnje ovih lijekova za čak 13 %. Isto tako, financijska potrošnja u milijunima kuna povećavala se od 67,4 u 2007. godini preko 76,9 u 2008. godini, da bi od tada počela padati i u 2012. godini dosegla razinu od 53 milijuna kuna, što na kraju daje rezultat od prosječnog godišnjeg smanjenja financijske potrošnje od 4 % za cjelokupno razdoblje od 2007. do 2012. godine. Ovo smanjenje potrošnje u financijskom smislu možemo pripisati većem broju generičkih paralela lijekova jer, dok se u 2007. godini na tržištu Republici Hrvatskoj nalazilo 12 lijekova u 26 oblika odnosno veličina, u 2012. godini bilo ih je odobreno te se na tržištu nalazilo 20 lijekova u 43 oblika odnosno veličina pakiranja. Tablica M3 prikazuje potrošnju lijekova s učinkom na strukturu kosti i mineralizaciju u 2012. godini u DDD/1000/dan (M05B).

Od lijekova koji dominiraju u potrošnji, većina potrošnje pripada **ibandronatu**, **alendronatu** i **risedronatu**, dok su ostali lijekovi u ovoj skupini manje značajni po potrošnji. Podaci iz epidemioloških baza podataka pokazuju da gotovo 90 % potrošača ovih lijekova čine žene.

Ostali pripravci za liječenje bolesti mišićno-koštanog sustava (M09), čiji promet u cijelosti pripada **hijaluronskoj kiselini**, imaju vrlo mali značaj po svojoj financijskoj potrošnji, koja se kreće od 0,17 milijuna kuna u 2007. godini do 0,03 milijuna kuna u 2012. godini.

Tablica M 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu M – Lijekovi koji djeluju na koštano-mišićni sustav

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
M01A	Nesteroidni lijekovi	88,50	92,70	99,50	111,35	110,18	112,77
M01C	Specifične antireumatske tvari	0,44	0,34	0,59	1,01	0,43	0,46
M02A	Lokalni lijekovi protiv boli u zglobovima i mišićima	7,12	7,70	10,25	14,85	17,88	18,91
M03A	Lijekovi koji djeluju periferno	4,40	5,54	6,15	6,39	6,49	6,29
M03B	Lijekovi i koji djeluju centralno	3,41	2,76	1,88	2,09	2,14	2,25
M03C	Mišićni relaksansi, tvari s neposrednim djelovanjem	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,02	*0,00
M04A	Lijekovi za liječenje uloga (gihta)	6,06	6,99	8,20	9,62	10,15	11,10
M05B	Lijekovi i s učinkom na strukturu kosti i mineralizaciju	67,42	76,68	72,74	65,72	60,55	53,04
M09A	Ostali lijekovi za liječenje bolesti mišićno-koštanog sustava	0,17	0,12	0,09	0,06	0,05	0,03

Tablica M 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu M01 – Pripravci s protuupalnim i antireumatskim djelovanjem

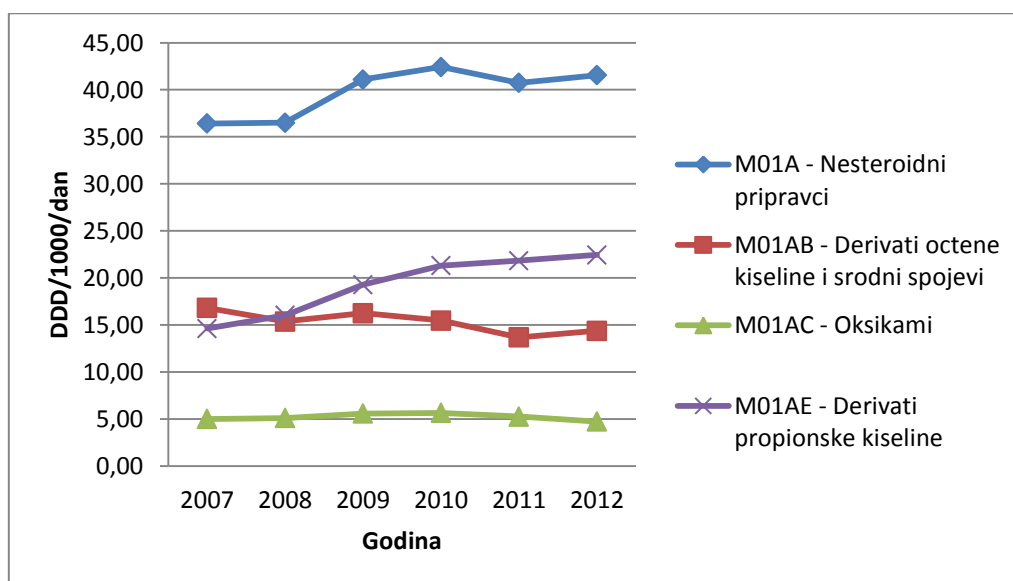
ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
M01	PRIPRAVCI PROTUUPALNIM ANTIREUMATSKIM DJELOVANJEM	36,45	36,55	41,14	42,49	40,79	41,59
M01A	NESTEROIDNI PRIPRAVCI	36,41	36,50	41,09	42,42	40,74	41,55
M01AB	Derivati octene kiseline i srodni spojevi	16,80	15,36	16,24	15,47	13,68	14,38
M01AB01	indometacin	1,79	1,59	1,67	1,44	1,21	1,21
M01AB05	diklofenak	15,02	13,77	14,57	14,03	12,47	13,17
M01AB11	acemetacin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M01AC	Oksikami	4,99	5,10	5,57	5,64	5,24	4,73
M01AC01	piroksikam	4,42	3,48	3,42	3,11	2,79	2,45
M01AC02	tenoksikam	0,45	0,23	0,01	0,01	0,02	0,01
M01AC06	meloksikam	0,13	1,39	2,15	2,53	2,43	2,27
M01AE	Derivati propionske kiseline	14,61	16,03	19,27	21,31	21,82	22,43
M01AE01	ibuprofen	7,94	8,90	11,00	12,73	14,65	16,48
M01AE02	naproksen	0,69	0,58	0,57	0,50	0,31	0,29
M01AE03	ketoprofen	5,98	6,56	7,70	8,08	6,86	5,66
M01AE51	ibuprofen, kombinacije	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M01AG	Fenamati	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M01AG01	mefenamenska kiselina	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M01AH	Koksibi	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M01AH01	celekoksib	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M01C	SPECIFIČNE ANTIREUMATSKE TVARI	0,04	0,05	0,05	0,07	0,04	0,04
M01CB	Pripravci zlata	*0,00	0,02	0,01	0,03	*0,00	*0,00
M01CB01	natrijev aurotiomalat	*0,00	*0,00	0,01	0,03	*0,00	*0,00
M01CB03	auranofin	*0,00	0,02	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

M01CC	Penicilamin i slične supstancije	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04
M01CC01	penicilamin	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04

Tablica M 3. Potrošnja protuupalnih i antireumatskih tvari (M01) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	M01
Zagrebačka	41,08
Krapinsko-zagorska	55,29
Sisačko-moslavačka	42,44
Karlovačka	50,55
Varaždinska	52,09
Koprivničko-križevačka	52,31
Bjelovarsko-bilogorska	57,00
Primorsko-goranska	36,15
Ličko-senjska	57,59
Virovitičko-podravska	49,79
Požeško-slavonska	76,85
Brodsko-posavska	23,40
Zadarska	39,22
Osječko-baranjska	50,88
Šibensko-kninska	33,68
Vukovarsko-srijemska	44,40
Splitsko-dalmatinska	35,68
Istarska	29,94
Dubrovačko-neretvanska	33,00
Međimurska	34,46

Slika M 1. Potrošnja nesteroidnih, antiinflamatornih i antireumatskih lijekova od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

Tablica M 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu M03 – Mišićni relaksansi

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
M03	MIŠIĆNI RELAKSANSI	0,42	0,36	0,29	0,32	0,34	0,36
M03B	LIJEKOVI KOJI DJELUJU CENTRALNO	0,42	0,36	0,29	0,32	0,34	0,36
M03BB	Derivati oksazola, tiazina i triazina	0,15	0,10	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M03BB03	klorzoksazon	0,15	0,10	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M03BX	Ostale tvari koje djeluju centralno	0,27	0,25	0,29	0,32	0,34	0,36
M03BX01	baklofen	0,27	0,25	0,29	0,32	0,34	0,36
M03BX02	tizanidin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M03C	MIŠIĆNI RELAKSANSI, TVARI S NEPOSREDNIM DJELOVANJEM	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M03CA	Dantrolen i derivati	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M03CA01	dantrolen	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica M 5. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu M04 – Lijekovi za liječenje uloga (gihta)

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
M04	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ULOGA (GIHTA)	1,81	2,14	2,48	2,92	3,29	3,56
M04A	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ULOGA (GIHTA)	1,81	2,14	2,48	2,92	3,29	3,56
M04AA	Lijekovi koji inhibiraju stvaranje mokraćne kiseline	1,81	2,14	2,48	2,91	3,29	3,56
M04AA01	alopurinol	1,81	2,14	2,48	2,91	3,29	3,56
M04AB	Lijekovi koji potiču ekskreciju mokraćne kiseline	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M04AB03	benzbromaron	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M04AC	Lijekovi bez utjecaja na metabolizam mokraćne kiseline	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M04AC01	kolhicin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica M 6. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu M05 – Lijekovi za liječenje bolesti kostiju

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
M05	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI KOSTIJU	3,70	6,47	7,03	6,49	6,32	5,83
M05B	LIJEKOVI S UČINKOM NA STRUKTURU KOSTI I MINERALIZACIJU	3,70	6,47	7,03	6,49	6,32	5,83

M05BA	Bisfosfonati	3,70	5,27	6,02	5,57	5,45	5,08
M05BA01	etidronska kiselina	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M05BA02	klodronska kiselina	0,10	0,10	0,11	0,10	0,07	0,07
M05BA03	pamidronska kiselina	*0,00	*0,00	0,01	0,01	*0,00	0,01
M05BA04	alendronska kiselina	2,00	2,14	2,33	2,28	2,08	1,76
M05BA06	ibandronska kiselina	0,58	1,69	2,23	2,18	2,34	2,30
M05BA07	risedronska kiselina	1,01	1,32	1,35	1,00	0,94	0,94
M05BA08	zoledronska kiselina	*0,00	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M05BB	Bisfosfonati i kalcij, sekvencijalni lijekovi	*0,00	1,20	1,01	0,81	0,65	0,53
M05BB03	alendronska kis.+kolekalciferol	0,00	1,20	1,01	0,81	0,65	0,53
M05BX	Ostali lijekovi s učinkom na strukturu kosti i mineralizaciju	*0,00	*0,00	*0,00	0,11	0,22	0,23
M05BX03	stroncijev ranelat	*0,00	*0,00	*0,00	0,11	0,22	0,23

Tablica M 7. Potrošnja lijekova s učinkom na strukturu kosti i mineralizaciju (M05B) u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	M05B
Zagrebačka	4,65
Krapinsko-zagorska	5,41
Sisačko-moslavačka	5,58
Karlovačka	6,68
Varaždinska	4,74
Koprivničko-križevačka	3,86
Bjelovarsko-bilogorska	6,43
Primorsko-goranska	8,38
Ličko-senjska	5,34
Virovitičko-podravska	4,93
Požeško-slavonska	11,85
Brodsko-posavska	4,21

Zadarska	5,29
Osječko-baranjska	4,15
Šibensko-kninska	4,64
Vukovarsko-srijemska	9,39
Splitsko-dalmatinska	4,52
Istarska	6,36
Dubrovačko-neretvanska	5,02
Međimurska	6,42
Grad Zagreb	6,41

Tablica M 8. Potrošnja u DDD/1000/dan za ATK skupinu M09 – Lijekovi za liječenje bolesti mišićno-koštanog sustava

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
M09	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI MIŠIĆNO-KOŠTANOG SUSTAVA	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M09A	OSTALI LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI MIŠIĆNO-KOŠTANOG SUSTAVA	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M09AX	Ostali lijekovi za liječenje bolesti mišićno-koštanog sustava	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
M09AX01	hijaluronska kiselina	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

ATK SKUPINA N – Lijekovi koji djeluju na živčani sustav

Glavne terapijske skupine u ATK skupini N - Lijekovi koji djeluju na živčani sustav

N01	Anestetici
N02	Analgetici
N03	Antiepileptici
N04	Antiparkinsonici
N05	Psiholeptici
N06	Psihoanaleptici
N07	Lijekovi koji djeluju na središnji živčani sustav i parasimpatomimetici

Lijekovi koji utječu na živčani sustav – N skupina – lijekovi su s drugom najvećom ukupnom potrošnjom, u iznosu od 815,6 milijuna kuna te sa 148,4 DDD/1000/dan (Tablice 2 i 3) u 2012. godini. Istu, drugu poziciju u potrošnji u DDD/1000/dan i u financijskom smislu ovi lijekovi drže kroz cijelo promatrano razdoblje od 2007. do 2012. godine.

Skupina lijekova N uključuje anestetike, analgetike, hipnotike, anksiolitike, antidepressive, lijekove protiv bolesti ovisnosti i druge lijekove za liječenje bolesti živčanog sustava. Potrošnja mjerena u DDD/1000/dan u 2012. godini bila je gotovo ista kao i u 2011. godini (razlika je 0,14 DDD/1000/dan), dok je financijski izraženo razlika bila 0,62 %, (Tablice 2 i 3). Tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine potrošnja je u stalnom rastu, koji prosječno iznosi 6 % godišnje u DDD/1000/dan, dok je financijska potrošnja u kunama, jednako tako, veća za 6 % godišnje. Tablica N1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu N – Lijekovi koji djeluju na živčani sustav.

Anestetici (N01), Analgetici (N02)

Gotovo cjelokupna potrošnja lijekova u skupini N01 (Anestetici) pripada bolničkoj potrošnji, a lijekovi nemaju dodijeljenu DDD jer se radi o parenteralnoj primjeni i doziranje je individualno stoga se njihova potrošnja prati samo prema financijskim pokazateljima. Anestetici, opći i lokalni, u Hrvatskoj tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine imaju ukupnu potrošnju u iznosu od prosječno 30 milijuna kuna godišnje.

Skupini lijekova protiv boli, analgeticima, mogu se pridodati i lijekovi iz skupine M01A (nesteroidni antireumatici - NSAR), koji se također koriste u liječenju boli. Pri vrednovanju trendova uporabe analgetika trebaju biti uključene obje skupine. Analgetici su se, sa 189 milijuna kuna, nalazili na devetom mjestu po financijskoj potrošnji među svim terapijskim skupinama u 2012. godini. Analgetici se mogu podijeliti u skupine opioida (ATK skupina N02A Opioidi – morfij i slični lijekovi), drugih analgetika/antipiretika (neopioidni analgetici) (ATK skupina N02B) i antimigrenskih lijekova (N02C).

Neopioidni analgetik **paracetamol** i fiksne kombinacije paracetamola čine većinu potrošnje prema financijskim pokazateljima. Pripadaju skupini N02B i iznose 81 % od ukupne potrošnje u toj skupini u 2012. godini. Također, potrošnjom neopioidnih analgetika praćenoj u DDD/1000/dan dominira **paracetamol** (ATK skupina N02BE01). Oko 54 % potrošnje svih analgetika u N skupini u DDD/1000/dan odnosi se na neopioidne analgetike.

U opioidnoj skupini (N02A) najveći udio ima potrošnja **tramadola** i tramadola u kombinacijama. Prema podacima iz baze podataka HALMED-a o potrošnji lijekova vidljivo je da gotovo pet stanovnika od 1000 svaki dan uzima barem jednu definiranu dnevnu dozu opioidnog analgetika izdanog u 2012. godini.

Potrošnja u skupini analgetika koji se izdaju bez recepta (tzv. OTC lijekovi), prikazana je na Slici N1, iz koje je vidljivo da potrošnja **paracetamola** i **ibuprofena**

tijekom razdoblja od 2007. do 2012. godine raste, dok se potrošnja **acetilsalicilne kiseline** zadržava na istim vrijednostima.

Pripravci za liječenje migrene (N02C) godišnje se troše u količini do 0,2 DDD/1000/dan, dok financijska potrošnja ovih lijekova iznosi prosječno 7 milijuna kuna u promatranom razdoblju.

Tablica N3 prikazuje potrošnju opioidnih analgetika (N02A) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan. Tablica N4 prikazuje potrošnju analgetika i antipiretika (N02B) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan.

Antiepileptici (N03), Antiparkinsonici (N04)

Financijska potrošnja Antiepileptika (N03) u 2012. godini iznosi 84 milijuna kuna, dok se u razdoblju od 2007. do 2011. godine kretala između 59,12 i 86,2 milijuna. Slične, proporcionalne vrijednosti prisutne su i u potrošnji u DDD/1000/dan gdje je u 2012. godini zabilježena potrošnja od 7,88 DDD/1000/dan, dok se u razdoblju od 2007. do 2012. godine potrošnja kretala od 5,26 do navedenih 7,88 DDD/1000/dan. Lijekovi s najvećom potrošnjom u DDD/1000/dan bili su **karbamazepin** i **valproatna kiselina**.

Financijska potrošnja Antiparkinsonika (N04) u 2012. godini iznosila je 38 milijuna kuna, dok je u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine bila između 28 i 38 milijuna kuna, od čega su više od 90 % potrošnje činili lijekovi iz skupine dopaminergika. Odnosi dobivenih vrijednosti u potrošnji DDD/1000/dan su drugačiji: u 2012. godini zabilježena je potrošnja od 3,64 DDD/1000/dan, dok se u razdoblju od 2007. do 2012. godine potrošnja kretala između 2,59 i 3,64 DDD/1000/dan. Raspodjela u DDD/1000/dan iznosi prosječno 55 % potrošnje u korist dopaminergika prema 45 % u korist antikolinergika. Po potrošnji, od antikolinergika ističe se **biperiden**, a među dopaminergicima **levodopa** i inhibitor **dekarboksilaze**.

Psiholeptici(N05)

Lijekovi iz skupine psiholeptika (N05) imaju višestruku uporabu, ovisno o uporabljenoj dozi, a prema terapijskim područjima možemo ih podijeliti na antipsihotike, anksiolitike te sedative i hipnotike.

Psiholeptici su s potrošnjom od 90,26 DDD/1000/dan u 2012. godini druga terapijska skupina u cjelokupnoj potrošnji lijekova, dok su s 324,6 milijuna kuna na sveukupno trećem mjestu prema financijskoj potrošnji. Tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine primjećuje se trend rasta potrošnje ovih lijekova od 5,6 % godišnje u DDD/1000/dan te 5,8 % prema financijskoj potrošnji.

Jedna od glavnih indikacija za primjenu antipsihotika (N05A) je liječenje psihičkih bolesti kao što je shizofrenija. Potrošnja antipsihotika mjerena u DDD/1000/dan ima relativno stabilan rast od prosječno 9 % godišnje tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine (Slika N2), a isti takav trend je uočen je i u financijskoj potrošnji. Za većinu novije generacije antipsihotika sada su dostupne generičke paralele koje su uvrštene na listu lijekova HZZO-a, kao što su risperidon, olanzapin ili kvetiapin. U 2012. godini imamo povećanje potrošnje u DDD/1000/dan od 52 % u odnosu na 2007. godinu, dok je financijska potrošnja porasla sa 147,5 u 2007. godini na 223 milijuna kuna u 2012. godini ili prosječno za 12,5 milijuna kuna godišnje (Tablica N1), odnosno u ovom razdoblju radi se o povećanju od 64 %. Vodeći lijekovi po potrošnji u kunama u ovoj skupini su noviji antipsihotici olanzapin, koji je na ukupnom 6. mjestu od svih lijekova s potrošnjom od 68 milijuna kuna, zatim risperidon (12. mjesto, 56 milijuna kuna) i kvetiapin (23. mjesto, 38 milijuna kuna). Udio antipsihotika u potrošnji psiholeptika u DDD/1000/dan u 2012. godini iznosio je 13,5 %.

U potrošnji anksiolitika (N05B) u DDD/1000/dan prati se stabilan rast od 6 % godišnje tijekom posljednjih nekoliko godina (2007.-2012.) i čini 75 % potrošnje svih psiholeptika u 2012. godini. Financijska potrošnja raste godišnje, prosječno za 1,7 % i iznosi prosječno godišnje 83,5 milijuna kuna. Najčešće izdavani lijekovi iz ove skupine su diazepam (31,57 DDD/1000/dan, ukupno četvrto mjesto potrošnje lijekova u 2012. godini) i alprazolam (23,72 DDD/1000/dan, ukupno osmo mjesto potrošnje lijekova u

2012. godini). Prema podacima iz baze podataka HALMED-a o potrošnji lijekova vidljivo je da je preko 68 stanovnika od 1000 svaki dan uzimalo barem jednu definiranu dnevnu dozu anksiolitika u 2012. godini, dok je taj broj u 2007. godini bio oko 50. Tablica N8 prikazuje potrošnju anksiolitika (N05B) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan.

Potrošnja hipnotika i sedativa (N05C) u 2012. godini bila je 9,76 DDD/1000/dan. Tijekom posljednjih nekoliko godina potrošnja ovih lijekova je oscilirala i kretala se je između 9,76 u 2012. godini i 16,15 DDD/1000/dan u 2010. godini. U ovoj potrošnji velik udio imaju noviji lijekovi, srodni benzodiazepinima, a između njih osobito se ističe zolpidem koji čini 57 % ukupne potrošnje hipnotika i sedativa. Iako ovi lijekovi imaju nešto drukčiju strukturu od benzodiazepina, do sada je smatrano da se radi o istim učincima kao u benzodiazepina, s nešto manje nuspojava, osobito u pogledu stvaranja ovisnosti o lijeku. Iz tog razloga je Europska agencija za lijekove (EMA) pokrenula arbitražni postupak (eng. *referral*) koji razmatra sigurnosni profil viših doza ovog lijeka. Slika N2 prikazuje potrošnju psiholeptika (N05) i antidepresiva (N06A) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan. Tablica N9 prikazuje potrošnju hipnotika i sedativa (N05C) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan.

Psihoanaleptici (N06), Ostali lijekovi koji djeluju na SŽS, uključujući parasimpatomimetike (N07)

Skupini Psihoanaleptika pripadaju Antidepresivi (N06A), Psihostimulansi, Lijekovi za ADHD i Nootropici (N06B) i Lijekovi protiv demencije (N06D).

Potrošnja psihoanaleptika u DDD/1000/dan raste tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine po stopi od 8 % godišnje, dok financijska potrošnja raste po stopi od 2,6 % godišnje. S potrošnjom od 26,39 DDD/1000/dan u 2012. godini psihoanaleptici su 12. po ukupnom redoslijedu, dok su s potrošnjom od 98 milijuna kuna bili 14. terapijska skupina.

Praćenjem potrošnje antidepresiva u DDD/1000/dan uočavamo stabilan rast od 10 % godišnje tijekom posljednjih nekoliko godina (2007.-2012.), a u 2012. godini antidepresivi čine 95 % potrošnje svih psihoanaleptika. U odnosu na 2007. godinu, kad

je potrošnja iznosila 15,66 DDD/1000/dan, u 2012. godini iznosila je 25,22 DDD/1000/dan. U 2012. godini financijski promet antidepresivima iznosio je 88,5 milijuna kuna, što je povećanje od 20 % u odnosu na 2007. godinu, kada je potrošnja iznosila 73,7 milijuna kuna. Nastojanjem HZZO-a u ukupnom zdravstvenom sustavu za smanjenjem troškova ovih lijekova na listu lijekova HZZO-a uključene su jeftinije generičke paralele koje su u navedenom razdoblju dobile odobrenje za stavljanje lijekova u promet. Najveći udio u potrošnji antidepresiva čine selektivni inhibitori ponovne pohrane monoamina kao što su **sertralin**, **paroksetin**, **escitalopram** i **fluvoksamin**. Njihova potrošnja čini 76 % ukupne potrošnje antidepresiva u 2012. godini. Potrošnja antidepresiva pokazuje značajne razlike između pojedinih županija. Tablica N11 prikazuje potrošnju antidepresiva (N06A) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan. Prema podacima iz baze podataka HALMED-a o potrošnji lijekova vidljivo je da je više od 25 stanovnika od 1000 svaki dan uzimalo barem jednu definiranu dnevnu dozu antidepresiva u 2012. godini, dok je taj broj u 2007. godini bio oko 16. Slika N2 prikazuje potrošnju psiholeptika (N05) i antidepresiva (N06A) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan.

Za razliku od mnogih zapadnih zemalja potrošnja Psihostimulansa, Lijekova za ADHD i Nootropika (N06B) imala je blagi pad, i to od početka praćenja sustavne potrošnje lijekova 2005. godine, koja se je nastavila i u promatranom razdoblju potrošnje lijekova od 2007. do 2012. godine. U razdoblju od 2007. Do 2012. godine potrošnja se smanjila od 0,19 do 0,09 DDD/1000/dan u 2012. godini. To su puno manje vrijednosti nego u nekim razvijenim zapadnim zemljama gdje koje iznose 7,5 DDD/1000/dan. Lijekovi iz ove skupine su također indicirani za liječenje narkolepsije.

Lijekovi za liječenje demencije (N06D) u Hrvatskoj nalaze se u prometu u posljednjem desetljeću. Nakon razdoblja s povećanjem potrošnje tih proizvoda od 2005. do 2007. godine mjereno u DDD-ima, u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine potrošnja navedenih lijekova stagnira, štoviše, u 2012. godini prisutan je blagi pad (1,08 DDD/1000/dan) u odnosu na 2011. godinu (1,38 DDD/1000/dan). Kao i u prethodnoj skupini, potrošnja lijekova za liječenje demencije više je od dvostruko manja nego u nekim razvijenim zapadnim zemljama.

Skupinu N07 – Ostali lijekovi koji djeluju na SŽS, uključujući parasimpatomimetike – čine Parasimpatomimetici (N07A), Lijekovi za liječenje ovisnosti (N07B), Lijekovi protiv vrtoglavice (N07C) i Ostali lijekovi koji djeluju na SŽS. Potrošnja ovih lijekova u porastu je tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine, i to prosječno od 9 DDD/1000/dan godišnje, što odgovara prosječnoj stopi rasta od 8 % godišnje. Porast financijske potrošnje u kunama iznosi prosječno 15 % godišnje.

U skupini Lijekova za liječenje ovisnosti više od 90 % potrošnje u DDD/1000/dan u 2012. godini odnosi se na lijekove za liječenje ovisnosti o opioidima (N07BC). Između ovih lijekova po potrošnji prednjači **metadon** s 4,68 DDD/1000/dan u 2012. godini. Zanimljivo je primijetiti da je u Hrvatskoj potrošnja **metadona** dvostruko veća nego u nekim razvijenim zapadnim zemljama, dok je potrošnja svih lijekova za liječenje ovisnosti dvostruko manja. Potrošnja lijekova za liječenje ovisnosti (N07BC) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan prikazana je u Tablici N13.

Tablica N 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu N – Lijekovi koji djeluju na živčani sustav

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
N01A	Opći anestetici	15,02	16,15	18,47	17,20	17,09	15,26
N01B	Anestetici, lokalni	3,80	9,94	6,79	12,25	14,50	8,24
N02A	Opijatni analgetici (opioidi)	58,07	64,72	69,36	68,68	72,33	74,58
N02B	Ostali analgetici i antipiretici	87,00	86,34	114,32	109,92	111,80	106,03
N02C	Pripravci za liječenje migrene	5,48	6,37	6,74	8,15	8,42	8,20
N03A	Antiepileptici	59,12	61,45	65,95	83,43	86,18	84,04
N04A	Antikolinergici	2,43	2,20	2,47	2,66	2,50	2,17
N04B	Dopaminergici	25,90	27,82	33,23	33,05	31,60	35,52
N05A	Antipsihotici	147,53	150,95	171,06	186,73	207,06	222,72
N05B	Anksiolitici	79,32	78,39	86,75	86,77	83,75	85,80
N05C	Hipnotici i sedativi	17,87	19,45	21,08	23,15	18,05	16,08
N06A	Antidepresivi	73,72	76,99	82,48	88,39	89,52	88,52

N06B	Psihostimulansi, lijekovi za ADHD i nootropici	0,97	0,78	0,78	1,15	1,41	0,18
N06D	Lijekovi protiv demencije	10,93	11,09	11,10	10,38	9,54	8,40
N07A	Parasimpatomimetici	3,25	4,28	4,51	4,55	4,76	4,60
N07B	Lijekovi za liječenje ovisnosti	13,25	20,11	28,96	31,87	38,16	42,96
N07C	Lijekovi protiv vrtoglavice	13,06	12,36	14,67	14,85	12,17	9,86
N07X	Ostali lijekovi koji djeluju na središnji živčani sustav	0,66	1,06	1,56	1,72	1,68	1,64

Tablica N 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu N02 – Analgetici

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
N02	ANALGETICI	10,57	9,86	11,26	11,25	11,52	10,35
N02A	OPIJATNI ANALGETICI (OPIOIDI)	3,60	3,75	4,41	4,65	4,68	4,57
N02AA	Prirodni alkaloidi opija	0,07	0,08	0,09	0,13	0,15	0,13
N02AA01	morfij	0,05	0,04	0,04	0,07	0,08	0,05
N02AA02	opium	*0,00	0,01	0,02	0,01	0,02	0,01
N02AA03	hidromorfon	*0,00	0,01	0,01	*0,00	*0,00	*0,00
N02AA05	oksikodon	0,01	0,02	0,03	0,04	0,06	0,07
N02AB	Derivati fenilpiperidina	0,55	0,54	0,59	0,64	0,64	0,65
N02AB02	petidin	0,01	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
N02AB03	fentanil	0,55	0,53	0,59	0,63	0,63	0,65
N02AD	Derivati benzomorfa	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
N02AD01	pentazocin	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
N02AE	Derivati oripavina	0,51	0,69	0,92	1,02	1,03	1,06
N02AE01	buprenorfin	0,51	0,69	0,92	1,02	1,03	1,06
N02AX	Ostali opiodi	2,46	2,44	2,79	2,86	2,84	2,72
N02AX02	tramadol	2,46	2,44	2,79	2,86	2,84	2,72
N02B	OSTALI ANALGETICI I ANTIPIRETICI	6,87	5,98	6,70	6,41	6,64	5,58
N02BA	Salicilna kiselina i derivati	2,01	1,67	1,71	1,53	1,54	0,56

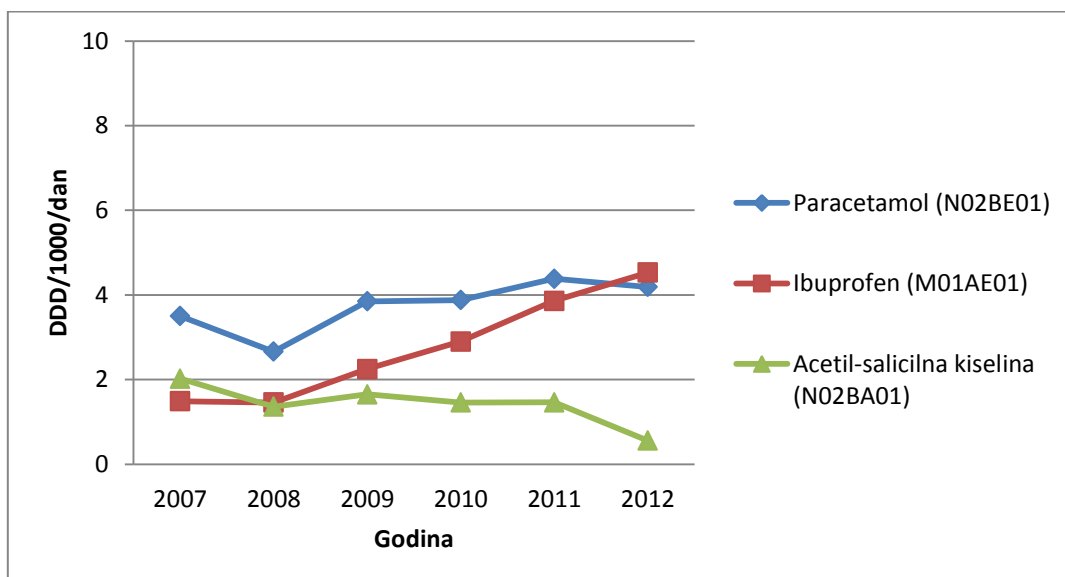
N02BA01	acetilsalicilna kiselina	2,01	1,67	1,71	1,53	1,54	0,56
N02BB	Pirazoloni	1,42	1,25	1,14	0,99	0,69	0,66
N02BB02	metamizol natrij	1,42	1,25	1,14	0,99	0,69	0,66
N02BE	Anilidi	3,43	3,05	3,85	3,90	4,41	4,36
N02BE01	paracetamol	3,43	3,05	3,85	3,90	4,41	4,36
N02C	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE MIGRENE	0,11	0,13	0,15	0,18	0,20	0,20
N02CA	Alkaloidi ergota	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	*0,00
N02CA01	N02CA01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	*0,00
N02CC	Selektivni agonisti 5HT1-receptora	0,11	0,13	0,15	0,18	0,19	0,20
N02CC01	sumatriptan	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04
N02CC03	zolmitriptan	0,06	0,06	0,08	0,09	0,09	0,10
N02CC04	rizatriptan	0,02	0,03	0,03	0,05	0,06	0,06

Tablica N 3. Potrošnja opioidnih analgetika (N02A) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	N02AA	N02A
Zagrebačka	0,05	3,91
Krapinsko-zagorska	0,07	6,67
Sisačko-moslavačka	0,13	7,34
Karlovačka	0,08	5,18
Varaždinska	0,09	6,14
Koprivničko-križevačka	0,38	6,62
Bjelovarsko-bilogorska	0,09	5,46
Primorsko-goranska	0,12	3,07
Ličko-senjska	0,02	3,20
Virovitičko-podravska	0,09	5,07
Požeško-slavonska	0,25	9,02
Brodsko-posavska	0,07	2,19
Zadarska	0,12	2,88
Osječko-baranjska	0,24	5,89
Šibensko-kninska	0,07	3,22

Vukovarsko-srijemska	0,10	5,39
Splitsko-dalmatinska	0,08	3,07
Istarska	0,13	4,08
Dubrovačko-neretvanska	0,07	4,00
Međimurska	0,12	7,98
Grad Zagreb	0,20	4,07

Slika N 1. Potrošnja analgetika koji se izdaju bez recepta od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

Tablica N 4. Potrošnja analgetika i antipiretika (N02B) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	N02B
Zagrebačka	3,89
Krapinsko-zagorska	4,72
Sisačko-moslavačka	6,05
Karlovačka	6,47
Varaždinska	5,92
Koprivničko-križevačka	4,80
Bjelovarsko-bilogorska	5,01

Primorsko-goranska	6,07
Ličko-senjska	5,48
Virovitičko-podravska	4,94
Požeško-slavonska	11,72
Brodsko-posavska	2,35
Zadarska	5,34
Osječko-baranjska	6,92
Šibensko-kninska	4,79
Vukovarsko-srijemska	6,72
Splitsko-dalmatinska	5,88
Istarska	4,68
Dubrovačko-neretvanska	6,41
Međimurska	6,22
Grad Zagreb	5,45

Tablica N 5. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu N03- Antiepileptici

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
N03	ANTIEPILEPTICI	5,26	5,68	6,60	7,60	7,82	7,88
N03A	ANTIEPILEPTICI	5,26	5,68	6,60	7,60	7,82	7,88
N03AA	Barbiturati i derivati	1,39	1,37	1,38	1,37	1,33	1,30
N03AA01	metilfenobarbital	0,87	0,87	0,87	0,86	0,84	0,82
N03AA02	fenobarbital	0,52	0,49	0,50	0,50	0,49	0,47
N03AA03	primidon	0,01	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
N03AB	Derivati hidantoina	0,09	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06
N03AB02	fenitoin	0,09	0,06	0,07	0,07	0,07	0,06
N03AD	Derivati sukcinimida	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
N03AD01	etosuksimid	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
N03AE	Derivati benzodiazepina	0,26	0,26	0,31	0,34	0,45	0,50
N03AE01	klonazepam	0,26	0,26	0,31	0,34	0,45	0,50
N03AF	Derivati karboksamida	1,87	2,09	2,21	2,53	2,38	2,47
N03AF01	karbamazepin	1,81	1,81	1,84	1,82	1,80	1,79
N03AF02	okskarbazepin	0,07	0,28	0,37	0,72	0,58	0,68
N03AG	Derivati masnih kiselina	0,68	0,89	1,16	1,37	1,46	1,59

N03AG01	valproična kiselina	0,67	0,88	1,15	1,35	1,45	1,57
N03AG02	valpromid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N03AG04	vigabatrin	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02
N03AX	Ostali antiepileptici	0,96	1,02	1,45	1,91	2,11	1,95
N03AX03	sultiam	*0,00	*0,00	*0,00	0,04	*0,00	*0,00
N03AX09	lamotrigin	0,47	0,52	0,74	0,87	0,99	0,98
N03AX11	topiramet	0,29	0,28	0,36	0,50	0,59	0,34
N03AX12	gabapentin	0,20	0,21	0,26	0,25	0,21	0,21
N03AX14	levetiracetam	*0,00	0,01	0,06	0,12	0,13	0,16
N03AX16	pregabalin	*0,00	0,01	0,04	0,13	0,19	0,26

Tablica N 6. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu N04 - Antiparkinsonici

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
N04	ANTIPARKINSONICI	2,59	2,68	3,23	3,40	3,34	3,64
N04A	ANTIKOLINERGICI	0,89	0,89	1,05	1,15	1,14	1,15
N04AA	Tercijarni amini	0,89	0,89	1,05	1,15	1,14	1,15
N04AA02	biperiden	0,89	0,89	1,05	1,15	1,14	1,15
N04AA03	metiksen	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N04AA04	prociklidin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00
N04B	DOPAMINERGICI	1,70	1,79	2,17	2,25	2,21	2,50
N03BA	Dopa i derivati dope	0,81	0,82	0,96	1,01	1,03	1,11
N04BA02	levodopa i inhibitor dekarboksilaze	0,81	0,82	0,96	1,01	1,03	1,11
N04BA03	levodopa, inhibitor dekarboksilaze i COMT inhibitor	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00
N04BB	Derivati adamantana	0,02	0,01	0,01	0,03	0,04	0,11
N04BB01	amantadin	0,02	0,01	0,01	0,03	0,04	0,11
N04BC	Agonisti dopamina	0,55	0,58	0,74	0,68	0,60	0,72
N04BC01	bromokriptin	0,01	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N04BC04	ropinirol	0,30	0,34	0,43	0,35	0,28	0,42
N04BC05	pramipeksol	0,25	0,24	0,31	0,33	0,32	0,30

N04BD	Inhibitori monoamin oksidaze B	0,26	0,32	0,39	0,47	0,47	0,50
N04BD01	selegilin	0,23	0,23	0,28	0,32	0,31	0,32
N04BD02	rasagilin	0,03	0,08	0,11	0,14	0,16	0,18
N04BX	Ostali dopaminergici	0,07	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06
N04BX02	entakapon	0,07	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06

Tablica N 7. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu N05 – Psiholeptici

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
N05	PSIHOLEPTICI	69,26	71,87	83,98	90,72	89,37	90,26
N05A	ANTIPSIHOTICI	8,01	8,26	10,09	11,13	11,82	12,21
N05AA	Fenotiazini s dimetilaminopropilnom skupinom	1,61	1,59	1,86	1,89	1,77	1,78
N05AA02	levomepromazin	0,18	0,19	0,26	0,25	0,21	0,23
N05AA03	promazin	1,42	1,40	1,60	1,63	1,56	1,54
N05AB	Fenotiazini piperazinske strukture	1,10	1,00	1,14	1,11	1,05	1,05
N05AB02	flufenazin	1,10	1,00	1,14	1,11	1,05	1,05
N05AB10	perazin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N05AC	Fenotiazini piperidinske strukture	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N05AC02	tioridazin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N05AD	Derivati butirofenona	1,51	1,51	1,73	1,73	1,70	1,62
N05AD01	haloperidol	1,51	1,51	1,73	1,73	1,70	1,62
N05AE	Derivati indola	0,09	0,11	0,16	0,19	0,22	0,25
N05AE03	sertindol	0,00	0,01	0,02	0,04	0,04	0,03
N05AE04	ziprazidon	0,09	0,10	0,14	0,15	0,19	0,22
N05AF	Derivati tioksantena	0,08	0,08	0,08	0,11	0,16	0,09
N05AF05	zuklopentiksol	0,08	0,08	0,08	0,11	0,16	0,09
N05AH	Diazepini, oksazepini i tiazepini	2,51	2,84	3,70	4,34	4,81	5,36
N05AH02	klozapin	0,58	0,65	0,82	0,85	0,86	0,91

N05AH03	olanzapin	1,47	1,62	2,05	2,39	2,59	2,78
N05AH04	kvetiapin	0,46	0,57	0,83	1,10	1,37	1,67
N05AL	Benzamidi	0,40	0,40	0,47	0,55	0,58	0,59
N05AL01	sulpirid	0,40	0,40	0,47	0,48	0,48	0,48
N05AL05	amisulprid	0,00	0,00	0,01	0,07	0,10	0,11
N05AX	Ostali antipsihotici	0,72	0,71	0,94	1,22	1,52	1,46
N05AX08	risperidon	0,72	0,71	0,94	1,22	1,52	1,46
N05AX12	aripirazol	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N05B	ANKSIOLITICI	50,44	51,66	59,26	63,45	65,71	68,29
N05BA	Derivati benzodiazepina	50,42	51,65	59,23	63,41	65,69	68,26
N05BA01	diazepam	20,85	21,67	25,87	28,02	29,43	31,57
N05BA03	medazepam	0,06	0,04	0,03	0,00	0,00	*0,00
N05BA04	oksazepam	6,71	6,25	6,35	6,31	5,85	5,73
N05BA06	lorazepam	5,27	5,31	5,29	5,24	5,25	5,13
N05BA08	bromazepam	2,14	1,78	2,07	2,13	2,20	2,11
N05BA09	klobazam	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	*0,00
N05BA12	alprazolam	15,41	16,59	19,63	21,70	22,96	23,72
N05BC	Karbamati	0,01	0,01	0,02	0,04	0,03	0,02
N05BC01	meprobamat	0,01	0,01	0,02	0,04	0,03	0,02
N05C	HIPNOTICI I SEDATIVI	10,82	11,95	14,64	16,15	11,83	9,76
N05CD	Derivati benzodiazepina	3,18	3,43	3,71	3,78	4,12	4,11
N05CD01	flurazepam	0,27	0,28	0,37	0,44	0,42	0,42
N05CD02	nitrazepam	2,57	2,84	2,95	2,95	3,24	3,28
N05CD08	midazolam	0,34	0,32	0,38	0,39	0,46	0,41
N05CF	Lijekovi srodni benzodiazepinima	7,63	8,52	10,93	12,37	7,71	5,64
N05CF02	zolpidem	7,53	8,40	10,85	12,29	7,63	5,57
N05CF03	zaleplon	0,11	0,12	0,08	0,08	0,08	0,08
N05CH	Agonisti melatonin receptora	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,01
N05CH01	melatonin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,01

**Tablica N 8. Potrošnja anksiolitika (N05B) po županijama u 2012. godini u
DDD/1000/dan**

Županija	N05B
Zagrebačka	53,08
Krapinsko-zagorska	55,49
Sisačko-moslavačka	83,98
Karlovačka	56,14
Varaždinska	69,73
Koprivničko-križevačka	92,28
Bjelovarsko-bilogorska	84,13
Primorsko-goranska	70,91
Ličko-senjska	64,06
Virovitičko-podravska	74,08
Požeško-slavonska	147,16
Brodsko-posavska	46,42
Zadarska	67,81
Osječko-baranjska	94,54
Šibensko-kninska	69,60
Vukovarsko-srijemska	80,50
Splitsko-dalmatinska	60,56
Istarska	45,13
Dubrovačko-neretvanska	74,63
Međimurska	52,51
Grad Zagreb	65,02

**Tablica N 9. Potrošnja hipnotika i sedativa (N05C) po županijama u 2012. godini u
DDD/1000/dan**

Županija	N05C
Zagrebačka	8,56
Krapinsko-zagorska	14,71
Sisačko-moslavačka	15,57
Karlovačka	7,14
Varaždinska	10,20

Koprivničko-križevačka	10,25
Bjelovarsko-bilogorska	8,71
Primorsko-goranska	7,13
Ličko-senjska	6,72
Virovitičko-podravska	9,89
Požeško-slavonska	24,13
Brodsko-posavska	5,68
Zadarska	7,50
Osječko-baranjska	15,80
Šibensko-kninska	8,04
Vukovarsko-srijemska	12,19
Splitsko-dalmatinska	5,23
Istarska	5,26
Dubrovačko-neretvanska	8,67
Međimurska	13,30
Grad Zagreb	10,43

Tablica N 10. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu N06 – Psihoanaleptici

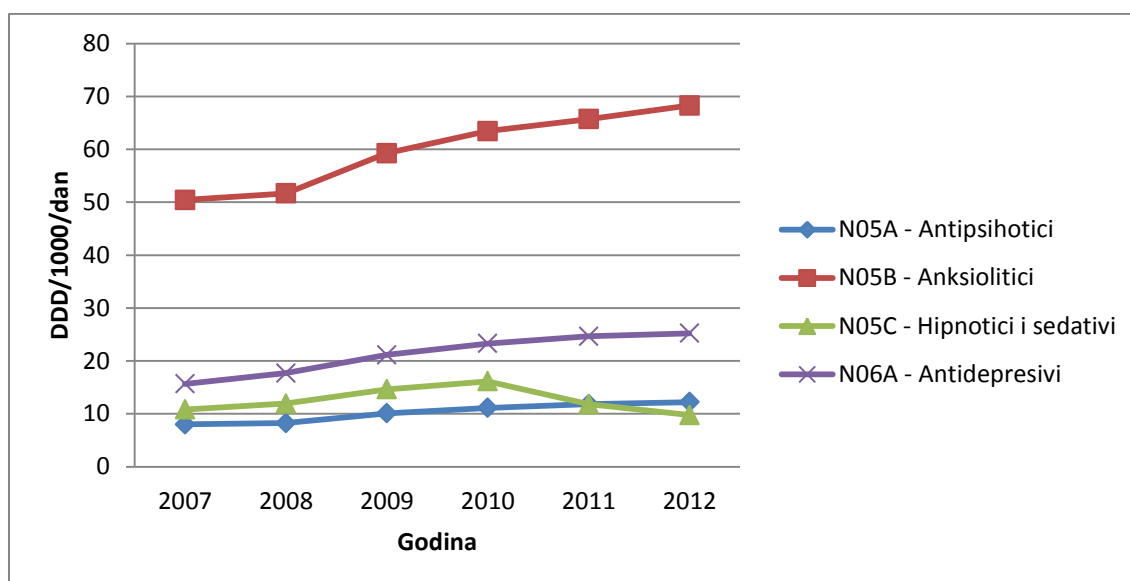
ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
N06	PSIHOANALEPTICI	17,92	19,40	22,95	24,89	26,13	26,39
N06A	ANTIDEPRESIVI	15,66	17,70	21,15	23,27	24,64	25,22
N06AA	Neselektivni inhibitori ponovne pohrane monoamina	1,27	1,26	1,32	1,31	1,24	1,09
N06AA04	klomipramin	0,13	0,14	0,14	0,14	0,11	*0,00
N06AA09	amitriptilin	0,52	0,54	0,54	0,53	0,52	0,51
N06AA21	maprotilin	0,62	0,58	0,64	0,64	0,61	0,57
N06AB	Selektivni inhibitori ponovne pohrane serotonina (SSRI)	12,72	14,10	16,61	18,10	19,26	19,26
N06AB03	fluoksetin	1,28	1,21	1,27	1,35	1,34	1,30
N06AB04	citalopram	1,07	1,41	1,71	1,80	1,52	1,27
N06AB05	paroksetin	3,70	3,95	4,60	4,96	4,78	4,36

N06AB06	sertralin	3,79	4,13	5,23	5,82	6,47	6,69
N06AB08	fluvoksamin	1,69	2,07	2,23	2,31	2,32	2,16
N06AB10	escitalopram	1,18	1,34	1,57	1,86	2,83	3,49
N06AG	Inhibitori monoaminooksidaze tipa A	0,08	0,07	0,06	0,05	0,05	0,05
N06AG02	Moklobemid	0,08	0,07	0,06	0,05	0,05	0,05
N06AX	Ostali antidepresivi	1,59	2,26	3,16	3,81	4,08	4,82
N06AX11	mirtazapin	*0,00	*0,00	1,34	1,64	1,92	2,07
N06AX12	bupropion	*0,00	*0,00	0,02	0,06	0,08	0,09
N06AX14	tianeptin	0,66	0,75	0,77	0,59	0,04	0,03
N06AX16	venlafaksin	0,61	0,50	0,99	1,41	1,57	1,96
N06AX18	reboksetin	0,28	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04
N06AX21	duloksetin	0,05	*0,00	*0,00	0,06	0,42	0,59
N06B	PSIHOSTIMULANSI, LIJEKOVI ZA ADHD I NOOTROPICI	0,19	0,14	0,14	0,14	0,11	0,09
N06BA	Simpatomimetici koji djeluju centralno	*0,00	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
N06BA04	metilfenidat	*0,00	*0,00	*0,00	0,01	0,01	0,01
N06BA07	modafinil	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N06BX	Ostali psihostimulansi i nootropici	0,18	0,14	0,14	0,13	0,11	0,09
N06BX03	piracetam	0,18	0,14	0,14	0,13	0,11	0,09
N06D	LIJEKOVI PROTIV DEMENCIJE	2,07	1,59	1,66	1,48	1,38	1,08
N06DA	Antikolinesteraze	0,01	0,05	0,02	0,02	0,03	0,03
N06DA02	donepezil	0,01	0,05	0,01	0,02	0,03	0,02
N06DA03	rivastigmin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N06DX	Ostali lijekovi protiv demencije	2,07	1,54	1,65	1,46	1,35	1,05
N06DX01	memantin	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	0,04
N06DX02	ginkgo biloba	2,05	1,52	1,62	1,43	1,31	1,01

**Tablica N 11. Potrošnja antidepresiva (N06A) po županijama u 2012. godini u
DDD/1000/dan**

Županija	N06A
Zagrebačka	20,37
Krapinsko-zagorska	23,06
Sisačko-moslavačka	29,90
Karlovačka	25,96
Varaždinska	20,17
Koprivničko-križevačka	31,20
Bjelovarsko-bilogorska	26,16
Primorsko-goranska	22,67
Ličko-senjska	25,11
Virovitičko-podravska	26,95
Požeško-slavonska	48,88
Brodsko-posavska	17,19
Zadarska	30,48
Osječko-baranjska	29,74
Šibensko-kninska	22,39
Vukovarsko-srijemska	36,67
Splitsko-dalmatinska	22,52
Istarska	17,40
Dubrovačko-neretvanska	28,14
Međimurska	28,34
Grad Zagreb	24,14

Slika N 2. Potrošnja psiholeptika (N05) i antidepresiva (N06A) od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

Tablica N 12. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu N07 – Ostali lijekovi koji djeluju na središnji živčani sustav, uključujući parasimpatomimetike

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
N07	OSTALI LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA SREDIŠNJI ŽIVČANI SUSTAV, UKLJUČUJUĆI PARASIMPATOMIMETIKE	6,80	8,75	9,97	10,43	10,02	9,88
N07A	PARASIMPATOMIMETICI	0,16	0,16	0,20	0,22	0,26	0,26
N07AA	Antikolinesteraze	0,16	0,16	0,20	0,22	0,26	0,26
N07AA01	neostigmin	0,05	0,07	0,06	0,06	0,06	0,05
N07AA02	piridostigmin	0,11	0,09	0,14	0,16	0,20	0,21
N07AA03	distigmin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N07AB	Esteri kolina	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N07AB02	betanekol	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N07B	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE OVISNOSTI	1,73	4,39	4,94	5,52	5,53	5,96

N07BA	Lijekovi za liječenje ovisnosti o nikotinu	0,13	0,03	0,03	0,14	0,15	0,19
N07BA01	nikotin	0,01	0,02	0,02	0,11	0,12	0,17
N07BA02	bupropion	*0,00	*0,00	*0,00	0,02	0,03	0,02
N07BA03	vareniklin	0,12	*0,00	*0,00	0,01	0,00	*0,00
N07BB	Lijekovi za liječenje ovisnosti o alkoholu	0,09	0,12	0,26	0,36	0,35	0,38
N07BB01	disulfiram	0,08	0,12	0,26	0,36	0,35	0,38
N07BB04	naltrekson	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
N07BC	Lijekovi za liječenje ovisnosti o opioidima	1,51	4,24	4,65	5,02	5,04	5,39
N07BC01	buprenorfin	0,13	0,27	0,44	0,02	0,06	0,20
N07BC02	metadon	1,39	3,97	4,16	4,57	4,49	4,68
N07BC51	buprenorfin, kombinacije	*0,00	*0,00	0,05	0,43	0,49	0,51
N07C	LIJEKOVI PROTIV VRTOGLAVICE	4,92	4,20	4,81	4,68	4,22	3,65
N07CA	Lijekovi protiv vrtoglavice	4,92	4,20	4,81	4,68	4,22	3,65
N07CA01	betahistin	2,03	2,04	2,38	2,42	2,12	1,85
N07CA02	cinarizin	2,87	2,14	2,42	2,25	2,09	1,79
N07CA03	flunarizin	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
N07X	OSTALI LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA SREDIŠNJI ŽIVČANI SUSTAV	*0,00	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
N07XX	Ostali lijekovi za središnji živčani sustav	*0,00	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
N07XX02	riluzol	*0,00	*0,00	0,01	0,01	0,01	0,01

Tablica N 13. Potrošnja lijekova za liječenje ovisnosti (N07BC) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	N07BC
Zagrebačka	1,53
Krapinsko-zagorska	0,21
Sisačko-moslavačka	0,78

Karlovačka	0,66
Varaždinska	2,18
Koprivničko-križevačka	0,33
Bjelovarsko-bilogorska	0,02
Primorsko-goranska	3,09
Ličko-senjska	0,48
Virovitičko-podravska	0,46
Požeško-slavonska	6,61
Brodsko-posavska	0,33
Zadarska	5,05
Osječko-baranjska	1,00
Šibensko-kninska	4,19
Vukovarsko-srijemska	2,21
Splitsko-dalmatinska	3,83
Istarska	5,16
Dubrovačko-neretvanska	2,73
Međimurska	0,91
Grad Zagreb	19,11

ATK SKUPINA P – Lijekovi za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima

Glavne terapijske skupine u ATK skupini P – Lijekovi za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima

- P01 Antiprotozoici**
- P02 Anthelmintici**
- P03 Ektoparazitocidi, uključujući skabicide, insekticide i repelente**

Skupini Lijekova za liječenje infekcija izazvanih parazitima pripadaju Antiprotozoici (P01), Anthelmintici (P02) i Ektoparazitocidi, uključujući skabicide, insekticide i repelente (P03). U 2012. godini ukupna potrošnja u ATK skupini P bila je 5,3 milijuna kuna odnosno 0,59 DDD/1000/dan (Tablice 2 i 3), što je čini ATK skupinom lijekova s najmanjom financijskom potrošnjom te trećom skupinom s najmanjom potrošnjom u DDD/1000/dan u 2012. godini.

Najveću potrošnju u ATK skupini P čine Antiprotozoici s udjelom od 89 % ukupne financijske potrošnje, kao i potrošnje praćene u DDD/1000/dan. Malo više od polovice potrošnje (52 %) u skupini Antiprotozoika pripada Amebicidima, odnosno **metronidazolu** koji je i lijek s najvećom potrošnjom u cijeloj ATK skupini P s 46 % potrošnje u DDD/1000/dan i 68 % financijske potrošnje. Antimalarici čine 48 % potrošnje u DDD/1000/dan i 20 % potrošnje u kunama među Antiprotozoicima, a većinu potrošnje među Antimalaricima čini **klorokin**.

Anthelmintici i Ektoparazitocidi, uključujući skabicide i insekticide čine 11 % financijske potrošnje i potrošnje u DDD/1000/dan u ATK skupini P, ali je s gledišta ukupne potrošnje ona vrlo mala odnosno zanemariva. **Mebendazol** je lijek na koji otpada većina potrošnje i u DDD/1000/dan i financijski među lijekovima iz skupina P02 i P03. U promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine potrošnja lijekova u skupini P

porasla je s 0,38 u 2007. godini na 0,59 DDD/1000/dan u 2012. godini te s 3,9 na 5,3 milijuna kuna u istome razdoblju. Tablica P1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu P – Lijekovi za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima.

Tablica P 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu P – Lijekovi za liječenje infekcija uzrokovanih parazitima

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
P01A	Amebicidi i slični lijekovi	2,49	2,84	3,12	3,38	3,34	3,69
P01B	Antimalarici	0,43	0,51	0,66	0,88	0,82	0,95
P01C	Lijekovi protiv lišmanija i tripanosoma	0,00	0,01	0,02	0,01	0,02	0,00
P02C	Antinematodni lijekovi	0,62	0,54	0,52	0,49	0,43	0,41
P02D	Anticestodni lijekovi	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
P03A	Ektoparaziticidi, uključujući skabicide	0,41	0,53	0,59	0,49	0,34	0,19

Tablica P 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu P01 – Antiprotozici

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
P01	ANTIPROTOZOICI	0,29	0,32	0,80	0,49	0,49	0,52
P01A	AMEBICIDI I SLIČNI LIJEKOVI	0,18	0,20	0,22	0,24	0,25	0,27
P01AB	Derivati nitroimidazola	0,18	0,20	0,22	0,24	0,25	0,27
P01AB01	metronidazol	0,18	0,20	0,22	0,24	0,25	0,27
P01AX	Ostali amebicidi i slični lijekovi	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P01AX06	atovakvon	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P01B	ANTIMALARICI	0,11	0,11	0,18	0,25	0,24	0,25
P01BA	Aminokinolini	0,11	0,11	0,18	0,25	0,24	0,25
P01BA01	klorokin	0,11	0,11	0,15	0,19	0,21	0,22
P01BA02	hidroksiklorokin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,01

P01BA03	primakin	0,00	0,00	0,03	0,05	0,02	0,02
P01BC	Metanolkinolini	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P01BC02	meflokin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P01BD	Diaminopirimidini	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P01BD01	pirimetamin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P01C	LIJEKOVI PROTIV LIŠMANIJA I TRIPANOSOMA	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P01CB	Spojevi antimona	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P01CB02	natrijev stiboglukonat	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica P 3. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu P02 – Anthelmintici

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
P02	ANTHELMINTICI	0,09	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07
P02B	ANTITREMATODNI LIJEKOVI	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P02BA	Derivati kinolina i srodne tvari	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P02BA01	prazikvantel	0,00	0,00	0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P02C	ANTINEMATODNI LIJEKOVI	0,09	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07
P02CA	Derivati benzimidazola	0,09	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07
P02CA01	mebendazol	0,09	0,08	0,08	0,07	0,07	0,07
P02CA03	albendazol	*0,00	*0,00	0,00	*0,00	*0,00	0,00
P02D	ANTICESTODNI LIJEKOVI	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P02DA	Derivati salicilne kiseline	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
P02DA01	niklozamid	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

ATK SKUPINA R – Lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav

Glavne terapijske skupine u ATK skupini R – Lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav

- R01 Lijekovi za liječenje bolesti nosa**
- R02 Lijekovi za liječenje bolesti grla**
- R03 Lijekovi za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova**
- R05 Lijekovi za liječenje kašlja i prehlade**
- R06 Antihistaminici za sustavnu primjenu**
- R07 Ostali lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav**

Lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav jesu lijekovi za liječenja bolesti nosa i grla, lijekovi za liječenje opstruktivnih bolesti dišnog sustava, lijekovi za liječenje kašlja i prehlade i antihistaminici za sustavnu primjenu te ostali lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav.

U pogledu financijskih troškova, ATK skupina R činila je 6,4 % ukupne potrošnje u 2012. godini u iznosu od 323 milijuna kuna, dok je potrošnja u DDD/1000/dan iznosila 5,6 % ukupne potrošnje lijekova u Republici Hrvatskoj, odnosno 51,59 DDD/1000/dan.

U skupini lijekova R prisutan je porast potrošnje lijekova u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine. Ovaj porast je stalan i iznosi prosječno 9 % godišnje, a kreće se od 35,9 u 2007. godini do 51,59 DDD/1000/dan u 2012. godini. Porast financijske potrošnje za lijekove u ovoj skupini tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godini iznosi prosječno 6,5 % godišnje, a kreće se od 240 milijuna kuna u 2007. godini do 338 milijuna kuna u 2010. godini, sve do smanjenja na 323 milijuna kuna u

2012. godini. Tablica R1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu R – Lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav.

Lijekovi za liječenje bolesti nosa (R01), Lijekovi za liječenje bolesti grla (R02)

Potrošnja lijekova za bolesti nosa (R01) mjerena u broju DDD/1000/dan oscilira te u razdoblju od 2007. do 2012. godine bilježimo potrošnju od 6,25 DDD/1000/dan u 2007. godini, preko 7,57 DDD/1000/dan u 2010. godini, nakon čega slijedi smanjenje na 7,05 DDD/1000/dan u 2012. godini. Isto tako, i financijska potrošnja u ovom razdoblju oscilira, ali je sveukupni trend povećanje troškova pri čemu se na ovu skupinu lijekova troši oko 30 milijuna kuna godišnje.

U skupini nazalnih dekongestiva za lokalnu uporabu (R01A) potrošnja je najveća u skupinama R01AA i R01AB i kreće se između 6,25 i 6,99 DDD/1000/dan u promatranom razdoblju (2007.-2012.). Radi se o lijekovima koji se izdaju bez recepta (OTC), a među njima najprodavaniji su **oksimetazolin**, **ksilometazolin** i **nafazolin**, koji se koriste kao dekongestivi. Tablica R3 prikazuje potrošnju pripravaka za liječenje bolesti nosa (R01) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan.

Većina lijekova u skupini Pripravaka za liječenje bolesti grla (R02), nema dodijeljeni DDD, a u prometu lijekova u promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine nije bilo lijekova s izraženim DDD/1000/dan. Zato je promet lijekova u ovoj skupini izražen samo u financijskom smislu koji u navedenom razdoblju iskazuje trend smanjivanja troškova, tako da imamo smanjenje potrošnje od 19,7 milijuna kuna u 2007. godini do 14,2 milijuna kuna u 2012. godini, a prosječno se na ovu skupinu lijekova potroši 17,8 milijuna kuna godišnje.

Lijekovi za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova (R03), Lijekovi za liječenje kašlja i prehlade (R05)

Praćenje potrošnje lijekova za opstruktivne bolesti dišnih putova mjerene u broju DDD/1000/dan i izražene financijski pokazuje da je navedena potrošnja u stabilnom porastu od oko 8 % godišnje za razdoblje od 2007. do 2012. godine. Sa 189 milijuna kuna nalazili su se na osmom mjestu po financijskoj potrošnji u 2012. godini. Važno je primijetiti da je i potrošnja fiksnih kombinacija u porastu (npr. lijekovi koji sadrže dvije djelatne tvari kortikosteroide i beta-2-agoniste) i to po stopi sličnoj onoj rastu pojedinačnih lijekova iz ove ATK podskupine. Kombinacije (R03AK) čine 49,5 % ukupne potrošnje u R03 te je njihova financijska potrošnja iznosila oko 94 milijuna kuna u 2012. godini. Pojedinačno **salmeterol** u kombinacijama s 68 milijuna kuna zauzima sedmo mjesto u ukupnom prometu lijekova u Republici Hrvatskoj u 2012. godini. Tablica R5 prikazuje potrošnju inhalatornih lijekova za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova (R03) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan. Tablica R6 prikazuje potrošnju sistemskih lijekova za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova (R03) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan. Slika R1 prikazuje potrošnju lijekova za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan.

Potrošnja lijekova za liječenje kašlja i prehlade (R05) mjerena u DDD/1000/dan u razdoblju od 2007. do 2012. godine pokazuje trend povećanja sa 4,69 u 2007. godini na 6,19 DDD/1000/dan u 2011. godini te pad na 5,78 DDD/1000/dan u 2012. godini. Trend povećanja pokazuje i financijska potrošnja, a prosječno se na ovu skupinu lijekova potroši oko 35 milijuna kuna godišnje. Većina lijekova iz ove skupine izdaje se bez recepta u ljekarnama i specijaliziranim prodavaonicama.

Antihistaminici za sustavnu primjenu (R06), Ostali lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav

Potrošnja antihistaminika za sustavnu uporabu (R06) u 2012. godini mjerena u DDD/1000/dan bila je, s 18 DDD/1000/dan, na razini 2011. godine. Ukupan broj DDD/1000/dan u R06 značajno je povećan i to za 68 % promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine. Financijski pokazatelji ukazuju na to da je potrošnja antihistaminika za sustavnu uporabu u porastu te da prosječan godišnji porast u razdoblju od 2007. do 2012. godine iznosi 7 %. U ovoj skupini većina lijekova se izdaje bez recepta (OTC), ali ova potrošnja još uvijek ne predstavlja značajni dio potrošnje

unutar ove skupine jer čini 3 % potrošnje u DDD/1000/dan i 9 % financijske potrošnje u 2012. godini.

Potrošnja antialergijskih pripravaka može se razlikovati od godine do godine jer može biti pod utjecajem trajanja i intenziteta godišnjeg doba u svezi s količinom peluda i drugih alergena. Najveću potrošnju u skupini R u 2012. godini po DDD imao je **loratadin**, antihistaminik za sustavnu primjenu, s 10 DDD/1000/dan, dok je prema financijskim pokazateljima po potrošnji sa 17 milijuna kuna na petom mjestu, iza **salmeterola** u kombinaciji, **tiotropija**, **formoterola** u kombinaciji i **montelukasta**. Tablica R9 prikazuje potrošnju antihistaminika za sustavnu upotrebu (R06A) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan.

Cjelokupna potrošnja u skupini Ostalih lijekova koji djeluju na respiratorni sustav (R07) odnosi se na fosfolipidni prirodni surfaktant s prometom od 4,11 milijuna kuna u 2012. godini. Potrošnja u DDD/1000/dan je zanemariva (izražava se u vrijednostima manjim od dvije decimale).

Tablica R 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu R – Lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
R01A	Nazalni dekongestivi za lokalnu primjenu	22,18	21,52	29,43	36,29	32,90	34,91
R01B	Nazalni dekongestivi za sustavnu primjenu	0,00	0,56	0,55	0,52	0,53	0,50
R02A	Lijekovi za liječenje bolesti grla	19,67	17,38	20,07	18,64	16,51	14,19
R03A	Adrenergici, inhalacijski	76,55	80,97	92,25	109,88	108,93	112,78
R03B	Ostali lijekovi za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova, inhalatori	27,12	29,80	36,19	44,19	46,33	47,92
R03C	Adrenergici za sustavnu upotrebu	1,32	1,09	1,00	0,98	0,59	0,51
R03D	Ostali lijekovi za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova za sustavnu upotrebu	26,83	27,47	34,35	41,29	38,63	27,79
R05C	Ekspektoransi, izuzev kombinacija s antitusicima	16,24	14,19	19,79	22,68	23,37	21,48
R05D	Antitusici, izuzev kombinacija s ekspektoransima	14,43	13,60	16,65	15,79	15,66	14,46
R05F	Antitusici s ekspektoransima, kombinacije	0,00	0,07	0,07	0,02	0,00	0,00
R05X	Ostali lijekovi protiv prehlade	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,15
R06A	Antihistaminici za sustavnu primjenu	31,19	30,23	39,62	43,23	44,09	43,72
R07A	Ostali lijekovi koji djeluju na respiratorni sustav	4,81	6,13	2,95	4,46	5,27	4,11

Tablica R 2. Potrošnja U DDD/1000/dan za ATK skupinu R01 – Lijekovi za liječenje bolesti nosa

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
R01	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI NOSA	6,25	6,41	6,48	7,57	6,15	7,05
R01A	NAZALNI DEKONGESTIVI ZA LOKALNU PRIMJENU	6,25	6,34	6,44	7,50	6,09	6,99
R01AA	Simpatomimetici	5,47	5,05	5,57	5,72	4,88	5,15
R01AA05	oksimetazolin	2,26	2,18	2,47	2,54	2,42	2,26
R01AA07	ksilometazolin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,10	0,40
R01AA08	nafazolin	3,21	2,87	3,09	3,19	2,36	2,50
R01AB	Simpatomimetici, kombinacije bez kortikosteroida	0,01	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00
R01AB07	oksimetazolin	0,01	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00
R01AC	Antialergici bez kortikosteroida	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
R01AC02	levokabastin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
R01AD	Kortikosteroidi	0,77	1,20	0,87	1,78	1,21	1,84
R01AD01	beklometazon	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
R01AD05	budesonid	0,01	0,06	0,02	0,02	0,06	0,04
R01AD08	flutikazon	0,00	0,30	0,34	0,32	0,23	0,57
R01AD09	mometazon	0,76	0,83	0,51	0,43	0,41	0,51
R01AD12	flutikazonfuroat	0,00	0,00	0,00	1,01	0,50	0,72
R01B	NAZALNI DEKONGESTIVI ZA SUSTAVNU PRIMJENU	0,00	0,07	0,07	0,06	0,07	0,06
R01BA	Simpatomimetici	0,00	0,07	0,07	0,06	0,07	0,06
R01BA52	pseudoefedrin, komb.	0,00	0,07	0,07	0,06	0,07	0,06

Tablica R 3. Potrošnja lijekova za liječenje bolesti nosa (R01) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

ŽUPANIJA	R01AA	R01AD	R01BA	UKUPNO
Zagrebačka	4,92	1,86	0,05	6,83
Krapinsko-zagorska	5,55	2,03	0,04	7,63
Sisačko-moslavačka	4,78	1,14	0,04	5,96
Karlovačka	4,72	1,47	0,06	6,26
Varaždinska	6,43	2,25	0,07	8,76
Koprivničko-križevačka	5,49	1,17	0,04	6,70
Bjelovarsko-bilogorska	4,59	2,19	0,02	6,80
Primorsko-goranska	7,96	1,68	0,06	9,69
Ličko-senjska	3,21	1,68	0,04	4,93
Virovitičko-podravska	3,57	2,01	0,03	5,61
Požeško-slavonska	4,73	1,34	0,05	6,11
Brodsko-posavska	2,90	0,78	0,01	3,70
Zadarska	5,52	1,90	0,06	7,47
Osječko-baranjska	3,62	1,16	0,04	4,81
Šibensko-kninska	5,48	2,04	0,02	7,55
Vukovarsko-srijemska	3,38	1,19	0,04	4,62
Splitsko-dalmatinska	5,04	2,52	0,06	7,62
Istarska	5,46	2,33	0,07	7,86
Dubrovačko-neretvanska	4,31	2,18	0,14	6,63
Međimurska	5,91	1,39	0,09	7,38
Grad Zagreb	6,10	2,13	0,10	8,34

Tablica R 4. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu R03 – Lijekovi za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
R03	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE OPSTRUKTIVNIH	14,44	14,49	17,81	20,36	20,62	20,75

	BOLESTI PUTOVA	DIŠNIH						
R03A	ADRENERGICI, INHALACIJSKI	3,92	3,57	4,12	4,55	4,19	4,13	
R03AA	Agonisti alfa- i beta- adrenoreceptora	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00	0,00	
R03AA01	adrenalin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00	0,00	
R03AC	Agonisti selektivnih beta- 2-adrenoreceptora	3,92	3,57	4,12	4,55	4,19	4,13	
R03AC02	salbutamol	3,08	2,87	3,46	3,93	3,65	3,66	
R03AC04	fenoterol	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	
R03AC12	salmeterol	0,83	0,70	0,66	0,62	0,53	0,47	
R03B	OSTALI LIJEKOVI ZA LIJEČENJE OPSTRUKTIVNIH BOLESTI DIŠNIH PUTOVA, INHALATORI	4,41	5,03	6,62	8,17	8,94	9,20	
R03BA	Glukokortikoidi	2,18	2,45	3,36	4,14	4,32	4,51	
R03BA01	beklometazon	*0,00	*0,00	0,01	*0,00	*0,00	0,01	
R03BA02	budesonid	0,14	0,17	0,26	0,25	0,24	0,05	
R03BA05	flutikazon	0,85	0,46	0,50	0,56	0,58	0,54	
R03BA08	ciklezonid	1,19	1,81	2,59	3,33	3,49	3,91	
R03BB	Antikolinergici	2,23	2,59	3,26	4,03	4,62	4,70	
R03BB01	ipratropij	1,53	1,54	1,94	2,34	2,70	2,58	
R03BB04	tiotropij	0,70	1,04	1,32	1,69	1,93	2,12	
R03C	ADRENERGICI ZA SUSTAVNU UPOTREBU	0,26	0,22	0,19	0,19	0,13	0,11	
R03CC	Agonisti selektivnih beta- 2-adrenoreceptora	0,26	0,22	0,19	0,19	0,13	0,11	
R03CC02	salbutamol	0,26	0,22	0,19	0,19	0,13	0,11	
R03D	OSTALI LIJEKOVI ZA LIJEČENJE OPSTRUKTIVNIH BOLESTI DIŠNIH PUTOVA ZA SUSTAVNU	6,08	6,43	6,88	7,45	7,36	7,31	

	UPOTREBU						
R03DA	Ksantini	4,81	5,06	5,17	5,37	5,28	5,11
R03DA04	teofilin	4,69	4,92	5,08	5,30	5,20	5,06
R03DA05	aminofilin	0,12	0,14	0,09	0,07	0,07	0,05
R03DC	Antagonisti leukotrienskih receptora	1,27	1,37	1,70	2,09	2,08	2,20
R03DC03	montelukast	1,27	1,37	1,70	2,09	2,08	2,20

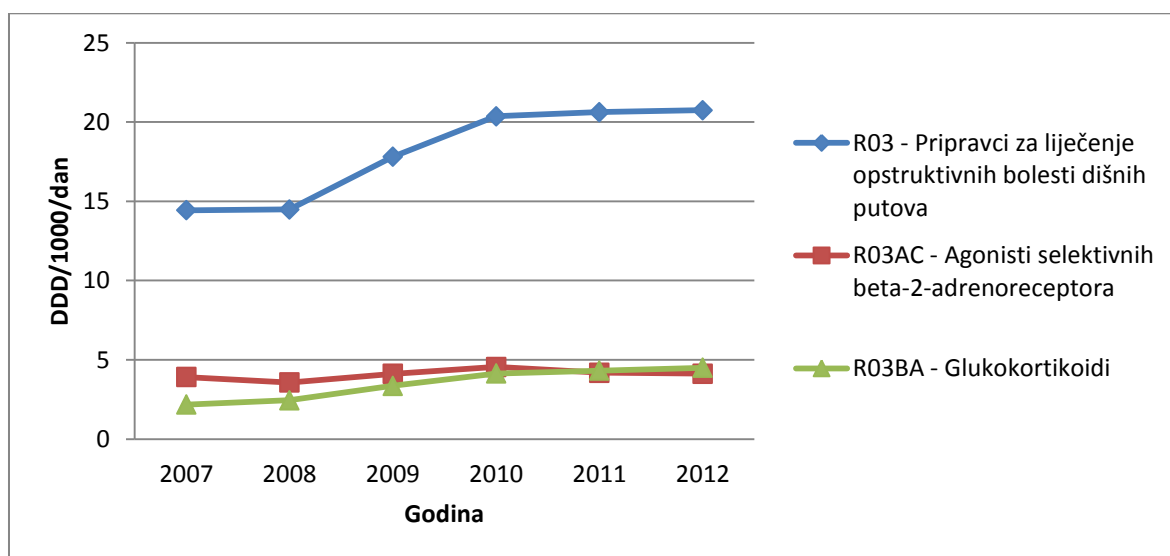
Tablica R 5. Potrošnja inhalatornih lijekova za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova (R03) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	R03AC	R03BA	R03 BB+BC	UKUPNO
Zagrebačka	4,05	3,71	4,97	12,73
Krapinsko-zagorska	4,38	3,44	3,87	11,69
Sisačko-moslavačka	3,08	3,15	5,93	12,15
Karlovačka	3,05	6,31	7,80	17,16
Varaždinska	3,99	6,24	4,52	14,75
Koprivničko-križevačka	3,73	4,18	3,42	11,33
Bjelovarsko-bilogorska	4,37	4,97	8,29	17,64
Primorsko-goranska	3,64	3,74	4,63	12,01
Ličko-senjska	5,34	2,58	4,95	12,87
Virovitičko-podravska	4,86	4,58	2,95	12,39
Požeško-slavonska	6,48	8,64	6,32	21,45
Brodsko-posavska	2,37	2,79	2,30	7,46
Zadarska	5,00	8,61	4,69	18,30
Osječko-baranjska	5,41	4,09	4,78	14,28
Šibensko-kninska	3,74	7,18	3,50	14,43
Vukovarsko-srijemska	4,44	3,90	4,36	12,70
Splitsko-dalmatinska	3,10	3,58	3,18	9,86
Istarska	3,68	2,60	4,98	11,26
Dubrovačko-neretvanska	5,06	7,83	5,04	17,93
Međimurska	4,80	5,79	1,93	12,53
Grad Zagreb	4,71	4,32	5,70	14,73

Tablica R 6. Potrošnja sistemskih lijekova za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova (R03) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

ŽUPANIJA	R03CC	R03DA	R03DC	UKUPNO
Zagrebačka	0,08	4,74	1,73	6,55
Krapinsko-zagorska	0,09	8,60	1,81	10,51
Sisačko-moslavačka	0,07	8,19	2,82	11,08
Karlovačka	0,11	5,58	3,58	9,28
Varaždinska	0,23	7,91	2,61	10,75
Koprivničko-križevačka	0,21	4,64	1,30	6,15
Bjelovarsko-bilogorska	0,14	3,46	2,00	5,61
Primorsko-goranska	0,07	5,46	2,80	8,33
Ličko-senjska	0,10	8,18	2,06	10,34
Virovitičko-podravska	0,06	6,82	2,11	8,99
Požeško-slavonska	0,52	8,84	3,91	13,28
Brodsko-posavska	0,06	2,66	2,12	4,83
Zadarska	0,16	3,08	2,64	5,88
Osječko-baranjska	0,15	5,12	1,95	7,22
Šibensko-kninska	0,12	5,72	1,57	7,41
Vukovarsko-srijemska	0,09	7,23	1,34	8,65
Splitsko-dalmatinska	0,06	2,69	1,60	4,35
Istarska	0,15	4,99	3,32	8,46
Dubrovačko-neretvanska	0,11	3,08	4,40	7,59
Međimurska	0,09	4,89	1,81	6,79
Grad Zagreb	0,07	3,72	1,79	5,58

Slika R 1. Potrošnja lijekova za liječenje opstruktivnih bolesti dišnih putova od 2007. do 2012. godine u DDD/1000/dan

Tablica R 7. Potrošnja lijekova u DDD/1000/dan za skupinu R05 – Lijekovi za liječenje kašlja i prehlade

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
R05	LIJEKOVİ ZA LIJEČENJE KAŠLJA I PREHLADE	4,69	4,42	5,93	6,12	6,19	5,78
R05C	EKSPEKTORANSI, IZUZEV KOMBINACIJA ANTITUSICIMA S	1,70	1,56	2,32	2,75	2,77	2,57
R05CB	Mukolitici	1,70	1,56	2,32	2,75	2,77	2,57
R05CB01	acetilcistein	0,31	0,28	0,39	0,83	1,02	1,08
R05CB02	bromheksin	1,32	1,25	1,89	1,88	1,71	1,46
R05CB03	karbocistein	0,03	0,01	0,00	0,00	*0,00	*0,00
R05CB04	eprazinon	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
R05CB06	ambroksol	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,02
R05CB13	dornaza alfa (dezoksiribonukleaza)	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
R05D	ANTITUSICI, IZUZEV KOMBINACIJA S	2,99	2,85	3,60	3,38	3,42	3,20

	EKSPEKTORANSIMA						
R05DA	Alkaloidi opija i derivati	0,43	0,42	0,46	0,44	0,49	0,44
R05DA04	kodein	0,03	0,02	0,02	0,03	0,03	0,02
R05DA08	folkodin	0,39	0,39	0,42	0,40	0,44	0,41
R05DA09	dekstrometorfan	0,02	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01
R05DB	Ostali antitusici	2,55	2,43	3,15	2,93	2,93	2,76
R05DB13	butamirat	2,55	2,43	3,15	2,93	2,93	2,76

Tablica R 8. Potrošnja lijekova u DDD/1000/dan za skupinu R06 – Antihistaminici za sustavnu primjenu

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
R06	ANTIISTAMINICI ZA SUSTAVNU PRIMJENU	10,75	13,08	15,52	17,10	18,15	18,01
R06A	ANTIISTAMINICI ZA SUSTAVNU PRIMJENU	10,75	13,08	15,52	17,10	18,15	18,01
R06AA	Aminoalkilni eteri	0,41	0,24	0,14	0,15	0,16	0,16
R06AA02	difenhidramin	0,41	0,24	0,14	0,15	0,16	0,16
R06AB	Substituirani alkilamini	0,07	0,08	0,07	0,10	0,11	0,11
R06AB03	dimetinden	0,07	0,08	0,07	0,10	0,11	0,11
R06AC	Substituirani etilen-diamini	0,07	0,07	0,07	0,06	0,13	0,06
R06AC03	kloropiramin	0,07	0,07	0,07	0,06	0,13	0,06
R06AD	Derivati fenotiazina	0,08	0,08	0,09	0,09	0,34	0,09
R06AD03	tietilperazin	0,08	0,08	0,09	0,09	0,34	0,09
R06AE	Derivati piperazina	1,35	1,70	1,86	2,23	2,50	2,45
R06AE07	cetirizin	1,26	1,20	1,26	1,39	1,43	1,45
R06AE09	levocetirizin	0,10	0,50	0,60	0,85	1,07	1,00
R06AX	Ostali antihistaminici za sustavnu primjenu	8,77	10,91	13,29	14,46	14,90	15,14
R06AX02	ciproheptadin	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00

R06AX13	loratadin	6,81	7,93	9,56	10,21	10,17	9,97
R06AX17	ketotifen	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
R06AX25	mizolastin	0,00	*0,00	*0,00	*0,00	0,00	*0,00
R06AX26	feksofenadin	1,55	1,74	1,97	2,01	2,05	2,07
R06AX27	dezloratadin	0,41	1,23	1,75	2,23	2,68	3,10

Tablica R 9. Potrošnja antihistaminika za sustavnu upotrebu (R06A) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

ŽUPANIJA	R06AB	R06AD	R06AE	R06AX	UKUPNO
Zagrebačka	0,09	0,07	2,10	14,03	16,29
Krapinsko-zagorska	0,07	0,15	1,57	13,76	15,55
Sisačko-moslavačka	0,18	0,06	1,95	22,20	24,39
Karlovačka	0,05	0,16	2,09	17,31	19,61
Varaždinska	0,05	0,08	1,77	15,46	17,36
Koprivničko-križevačka	0,05	0,01	1,89	10,21	12,17
Bjelovarsko-bilogorska	0,06	0,04	3,14	17,52	20,76
Primorsko-goranska	0,12	0,16	2,68	15,91	18,87
Ličko-senjska	0,10	0,19	1,98	11,11	13,37
Virovitičko-podravska	0,08	0,08	2,35	13,88	16,40
Požeško-slavonska	0,23	0,14	2,76	22,47	25,59
Brodsko-posavska	0,04	0,01	2,62	8,06	10,74
Zadarska	0,07	0,05	2,47	9,75	12,33
Osječko-baranjska	0,09	0,04	1,37	16,60	18,10
Šibensko-kninska	0,09	0,23	1,81	11,78	13,91
Vukovarsko-srijemska	0,06	0,14	1,08	10,95	12,24
Splitsko-dalmatinska	0,10	0,03	3,35	13,81	17,29
Istarska	0,31	0,10	2,79	13,37	16,57
Dubrovačko-neretvanska	0,09	0,04	3,37	13,55	17,05
Međimurska	0,06	0,09	2,83	8,65	11,63
Grad Zagreb	0,13	0,13	3,34	18,45	22,05

ATK SKUPINA S – Lijekovi koji djeluju na osjetila

Glavne terapijske skupine u ATK skupini S – Lijekovi koji djeluju na osjetila

- S01 Lijekovi za liječenje bolesti oka (oftalmici)**
- S02 Lijekovi za liječenje bolesti uha (otologici)**
- S03 Lijekovi za liječenje bolesti oka i bolesti uha**

Od anatomskih organskih sustava koji se prikazuju u ATK skupini S – Lijekovi koji djeluju na osjetila u terapijskom smislu značajni su samo osjetilo vida i osjetilo sluha. Neki od ovih lijekova imaju uporabu u terapiji drugih organskih sustava, a ovdje ih prikazujemo kao lijekove s djelovanjem na osjetila. Ovoj ATK skupini pripadaju Lijekovi za liječenje bolesti oka – Oftalmici (S01), Lijekovi za liječenje bolesti uha – Otologici (S02) te Lijekovi za liječenje bolesti oka i bolesti uha (S03).

U 2012. godini ukupna potrošnja lijekova u ATK skupini S iznosila je 98,3 milijuna kuna i 8,54 DDD/1000/dan (Tablice 2 i 3). Mnogim lijekovima naime u terapiji bolesti osjetila nije izražen DDD stoga i ukupni iznos u DDD/1000/dan za navedenu skupinu čini manje od 1 % ukupne potrošnje izražene u ovim jedinicama. Po financijskoj potrošnji skupina S čini 1,74 % ukupne potrošnje za lijekove u Republici Hrvatskoj u 2012. godini.

Važno je istaknuti da od navedenih skupina cjelokupna potrošnja u DDD/1000/dan u skupini S pripada Lijekovima za liječenje glaukoma i mioticima (S01E). Isto tako, 99,7 % potrošnje u skupini S u financijskom smislu u 2012. godini otpada na Oftalmike (S01). U promatranom razdoblju od 2007. do 2012. godine prisutno je stalno povećanje financijske potrošnje navedenih lijekova i to za otprilike 3,8 milijuna kuna prosječno po godini (Tablica S1), dok je potrošnja u DDD/1000/dan stabilna, s najvećom vrijednošću od 11,75 u 2009. godini do 8,54 DDD/1000/dan u 2012. godini.

Potrošnja u skupinama S02 i S03 ne mjeri se u DDD/1000/dan, a u financijskoj potrošnji čini zanemariv dio. Isto tako, važno je istaknuti da dio ovih lijekova ima status lijekova koji se izdaju bez recepta (OTC lijekovi) tako da je njihov udio u ukupnoj u potrošnji u skupini S iznosio 5,2 %, mjereno financijskim pokazateljima. Tablica S3 prikazuje potrošnju antiglaukomskih preparata i miotika (S01E) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan.

Tablica S 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu S – Lijekovi koji djeluju na osjetila

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
S01A	Antiinfektivni	8,25	8,93	9,02	9,17	8,22	7,86
S01B	Protuupalni lijekovi	2,85	3,21	3,40	3,28	3,22	3,36
S01C	Kombinacije protuupalnih i antiinfektivnih tvari	7,31	8,65	9,84	10,41	9,99	9,28
S01E	Lijekovi za liječenje glaukoma i miotici	39,34	49,31	46,51	59,98	61,47	58,64
S01F	Midriatici i cikloplegici	0,14	0,27	0,31	0,27	0,27	0,30
S01G	Dekongestivi i antialergici	4,87	4,39	4,44	4,85	5,28	5,32
S01H	Lokalni anestetici	0,12	0,47	0,34	0,38	0,23	0,24
S01J	Dijagnostička sredstva	0,15	0,05	0,11	0,12	0,15	0,15
S01K	Kirurška pomagala u oftalmologiji	1,29	1,52	0,61	0,34	0,13	0,12
S01X	Ostala oftalmološka dijagnostička sredstva	2,23	2,34	2,48	2,70	2,48	2,59
S02A	Antiinfektivni	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00

Tablica S 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu S01 – Lijekovi za liječenje bolesti oka (oftalmici)

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
S01	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI OKA	9,07	10,42	11,74	9,27	8,98	8,54

	(OFTALMICI)						
S01E	LIJEKOVI ZA LIJEČENJE GLAUKOMA I MIOTICI	9,07	10,42	11,74	9,27	8,98	8,54
S01EA	Simpatomimetici za liječenje glaukoma	0,68	0,85	0,91	1,09	1,18	1,25
S01EA05	brimonidin	0,68	0,85	0,91	1,09	1,18	1,25
S01EB	Parasimpatomimetici	0,05	0,05	0,07	0,06	0,05	0,06
S01EB01	pilocarpin	0,05	0,05	0,07	0,06	0,05	0,06
S01EB02	karbakol	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
S01EC	Inhibitori karboanhidraze	1,40	1,68	1,74	1,89	1,98	2,05
S01EC01	acetazolamid	0,05	0,02	0,05	0,07	0,08	0,08
S01EC03	dorzolamid	0,49	0,55	0,58	0,60	0,64	0,67
S01EC04	brinzolamid	0,86	1,10	1,11	1,23	1,26	1,30
S01ED	Beta-blokatori	4,37	4,49	5,21	4,87	4,34	4,39
S01ED01	timolol	3,20	3,10	3,79	3,81	3,38	3,54
S01ED02	betaksolol	0,87	1,07	1,11	1,05	0,96	0,85
S01ED03	levobunolol	0,30	0,32	0,31	*0,00	*0,00	*0,00
S01ED04	metipranolol	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00	*0,00
S01EE	Analozi prostaglandina	2,57	3,35	3,81	1,36	1,43	0,79
S01EE01	latanoprost	1,99	2,48	2,77	*0,00	*0,00	*0,00
S01EE03	bimatoprost	0,11	0,17	0,19	0,44	0,56	*0,00
S01EE04	travoprost	0,47	0,70	0,86	0,92	0,87	0,79

Tablica S 3. Potrošnja antiglaukumskih preparata i miotika (S01E) po županijama u 2012. godini u DDD/1000/dan

Županija	S01E
Zagrebačka	6,53
Krapinsko-zagorska	5,91
Sisačko-moslavačka	5,65
Karlovačka	6,67
Varaždinska	5,43
Koprivničko-križevačka	5,94
Bjelovarsko-bilogorska	5,79

Primorsko-goranska	9,29
Ličko-senjska	5,81
Virovitičko-podravska	5,16
Požeško-slavonska	12,72
Brodsko-posavska	3,17
Zadarska	7,78
Osječko-baranjska	6,18
Šibensko-kninska	15,63
Vukovarsko-srijemska	7,37
Splitsko-dalmatinska	14,94
Istarska	8,25
Dubrovačko-neretvanska	13,63
Međimurska	4,97
Grad Zagreb	9,59

ATK SKUPINA V – Različito

Glavne terapijske skupine u ATK skupini V – Različito

- V01 Alergeni**
- V03 Ostali terapijske tvari**
- V04 Dijagnostička sredstva**
- V06 Osnovne hranjive tvari**
- V07 Ostali neterapijski proizvodi**
- V08 Kontrastna sredstva**
- V09 Dijagnostička radiofarmaceutska sredstva**
- V10 Terapijska radiofarmaceutska sredstva**
- V20 Kirurški materijal**

Skupini V ATK sustava pripadaju lijekovi i tvari koji se koriste u terapijskim i različitim drugim neterapijskim medicinskim stanjima, a pripadaju joj Alergeni (V01), Ostali terapijski pripravci (V03), Dijagnostička sredstva (V04), Osnovne hranjive tvari (V06), Ostali neterapijski proizvodi (V07), Kontrastna sredstva (V08), Dijagnostička radiofarmaceutska sredstva (V09), Terapijska radiofarmaceutska sredstva (V10) i Kirurški materijal (V20).

U 2012. godini ukupna prodaja lijekova u ATK skupini V bila je 106 milijuna kuna i 0,15 DDD/1000/dan (Tablice 2 i 3). Većini ovih lijekova nije izražen DDD te je stoga i ukupni DDD/1000/dan za ovu skupini svega 0,02 % od sveukupne potrošnje lijekova u Republici Hrvatskoj u 2012. godini. Po financijskoj potrošnji skupina V čini 2,1 % sveukupne potrošnje.

Od navedenih terapijskih skupina najveću financijsku potrošnju i to više od pola, ima skupina Osnovne hranjive tvari s 52 % potrošnje u cijeloj skupini V. Pripravci su različite hranjive tvari kao dijetetski preparati, proteinski dodaci prehrani, prehrana bez

fenilalanina i različite kombinacije u svrhu nadomjestne terapije, a koji su odobreni kao lijekovi.

Ovu podskupinu slijede Kontrastna sredstva s 25 %, zatim Ostali terapijski pripravci s ukupno 20 % potrošnje. Tijekom promatranog razdoblja od 2007. do 2012. godine potrošnja navedenih lijekova u DDD/1000/dan je na sličnoj, niskoj razini. Financijska potrošnja za navedeno razdoblje pada s 124,7 mil. kuna u 2007. godini do 106 mil. kuna u 2012. godini zbog toga što su neki od ovih proizvoda prešli u kategoriju u dodataka prehrani i ne vode kao lijekovi. Tablica V1 prikazuje potrošnju u milijunima kuna za ATK skupinu V – Različito.

Promet u terapijskim skupinama Dijagnostička radiofarmaceutska sredstva (V09), Terapijska radiofarmaceutska sredstva (V10) i Kirurški materijal (V20), osim male količine ibritumomab tiuksetana (V10XX02), nije evidentiran.

Tablica V 1. Potrošnja u milijunima kuna na trećoj razini ATK sustava za ATK skupinu V – Različito

ATK	Naziv skupine	Iznos u milijunima kuna					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
V01A	Alergeni	0,05	0,07	0,09	0,07	0,04	0,07
V03A	Svi ostali terapijski proizvodi	10,89	22,41	21,98	18,76	22,47	20,82
V04C	Ostala dijagnostička sredstva	0,29	0,73	0,00	0,52	0,53	0,47
V06D	Ostale hranjive tvari	94,35	66,16	40,70	57,14	50,79	55,22
V07A	Ostali neterapijski proizvodi	4,07	2,93	4,11	4,49	4,06	3,14
V08A	Radiološka dijagnostička sredstva, jodirana	15,88	23,66	27,95	22,48	25,90	20,12
V08B	Radiološka dijagnostička sredstva, bez joda	0,34	0,52	0,32	0,32	0,27	0,22
V08C	Kontrastna sredstva za prikaz magnetskom	1,26	3,35	3,18	4,43	5,90	5,98

	rezonancijom						
--	--------------	--	--	--	--	--	--

Tablica V 2. Potrošnja u DDD/1000/dan za skupinu V03 – Ostali terapijski lijekovi

ATK	INN	DDD/1000/DAN					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
V03	OSTALI TERAPIJSKI LIJEKOVI	0,07	0,16	0,16	0,15	0,16	0,15
V03A	SVI OSTALI TERAPEUTSKI PROIZVODI	0,07	0,16	0,16	0,15	0,16	0,15
V03AE	Lijekovi za liječenje hiperkalemije i hiperfosfatemije	0,06	0,09	0,10	0,11	0,12	0,10
V03AE02	Sevelamer	0,06	0,09	0,10	0,11	0,12	0,10
V03AF	Detoksificirajuća sredstva	0,02	0,07	0,07	0,04	0,05	0,05
V03AF03	kalcijev folinat	0,02	0,07	0,07	0,04	0,05	0,05

Popis slika

SLIKA 1. UKUPNA POTROŠNJA LIJEKOVA U MILIJUNIMA KUNA OD 2007. DO 2012. GODINE	16
SLIKA 2. POSTOTAK UKUPNE GODIŠNJE PROMJENE U POTROŠNJI U KUNAMA I DDD/1000 STANOVNIKA/DAN U ODNOSU NA PRETHODNU GODINU U PERIODU OD 2007. DO 2012. GODINE	17
SLIKA 3. POTROŠNJA LIJEKOVA U DDD/1000/DAN U GLAVNIM SKUPINAMA ATK KLASIFIKACIJE U 2009., 2010., 2011. I 2012. GODINI	24
SLIKA A 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA SKUPINU A – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA PROBAVNI SUSTAV I METABOLIZAM (PRIKAZANE SKUPINE ČIJA GODIŠNJA POTROŠNJA IZNOSI VIŠE OD 10 MILIJUNA KUNA).....	38
SLIKA A 2. POTROŠNJA PREPARATA FLUORIDA A01AA01 OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	39
SLIKA A 3. POTROŠNJA PREPARATA FLUORIDA (A01AA01) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	40
SLIKA A 4. POTROŠNJA LIJEKOVA ZA PEPTIČKI ULKUS I GERB (A02B) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	41
SLIKA C 1. POTROŠNJA U SKUPINAMA C02, C03, C07, C08, I C09 OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	77
SLIKA C 2. POTROŠNJA STATINA OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	79
SLIKA C 3. POTROŠNJA STATINA OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	79
SLIKA G 1. POTROŠNJA KOMBINIRANIH ORALNIH KONTRACEPTIVA U RAZDOBLJU OD 2007. DO 2011. GODINE PO BROJU GODIŠNJE IZDANIH KUTIJA	94

SLIKA G 2. POTROŠNJA KOMBINIRANIH ORALNIH KONTRACEPTIVA (GRUPIRANIH U DRUGU I TREĆU GENERACIJU) OD 2007. DO 2011. GODINE PO BROJU GODIŠNJE IZDANIH KUTIJA U USPOREDBI S POTROŠNjom LIJEKA DIANE-35 (ANTIANDROGEN S NAJVEĆIM RIZIKOM VTE-A).....	94
SLIKA G 3. POTROŠNJA SPOLNIH HORMONA I OSTALIH PRIPRAVAKA KOJI DJELUJU NA SPOLNI SUSTAV U DDD/1000/DAN OD 2007. DO 2012. GODINE (BEZ KOMBINIRANIH ORALNIH KONTRACEPTIVA).....	95
SLIKA H 1. POTROŠNJA LEVOTIROKSIN-NATRIJA OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	102
SLIKA J 1. POTROŠNJA ANTIMIKROBNIH LIJEKOVA ZA SUSTAVNU UPOTREBU (J01) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	111
SLIKA M 1. POTROŠNJA NESTEROIDNIH, ANTIINFLAMATORNIH I ANTIREUMATSKIH LIJEKOVA OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	128
SLIKA N 1. POTROŠNJA ANALGETIKA KOJI SE IZDAJU BEZ RECEPTA OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	141
SLIKA N 2. POTROŠNJA PSIHOLEPTIKA (N05) I ANTIDEPRESIVA (N06A) OD 2007. DO 2012.	150
SLIKA R 1. POTROŠNJA LIJEKOVA ZA LIJEČENJE OPSTRUKTIVNIH BOLESTI DIŠNIH PUTOVA OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	166

Popis tablica

TABLICA 1. UKUPNA POTROŠNJA LIJEKOVA U MILIJUNIMA KUNA OD 2007. DO 2012. GODINE	15
TABLICA 2. POTROŠNJA LIJEKOVA U DDD/1000/DAN U GLAVNIM SKUPINAMA ATK KLASIFIKACIJE U 2009., 2010., 2011. I 2012. GODINI I PROMJENE 2009.-2012. GODINE	17
TABLICA 3. POTROŠNJA LIJEKOVA U MILIJUNIMA KUNA U GLAVNIM SKUPINAMA ATK KLASIFIKACIJE U 2009., 2010., 2011. I 2012. GODINI I PROMJENE 2009.-2012. GODINE	18
TABLICA 4. PRVIH 10 LIJEKOVA PO POTROŠNJI U MILIJUNIMA KUNA U 2012. GODINI	19
TABLICA 5. PRVIH 10 LIJEKOVA PO POTROŠNJI U DDD/1000/DAN U 2012. GODINI ...	19
TABLICA 6. PRVIH 10 LIJEKOVA NA RECEPT PO POTROŠNJI U MILIJUNIMA KUNA U 2012. GODINI.....	20
TABLICA 7. PRVIH 10 LIJEKOVA NA RECEPT PO POTROŠNJI U DDD/1000/DAN U 2012. GODINI	21
TABLICA 8. PRVIH 10 OTC LIJEKOVA PO POTROŠNJI U MILIJUNIMA KUNA U 2012. GODINI	22
TABLICA 9. PRVIH 10 OTC LIJEKOVA PO POTROŠNJI U DDD/1000/DAN U 2012. GODINI	22
TABLICA 10. PRVIH 10 LIJEKOVA PO PROMETU U SPECIJALIZIRANIM PRODAVAONICAMA ZA PRODAJU LIJEKOVA NA MALO U MILIJUNIMA KUNA U 2012. GODINI	23
TABLICA 11. PRVIH 10 TERAPIJSKIH SKUPINA U DDD/1000/DAN PREMA REDOSLIJEDU IZ 2012. GODINE.....	27
TABLICA 12. PRVIH 10 TERAPIJSKIH SKUPINA U MILIJUNIMA KUNA PREMA REDOSLIJEDU IZ 2012. GODINE.....	28
TABLICA A 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU A – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA PROBAVNI SUSTAV I METABOLIZAM	36

TABLICA A 2. UKUPNA POTROŠNJA STOMATOLOŠKIH LIJEKOVA U RAZDOBLJU OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	38
TABLICA A 3. POTROŠNJA PREPARATA FLUORIDA PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN.....	39
TABLICA A 4. POTROŠNJA LIJEKOVA ZA POREMEĆAJ KISELOSTI (A02) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	40
TABLICA A 5. POTROŠNJA LIJEKOVA ZA FUNKCIONALNE GIT POREMEĆAJE (A03) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	41
TABLICA A 6. POTROŠNJA ANTIEMETIKA I LIJEKOVA ZA SUZBIJANJE MUČNINE (A04) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	43
TABLICA A 7. POTROŠNJA SKUPINE LIJEKOVA ZA ŽUČ I JETRA (A05) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	43
TABLICA A 8. POTROŠNJA LAKSATIVA (A06) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	44
TABLICA A 9. POTROŠNJA ANTIDIJAROIKA I LIJEKOVA S ANTIINFLAMATORNIM I ANTIINFEKTIVNIM DJELOVANJEM (A07) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	44
TABLICA A 10. POTROŠNJA LIJEKOVA ZA LIJEČENJE PRETILOSTI (A08) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	45
TABLICA A 11. POTROŠNJA LIJEKOVA ZA ŠEĆERNE BOLESTI – ANTIDIJABETICI (A10) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	46
TABLICA A 12. POTROŠNJA LIJEKOVA U TERAPIJI DIJABETESA (A10) (INZULINI – A10A I ORALNI ANTIDIJABETICI A10B) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN.....	47
TABLICA A 13. POTROŠNJA VITAMINA (A11) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	48
TABLICA A 14. POTROŠNJA MINERALA (A12) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN.....	49
TABLICA A 15. POTROŠNJA OSTALIH LIJEKOVA ZA PROBAVNI TRAKT I METABOLIZAM (A16) OD 2007. DO 2012. GODINE U DDD/1000/DAN	50
TABLICA B 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU B – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KRV I KRVOTVORNE ORGANE.....	54

TABLICA B 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU B01A – ANTITROMBOTICI ZA RAZDOBLJE OD 2007. DO 2012. GODINE	54
TABLICA B 3. POTROŠNJA ACETILSALICILNE KISELINE (B01AC06) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN.....	55
TABLICA B 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU B02 – ANTIHEMORAGICI ZA RAZDOBLJE OD 2007. DO 2012. GODINE.....	56
TABLICA B 5. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU B03 – ANTIANEMICI ZA RAZDOBLJE OD 2007. DO 2012. GODINE.....	57
TABLICA C 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU C – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KARDIOVASKULARNI SUSTAV	69
TABLICA C 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU C01 – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA SRCE	70
TABLICA C 3. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU C02– ANTIHIPERTENZIVI.....	72
TABLICA C 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU C03 – DIURETICI.....	73
TABLICA C 5. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU C04 – PERIFERNI VAZODILATATORI.....	74
TABLICA C 6. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU C07 – BLOKATORI BETA-ADRENERGIČKIH RECEPTORA	74
TABLICA C 7. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU C08 – BLOKATORI KALCIJEVIH KANALA.....	75
TABLICA C 8. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU C09 – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SUSTAV	76
TABLICA C 9. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU C1– LIJEKOVI KOJI MODIFICIRAJU LIPIDE (HIPOLIPEMICI)*	77
TABLICA C 10. POTROŠNJA HIPOLIPEMIKA (C10) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	80
TABLICA C 11. POTROŠNJA ANTIHIPERTENZIVA (C02), DIURETIKA (C03), BETA-BLOKATORA (C07), BLOKATORA KALCIJSKIH KANALA (C08) I ACE INHIBITORA + ANGIOTENZINSKIH II ANTAGONISTA (C09) U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN PO ŽUPANIJAMA.....	80

TABLICA D 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU D – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KOŽU - DERMATICI.....	83
TABLICA D 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU D01 – ANTIMIKOTICI ZA SUSTAVNU PRIMJENU.....	84
TABLICA D 3. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU D05 – ANTIPSORIJATICI ZA SUSTAVNU PRIMJENU.....	85
TABLICA D 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU D10 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE AKNI ZA SUSTAVNU PRIMJENU.....	85
TABLICA D 5. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU D11 – OSTALI DERMATOLOŠKI LIJEKOVI.....	86
TABLICA G 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU G – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA UROGENITALNI SUSTAV I SPOLNE HORMONE.....	89
TABLICA G 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU G – ANTIINFEKTIVI I ANTISEPTICI.....	90
TABLICA G 3. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU G – OSTALI GINEKOLOŠKI LIJEKOVI.....	91
TABLICA G 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU G – SPOLNI HORMONI I OSTALI LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA SPOLNI SUSTAV.....	92
TABLICA G 5. POTROŠNJA U KUTIJAMA ZA SKUPINU G03A – HORMONSKI KONTRACEPTIVI ZA SUSTAVNU PRIMJENU.....	95
TABLICA G 6. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU G04 – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA MOKRAĆNI SUSTAV	96
TABLICA H 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU H – SUSTAVNI HORMONSKI PRIPRAVCI, IZUZEV SPOLNIH HORMONA	99
TABLICA H 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU H01 – HIPOFIZNI, HIPOTALAMIČKI HORMONI I ANALOZI.....	100
TABLICA H 3. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU H02 – KORTIKOSTEROIDI ZA SUSTAVNU PRIMJENU	101

TABLICA H 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU H03 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI ŠTITNJAJE.....	101
TABLICA H 5. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU H05 – LIJEKOVI S UTJECAJEM NA MIJENU KALCIJA.....	102
TABLICA J 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU J – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE SUSTAVNIH INFEKCIJA.....	106
TABLICA J 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU J01 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE SUSTAVNIH BAKTERIJSKIH INFEKCIJA.....	107
TABLICA J 3. POTROŠNJA ANTIBAKTERIJSKIH LIJEKOVA ZA SUSTAVNU UPOTREBU (J01) U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN PO ŽUPANIJAMA.....	111
TABLICA J 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU J02 – ANTIMIKOTICI ZA SUSTAVNU UPOTREBU.....	112
TABLICA J 5. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU J04 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE INFEKCIJA MIKOBAKTERIJAMA.....	113
TABLICA J 6. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU J05 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE SUSTAVNIH VIRUSNIH INFEKCIJA.....	113
TABLICA L 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA SKUPINU L – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ZLOĆUDNIH BOLESTI I IMUNOMODULATORI.....	117
TABLICA L 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU L02 – ENDOKRINA TERAPIJA.....	118
TABLICA L 3. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU L03 – IMUNOSTIMULANSI.....	119
TABLICA L 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU L04 – IMUNOSUPRESIVI.....	119
TABLICA M 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU M – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA KOŠTANO-MIŠIĆNI SUSTAV.....	125
TABLICA M 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU M01 – PRIPRAVCI S PROTUUPALNIM I ANTIREUMATSKIM DJELOVANJEM.....	126

TABLICA M 3. POTROŠNJA PROTUUPALNIH I ANTIREUMATSKIH TVARI (M01) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	127
TABLICA M 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU M03 – MIŠIĆNI RELAKSANSI	128
TABLICA M 5. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU M04 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE ULOGA (GIHTA)	129
TABLICA M 6. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU M05 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI KOSTIJU	129
TABLICA M 7. POTROŠNJA LIJEKOVA S UČINKOM NA STRUKTURU KOSTI I MINERALIZACIJU (M05B) U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	130
TABLICA M 8. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU M09 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI MIŠIĆNO-KOŠTANOG SUSTAVA.....	131
TABLICA N 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU N – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA ŽIVČANI SUSTAV	138
TABLICA N 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU N02 – ANALGETICI	139
TABLICA N 3. POTROŠNJA OPIOIDNIH ANALGETIKA (N02A) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	140
TABLICA N 4. POTROŠNJA ANALGETIKA I ANTIPIRETIKA (N02B) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN.....	141
TABLICA N 5. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU N03– ANTIEPILEPTICI....	142
TABLICA N 6. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU N04 – ANTIPARKINSONICI	143
TABLICA N 7. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU N05 – PSIHOLEPTICI.....	144
TABLICA N 8. POTROŠNJA ANKSIOLITIKA (N05B) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	146
TABLICA N 9. POTROŠNJA HIPNOTIKA I SEDATIVA (N05C) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	146
TABLICA N 10. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU N06 – PSIHOANALEPTICI	147
TABLICA N 11. POTROŠNJA ANTIDEPRESIVA (N06A) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN.....	149

TABLICA N 12. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU N07 – OSTALI LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA SREDIŠNJI ŽIVČANI SUSTAV, UKLJUČUJUĆI PARASIMPATOMIMETIKE.....	150
TABLICA N 13. POTROŠNJA LIJEKOVA ZA LIJEČENJE OVISNOSTI (N07BC) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	151
TABLICA R 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU R – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA RESPIRATORNI SUSTAV	160
TABLICA R 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA ATK SKUPINU R01 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI NOSA.....	161
TABLICA R 3. POTROŠNJA LIJEKOVA ZA LIJEČENJE BOLESTI NOSA (R01) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	162
TABLICA R 4. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU R03 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE OPSTRUKTIVNIH BOLESTI DIŠNIH PUTOVA	162
TABLICA R 5. POTROŠNJA INHALATORNIH LIJEKOVA ZA LIJEČENJE OPSTRUKTIVNIH BOLESTI DIŠNIH PUTOVA (R03) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN.....	164
TABLICA R 6. POTROŠNJA SISTEMSКИH LIJEKOVA ZA LIJEČENJE OPSTRUKTIVNIH BOLESTI DIŠNIH PUTOVA (R03) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN.....	165
TABLICA R 7. POTROŠNJA LIJEKOVA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU R05 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE KAŠLJA I PREHLADE.....	166
TABLICA R 8. POTROŠNJA LIJEKOVA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU R06 – ANTIHISTAMINICI ZA SUSTAVNU PRIMJENU.....	167
TABLICA R 9. POTROŠNJA ANTIHISTAMINIKA ZA SUSTAVNU UPOTREBU (R06A) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN	168
TABLICA S 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU S – LIJEKOVI KOJI DJELUJU NA OSJETILA.....	170
TABLICA S 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU S01 – LIJEKOVI ZA LIJEČENJE BOLESTI OKA (OFTALMICI)	170
TABLICA S 3. POTROŠNJA ANTIGLAUKOMSKIH PREPARATA I MIOTIKA (S01E) PO ŽUPANIJAMA U 2012. GODINI U DDD/1000/DAN.....	171

TABLICA V 1. POTROŠNJA U MILIJUNIMA KUNA NA TREĆOJ RAZINI ATK SUSTAVA ZA ATK SKUPINU V – RAZLIČITO	174
TABLICA V 2. POTROŠNJA U DDD/1000/DAN ZA SKUPINU V03 – OSTALI TERAPIJSKI LIJEKOVI.....	175